

Täysistunto

Keskiviikko 30.9.2020 klo 14.01—20.45

7. Välikysymys hallitusohjelman talous- ja työllisyystavoitteiden hylkäämisestä

Välikysymys VK 2/2020 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Hallitus vastaa Petteri Orpon ym. välikysymykseen hallitusohjelman talous- ja työllisyystavoitteiden hylkäämisestä.

Valtiovarainministeri Matti Vanhasen vastauksen ja Petteri Orpon puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään nopeatahtisena siten, että ryhmäpuheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Ryhmäpuheenvuorojen jälkeen seuraa 1,5 tunnin debatti, joka jakaantuu kahteen 45 minuutin osaan siten, että ryhmät voivat vaihtaa debatin puolesavälissä debatoijia.

Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Keskustelu

14.15 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen:** Arvoisa puhemies! Välikysyjät kantavat huolta valtion velkaantumisesta ja alijäämästä. Hallitus jakaa huolen ja samalla ilmaisee arvostuksensa oppositiolle siitä, että se on käyttänyt tämän koronakriisin aikana välikysymysvälinettä äärimmäisen harkiten — tämä on ensimmäinen korona-aikana tapahtuva välikysymyskeskustelu.

Velanoton vähentäminen edellyttää sitä, että koronavirus saadaan pidettyä hallinnassa, pandemia on ohi ja Suomi saadaan uudelleen kestävänsä kasvun uralle. Mutta, arvoisat välikysyjät, ei Suomi nouse kauhuskenaarioita maalaillemalla, perheiden valinnanvapautta kaventamalla tai ajamalla kunnat veronkorotusten tai koulutusleikkausten tielle. Hallituksella on Suomen ja suomalaisten selviytymiskeinoista toinen käsitys. Niin terveyden kuin taloudenkin näkökulmasta Suomi on pärjännyt maailmanlaajuisen epävarmuuden oloissa tähän asti hyvin. Hallitus tekee uudistuksia yhteistyössä elinkeinoelämän, työmarkkinajärjestöjen ja kuntien kanssa niin, että kestävä kasvu on turvattu myös pitkällä aikavälillä.

Kriisi on yhteinen, se koettelee meitä kaikkia, ja myös jälleenrakennuksessa tarvitaan yhteistyötä eikä määräilyä. Tehokkainta talouspolitiikkaa tässä hetkessä on koronakriisin hoito. Siksi hallitus budjettiriihessä varmisti sen, että kaikilla viranomaisilla on riittävät resurssit koronaviruksen leviämisen estämiseen: testaukseen ja hoitoon. Tämä on tärkein syy ensi vuoden talousarvion loppusumman suureen kasvuun. Vuoden 2021 talousarvioesityksen alijäämä on 10,8 miljardia euroa. Tämä on bkt:n kokoon suhteutettuna OECD-maiden välisessä vertailussa maltillinen. Koronamenojen lisäksi alijäämää korottivat kuntien saa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

ma tuki sekä rahapelituottojen alenemisen kompensointi. Nämä ovat kaikki kertaluonteisia menoja. Päätöksillä hillitään kuntaverotuksen nousupaineita ensi vuonna. Valtio on parempi ottamaan vastaan koronan iskuja kuin kunnat. Tarkoittavatko välikysyjät siis sitä, että esimerkiksi kuntien tuki pitäisi jättää nyt budjetista pois? [Ben Zyskowicz: Niinkö olette ymmärtäneet? — Sari Sarkomaa: Tahallista väärinymmärrystä!] Ensi vuoden valtiontalouden vajetta kasvattivat noin miljardilla myös viime kevään lisätalousarviossa tehdyt elvytystoimet. Silloin laitettiin liikkeelle nopeavaikutteisia kertaluonteisia julkisia investointeja tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä tieverkkoon ja rautateihin. Nämä menot eivät jää pysyvästi rasittamaan valtiontaloutta.

Arvoisa puhemies! Julkinen talous pitää saada aikanaan tasapainoon ja ensi sijassa väestön ikääntymisen aiheuttama kestävyysvaje kurottua umpeen. Ikärakenteen vanheneminen ja siitä aiheutuvien haasteiden hoitamisen kannalta liian matala työllisyysaste ovat meidän ongelmiamme. Ei tässä ole hallituksella mitään epäselvää.

Olennaista on säilyttää luottamus hallituksen päätöksentekokykyyn. Toistaiseksi luottamusta on riittänyt. Tästä kertoo se, että Suomen kymmenen vuoden velkakirjojen korko on negatiivinen ja korkoero Saksaan on vain muutama prosentin kymmenys. Hallituksen pitää kuitenkin jatkuvasti ponnistella sen eteen, että luottamus Suomeen säilyy vahvana myös jatkossa. Luottamusta lisää ensinnäkin se, että valtion budjetoinnissa palataan ensi vuonna kehysmenettelyyn. Toiseksi hallitus päivitti budjettiriihessä talouspolitiikan keskeiset tavoitteet ja päätti julkisen talouden kestävyystiekartasta. Hallitusohjelman alkuperäisenä tavoitteena oli 75 prosentin työllisyysaste ja julkisen talouden tasapaino vuonna 23 normaalin kansainvälisen ja siitä heijastuvan kotimaisen talouskehityksen oloissa. Lienee kiistatonta, että nykyinen tilanne ei vastaa normaalia talouskehitystä. Hallitus totesikin, että koronaviruksen takia muuttuneessa tilanteessa hallitusohjelman alkuperäiset tavoitteet eivät ole mahdollisia eivätkä realistisia. Hallituksen uutena tavoitteena on vakauttaa julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen vuosikymmenen loppuun mennessä. Tämä edellyttää julkisen talouden vahvistamista. Valtiovarainministeriön uusi arvio vahvistustarpeesta on noin 5 miljardia euroa. Tässä VM:n arviossa velka vakautuisi 70—75 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Sellainen taso olisi toki korkea mutta kuitenkin euroalueen alhaisimpien joukossa.

Pitää muistaa, että hallitusohjelmaa ei kirjoitettu uudelleen myöskään finanssikriisin iskiessä Suomeen runsas kymmenen vuotta sitten. Tuolloin hallitus, jossa myös kokoomus oli mukana, pyrki pääsemään takaisin kestäväen kasvun uralle myös elvyttämällä ja vahvistamaan julkista taloutta. Tämä hallitus pyrkii samaan.

Arvoisa puhemies! Lyhyellä aikavälillä hallitus tavoittelee tilannetta, jossa työn riittämätön kysyntä ei rajoita työllisyyden kasvua. Julkisen talouden kestävyystiekartassa hallitus asetti uuden rakenteellisen työllisyystavoitteen: 80 000 lisätyöllistä. Toimien tulee vahvistaa julkista taloutta 2 miljardilla eurolla. Päätökset tehdään useassa vaiheessa. Nyt budjettiriihessä päätetyillä toimenpiteillä tavoitellaan 31 000—36 000:ta lisätyöllistä, yhteenlaskettuna hallituksen jo aikaisemmin tekemien työllisyyttä kasvattavien toimien kanssa. Hallitus tekee tähän tavoitteeseen johtavat konkreettiset päätökset. Ne eivät jää seuraaville hallituksille. [Ben Zyskowicz: Niitä odotellessa!] Tämä koskee myös ratkaisuja, jotka johtavat yli 55-vuotiaiden ikäryhmässä työllisten määrän lisääntymiseen 10 000:lla. [Oikealta: Hyvä!] Seuraava osa hallituksen työllisyystoimista kohti 80 000:n tavoitetta päätetään puoliväliriihessä eli ensi keväänä. Hallitus ei sulje mitään työllisyyttä parantavaa keinoa tarkastelun ulkopuolelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Työllisyyden lisäksi hallituksella on myös muita toimia julkisen talouden vahvistamiseksi. Näitä ovat talouden kestävä kasvun edellytysten vahvistaminen, julkisten palveluiden tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen sekä sote-uudistus. [Sari Sarkomaa: Moniko ministereistä kannattaa sote-uudistusta?] Muistutan, että tuloverojen alennus ei ole julkista taloutta vahvistava rakenteellinen uudistus. Hallitus ei siis lähde parantamaan työllisyyttä sen paremmin suurilla veronalennuksilla kuin valtion menojen pysyvällä lisäämiselläkään.

Arvoisa puhemies! Tärkeintä on nyt luoda vakaa ja ennustettava toimintaympäristö, jossa kasvun edellytykset ovat mahdollisimman hyvät. Talouden kannalta suurin riski on viennin hiipuminen ja epidemian vahvistuminen maailmalla. Budjettiriihen päätöksillä hallitus varmisti teollisuuden toimintaedellytyksiä. Vaikeassa tilanteessa hallitus voi joutua lisäksi auttamaan yrityksiä myös suoraan lisätalousarvioiden kautta.

Myös finanssipolitiikan kiristämisen aikaa tulee. Mitä nopeammin julkista taloutta onnistutaan tällä vaalikaudella vahvistamaan rakenteellisilla uudistuksilla, sitä vähäisemmäksi jää menoleikkausten ja veronkorotusten tarve. Näissä asioissa hallitus jatkaa määrätietoista työtään, jossa se haluaa olla vuorovaikutuksessa eri tahojen kanssa.

Arvoisa puhemies! Oppositio on tehnyt välikysymyksen tärkeästä aiheesta. Velasta pitää olla huolissaan. Kysymyksen arvoa vähentää kuitenkin asioiden tarkoituksellinen irrottaminen yhteyksistään. Välikysymyksen perimmäinen tarkoitushan on kaataa hallitus ja muodostaa uusi hallitus. [Oikealta: Se on totta!] Jää kuitenkin epäselväksi, onko välikysymyksen allekirjoittaneilla kansanedustajilla ja heidän puolueillaan mitään yhteistä linjaa, [Jukka Gustafsson: Ei ole!] joka tarjoaisi vaihtoehdon hallituksen talouspolitiikalle. [Välihuutoja — Hälinää]

Nyt pääsen irti tästä valmiista puheesta. — Teillä välikysymyksen koko kärki kohdistetaan työllisyystoimiin. Te annatte ymmärtää välikysymyksessä, että te kannatatte virkamiesten esityksiä 60 000 työpaikasta, sen lisäksi veronalennuksia ja nostatte esille myös työllisyysperusteilla tehtävän perhevapaaudistuksen eli kotihoidon tuen romuttamisen. Perusteltu kysymys sen kannalta on, onko teillä kyky yhdessä muodostaa uusi hallitus, joka täyttää [Mauri Peltokangas: Lukekaa ne paperit!] nämä kaikki: opiskelijoiden etujen karsimisen, koko varhaiseläkkeelle siirtymisen putkiston poistamisen, työttömyysturvan leikkaamisen, kotihoidon tuen romuttamisen. [Välihuutoja oikealta] Toivottavasti tänään voimme nähdä, ovatko oppositiopuolueet valmiita — vaikka kättä nostamalla — siihen, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] mihin annatte tällä välikysymyksellä mielikuvan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja totean nyt tähän heti alkuun, että semmoiset terävät, hyvät välihuudot ovat poikaa tässä salissa, mutta semmoinen jatkuva mölinä ei ole. Me emme pian kuule toistemme puheenvuoroja, jos sellaiseen mennään.

Seuraavana on välikysymyksen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Orpo. — Olkaa hyvä.

14.26 Petteri Orpo kok: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin olemme pettyneitä siitä, että pääministeri ei itse vastannut koko opposition tekemään välikysymykseen, koska kyse on perustavanlaatuisesti hallituksen ohjelmasta ja hallituksen tavoitteiden toteutumisesta. [Jukka Gustafsson: Jäikö Liike Nyt pois, vai?] Mutta puheeseen:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Hallituksen budjettiriihi oli pettymys. Suomessa ihmisiä irtisanotaan, työpaikkojen ovia laitetaan kiinni ja tehtaita suljetaan. Samaan aikaan hallitus päätti työllisyystavoitteensa siirtämisestä tämän vuosikymmenen loppuun.

Suomessa oli elokuun lopussa yhteensä 329 700 työtöntä työnhakijaa. Se on 97 100 enemmän kuin viime vuonna, ja erityisesti naisten ja nuorten työttömyys on noussut. [Vasemmalta: Mistähän johtuu?] Ihmisten ja elinkeinoelämän luottamus talouteen on synken-
tynyt edelleen. Juuri tässä tilanteessa pitäisi yrittää valaa uskoa tekemällä päätöksiä. [Paa-
vo Arhinmäki: Sitäkö te nyt teette?] Suomalaiset tarvitsevat työpaikkoja nyt, eivät vasta
kymmenen vuoden päästä.

Kuluvan vuoden valtion velanotto on 17,8 miljardia euroa. Hallitus sopi riihessä me-
noista, jotka kasvattavat alijäämän ensi vuonna 10,8 miljardiin euroon. Tässä välikysy-
myksessä ei ole kyse velanotosta vaan siitä, että hallitus on rakentamassa koko tämän vuo-
sikymmenen velanoton varaan ja laiminlyö työpaikkojen luomisen juuri nyt, kun niitä ki-
peimmin tarvittaisiin. Hallitusta ei tunnu häiritsevän se, että me elämme miljardeja yli va-
rojemme tästä kymmenen vuotta eteenpäin. Hyvä hallitus, ei velkaa loputtomasti voi ottaa,
ja varsinkaan, jos ei ole ajatustakaan siitä, miten ja milloin se maksetaan takaisin.

Budjettiriihessä ei siis saatu aikaiseksi yhtään uutta päätöstä teollisuuden ja investoin-
tien tukemiseksi. Väylämaksut on puolitettu jo vuonna 2015, ja sähköveron alentamisesta
sovittiin jo hallitusohjelmassa. Yrittäjälle, joka suunnittelee investointeja ja palkkaamisia,
tämän päivän valtion velkaantuminen näyttäytyy huomisen veronkorotuksena. Puheet yri-
tysten ja yrittäjien verotuksen massiivisesta kiristämisestä sekä keskusjohtoisesti pakote-
tusta työaikojen lyhentämisestä eivät herätä toivoa paremmasta. Hallituksen vastuuton ta-
louspolitiikka karkottaa työtä ja kasvua luovat investoinnit valitettavasti Suomesta.

Pääministeri on kyseenalaistanut yritysten yhteiskuntavastuun. Suomalaiset yritykset ja
yrittäjät ovat maailman vastuullisimpien joukossa. Vahvaa hyvinvointiyhteiskuntaa ei ole
ilman menestyviä yrityksiä eikä yrityksiä ilman toimivaa julkista sektoria. Vastakkainaset-
telun lietsominen on repimistä, ei rakentamista. [Keskeltä: No lopettakaa!] Yritykset tar-
vitsevat vakaan ja ennustettavan toimintaympäristön, eivät syyllistämistä. Nyt, jos joskus,
tarvitaan yhteispeliä sekä välittämisen ja yhteisen vastuunkannon henkeä. [Antti Kurvi-
nen: Miksi välikysymys?] Hyvinvointiyhteiskunnassa julkinen ja yksityinen ovat kumppa-
neita, eivät riitapukareita. — Allekirjoittaako edustaja Kurvinen pääministerin puheet?

Arvoisa puhemies! Suomen talous oli vaikeuksissa jo ennen koronakriisiä. Suomella on
Euroopan vaikein huoltosuhde ja ratkaisematon kestävyysvaje. Työllisyysasteemme on
Pohjoismaihin verrattuna alhainen. Investoinnit ovat olleet liian matalalla tasolla jo vuo-
sia. Budjettiriihessä päätetyt työllisyystoimet eivät riitä alkuunkaan. Jos hallitusohjelman
75 prosentin työllisyysasteesta pidettäisiin kiinni, tarvittava työllisten määrän kasvu olisi
reilusti yli 100 000 hallituskauden loppuun mennessä. Nyt kun työpaikkoja katoaa koro-
nan vaikutuksesta, hallituksen pitäisi entistä suuremmalla syyllä vahvistaa nimenomaan
työllisyyttä.

Budjettiriihessä hallitus julisti, että päätökset 30 000 työllisestä tehdään, ja keskusta uh-
kasi jopa jättää hallituksen. [Antti Kurvinen: Tehtiin!] Vaan miten tässä kävi? [Jukka Gus-
tafsson: Ylitettiin!] Hallitus onnistui tekemään päätöksiä työllisyyden parantamisesta vain
noin 15 000 työllisen edestä. [Jussi Halla-aho: Löysää puhetta!] Kun tästä vähennetään
työllisten määrän vähentäminen hallituksen aikaisempien päätösten seurauksena, on halli-
tus onnistunut vähentämään työllisyyttä — siis vähentämään. [Oikealta: Kulmuni olisi jo
lähtenyt!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Hallituksen mielestä riittää, että sen työllisyyspäätökset vaikuttavat vasta vuosikymmenen loppuun mennessä. Tämä on varmasti ensimmäinen hallitus, joka yrittää uskotella meille, että sen päätökset eivät vaikuta vasta seuraavan eikä sitä seuraavan vaan vasta sitä seuraavan hallituksen aikana. [Naurua] Ei suomalaisten asioita näin voi hoitaa. [Jukka Gustafsson: Onpa korona-ajan puhe, uskomatonta! Missä maailmassa te elätte?]

Meillä on puoli miljoonaa työtöntä, ja hallituksessa haaveillaan valtion sanelemasta kuuden tunnin työpäivästä. Minä haaveilen siitä, että jokaisella ihmisellä olisi töitä, siitä, että palkalla tulisi toimeen, siitä, että jokainen voisi sopia joustavasti omista töistään. [Timo Heinonen: Ei kiinnosta vasemmistoa!] Kun vasemmisto haaveilee downshiftauksesta, me haaveilemme siitä, että ihmiset voisivat tulla toimeen omillaan ilman valtion tukea. [Paavo Arhinmäki: Te haaveilette veronalennuksista rikkaille!] Pääministeri Marin, mitä te sanotte sadalletuhannelle tänä vuonna työttömäksi jääneelle suomalaiselle, ihmisille, jotka haluaisivat päästä töihin? Miten te selitätte sen, että ette uskalla tehdä päätöksiä työllisyystoimista?

Meidän on puolustettava nykyisiä työpaikkoja ja luotava edellytyksiä uusille. Ilman päättäväisiä toimia työttömyys uhkaa kasvaa inhimillisesti sietämättömälle tasolle. Valtiovarainministeriö valmisteli hallitukselle ehdotuksen uudistuksista, joilla työllisten määrä nousisi ennakkoarvioiden mukaan 60 000:lla. Hallitus on vastoin hallitusohjelmaa jättänyt valtaosan ehdotuksista huomiotta. Lisäksi on lukuisia muita keinoja, joille jo etukäteen löytyy työllisyysvaikutus.

Arvoisa puhemies! Hallituksen päättämättömyydelle on vaihtoehto. Se on kokoomuksen työlinja. Me keventäisimme työn verotusta. [Vasemmalta: PS:n tuella!] Tekisimme työllisyyttä ja perheitä tukevan perhevapaaudistuksen. Tekisimme työn tekemisestä aina kannattavaa. Toteuttaisimme yli 75-vuotiaiden superkotitalousvähennyksen, joka tekisi kotitaloustyön teettämisestä helpompaa. [Jukka Gustafsson: 20 vuotta hallituksessa ei riittänyt!] Suomi tarvitsee kipeästi työmarkkinauudistuksia. Porrastaisimme ansiosidonnaisen työttömyysturvan. Poistaisimme eläkeputken ja tekisimme toimia ikäsyrrinnän vähentämiseksi työelämässä. Nostaisimme ulosoton suojaosaa. Auttaisimme vaikeuksiin ajautuneen yrittäjän takaisin töihin helpottamalla pääsyä velkasaneeraukseen ja eroon maksuhäiriömerkinnöistä. [Arto Pirttilahti: Se on hyvä!] Me mahdollistaisimme paikallisen sopimisen työpaikoilla. Yrittäjät ovat arvioineet palkkaavansa 15 000 uutta työntekijää, jos paikallinen sopiminen etenee. Toteuttaisimme työpaikkakohtaisen sopimisen tasapainoisesti niin, että siitä hyötyvät sekä yritykset että työntekijät.

Hallituksen politiikalle on siis vaihtoehto. Valtiovarainministeri Vanhanen, eikö nämä toimet kannattaisi tehdä mieluummin heti, tai edes osa niistä tai joku niistä? Vaihtoehto on jättää sadattuhannet suomalaiset oman onnensa nojaan. Tasavallan presidenttiä mukaillen: tekemättä ei voi jättää. [Jukka Gustafsson: Mitä hän sanoi osingoista?]

Keinoja työpaikkojen lisäämiseksi on, jos hallituksella vain olisi tahtoa niiden toteuttamiseen. Ruotsissa tätä tahtoa on ollut. Ruotsin talouden palautuminen tulee olemaan huomattavasti Suomea voimakkaampaa. Ruotsin talouden kasvua tukevat vuosia sitten toteutetut uudistukset. Ensi vuonna Ruotsilla on varaa elvyttää omaa talouttaan noin 10 miljardilla eurolla, heikentämättä tulevaisuudennäkymiä. Sosiaalidemokraatti Löfvenin punavihreän hallituksen elvytyspaketti pitää sisällään veronalennuksia noin 3 miljardin euron edestä. [Arto Satonen: Ruotsissa on paremmat demarit!] Ruotsissa veronalennuksia pidetään hyvänä keinona elvyttää taloutta, lisätä kotitalouksien kulutusmahdollisuuksia ja parantaa työn vastaanottamisen kannattavuutta eli lisätä työllisyyttä. Ruotsin julkinen talous

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

tulee olemaan ylijäämäinen jo vuonna 23. Suomessa hallitus ei edes tavoittele julkisen talouden tasapainoa seuraavaan kymmeneen vuoteen. [Puhemies koputtaa] Olisipa meilläkin kuten naapurissa. [Paavo Arhinmäki: Ei olisi ollut kokoomus niin pitkään vallassa!]

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Vasemmistohallitus laiminlyö Suomen uuteen alkuun sekä talouden ja viennin kasvuun tähtäävät teot. Hallituksen budjettiesitys ei luo pysyviä edellytyksiä uusille työpaikoille yrityksissä. Se on vastuuton teko erityisesti töttömiä ja heidän perheitään kohtaan. [Puhemies koputtaa] — Arvoisa puhemies, hetki. — Hyvinvointimme pelastuu, jos yrittäminen, investoiminen ja ihmisten töihin palkkaaminen on pelottavan sijaan innostavaa. Työn pitää aina kannattaa ja jokaisen työkykyisen pitää päästä töihin. Hallitusohjelman nurkkapultit edellyttävät yli 100 000:ta työsuhdetta lisää tämän päivän tilanteeseen. Menoja ei pitänyt lisätä ennen päätöksiä tuloista. Nyt on epäselvää, ovatko Rinteen ja Marinin hallitusten päätökset yhteen laskettuina lainkaan lisänneet [Puhemies koputtaa] vaiko pikemminkin vähentäneet työtä. Kynnyskysymyksistä on tullut kynnysmattoja.

Perustuslain mukaan Suomen hallituksen on nautittava eduskunnan luottamusta myös ohjelmansa puolesta. Siksi eduskunta käsittelee muodostettavan hallituksen ohjelman ja äänestää erikseen hallitusohjelmasta. Hallitusohjelmalta on pettänyt pohja, eikä sen voida katsoa olevan enää voimassa.

Siksi esitän, että eduskunta toteaa, ettei hallitus enää nauti eduskunnan luottamusta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt siirrymme ryhmäpuheenvuorokierrokseen, ja sen aloittaa edustaja Malm.

14.38 Niina Malm sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomella on päätöksiin pystyvä ja toimintakykyinen hallitus, joka uskaltaa syvänkin kriisin keskellä katsoa rohkeasti tulevaisuuteen. Kansainvälisessä vertailussa olemme pärjänneet hyvin niin taudin taltuttamisessa kuin taloudenhoidossakin. Nyt jos koskaan Suomi tarvitsee sosiaalisesti ja ekologisesti kestävästä kasvusta sekä tekoja työllisyyden parantamiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi. Näihin tavoitteisiin hallitus on vahvasti sitoutunut, ja etenemme määrätietoisesti Suomen parhaiden asiantuntijoiden viitoittamalla tiellä.

Hallituksen linja ja oikeisto-opposition vaihtoehto ovat kuin yö ja päivä. Sen opposition tekemä yhteinen välikysymys tekee kerralla selväksi. Oppositio esittää toisaalta keppiä köyhille, toisaalta miljardiluokan veronalennuksia [Sari Sarkomaa: Työtä kaikille!] rikkaille. Veronalennukset eivät ole rakenteellisia uudistuksia julkisen talouden vahvistamiseksi. Sen sijaan hallitus tekee nyt täsmätoimia, joissa uskotaan ihmisiin ja halutaan [Oikealta: Kaataa elinkeinoja!] tarjota turvaa. Marinin hallituksen viesti on kriisin keskelläkin vastuullinen, valoisa ja toivoa luova. Oppositio puolueiden viesti on synkkä ja kova.

Taloustilanne on edelleen hyvin epävarma. Tässä tilanteessa viruksen leviämisen estämisessä onnistuminen on talouden kannalta kaikkein keskeisintä. Elvytys tukee talouden kasvua ja työllisyyttä. Suomen alijäämä ja velka eivät ole eurooppalaisittain mitenkään erityisen korkeita. [Sari Sarkomaa: Työttömyys on!] Ja vähemmän elvyttävä politiikka olisi kasvun ja työllisyyden kannalta haitallista. Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä haluaa rakentaa siltää yli vaikean kriisin ja luoda toivoa ihmisille paremmasta huomisesta. Meille Suomen lähihistorian vaikein kriisi ei ole hetki riitelemiselle vaan rakentamiselle.

Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että opposition välikysymys on puhtaasti kokoomuksen ja puheenjohtaja Orvon kynästä. Välikysymyksen keskeinen kritiikki on se, että halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

tus on jättänyt valtaosan valtiovarainministeriön virkamiestyöryhmän muistion ehdottamista työllisyystoimista huomiotta. Toisin sanoen oppositiopuolueet kritisoivat hallitusta siitä, että se ei ole toteuttanut VM:n virkamiesmuistion ehdotuksia. Ei ole mikään uutinen, että kokoomus ajaa kovia leikkauksia palkansaajille ja työttömille. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!] Suuri yllätys sen sijaan on, että myös Jussi Halla-ahon perussuomalaiset vaativat hallitukselta muun muassa vuorotteluvapaan leikkaamista. Tämähän on teidän kiitoksenne hoitajille koronakriisin keskellä? [Antti Kurvinen: Hyvä kysymys!] Eläkeputken poistoa ilman minkäänlaista turvan vahvistamista, tuntuja leikkauksia ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan, leikkaamista työttömien eläkkeistä. [Vasemmalta: Ohhoh!] Ja mihin te nämä palkansaajilta leikatut rahat laittaisitte? Veronkevennyksiin tietenkin. Tämähän on teidän kiitoksenne koronakriisin keskellä kamppaileville palkansaajille ja työttömille? [Perussuomalaisten ryhmästä: Paljonko tulee koronarahaa hoitajille?] Johtopäätös on selvä: ääni perussuomalaisille on ääni kokoomuslaiselle talouslinjalle. [Keskeltä: Näin se näyttää olevan!] Halla-ahon perussuomalaisista on viimeistään nyt kuoriutunut täysiverinen oikeistopuolue. [Vasemmalta: Täysiverinen!] Arvoisat perussuomalaiset, kyllä te nyt olette kuitanneet melkoisen vekselin.

Arvoisa puhemies! Leikkausten ja kurjistamisen sijaan hallitus on koronakriisin aikana käynnistänyt rakenteellisia uudistuksia, joilla nostetaan Suomen kilpailukykyä ja tuetaan työllisyyttä. [Oikealta: Siis mitä?] Oppivelvollisuuden laajentaminen ja pohjoismainen työnhaun malli ovat tästä hyviä esimerkkejä. Hallitukselle on tärkeää, että taloutta ja työllisyyttä hoidetaan oikeudenmukaisesti. Hallitus on siten [Oikealta: Kaatamalla elinkeinoja!] tehnyt toimia ei vain lyhyelle vaan myös pitkälle aikavälille. Sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän vankka näkemys on, että juuri näin tuleekin toimia. Samalla hoidetaan akuuttia kriisiä mutta myös rakennetaan kriisin jälkeistä Suomea. Sosiaalidemokraatit arvostavat työtä ja sen tekijää. [Leena Meri: Se ei vaan näy missään!] Opposition hellimälle keppilinjalle ei ole enää palaaminen. Sen sijaan tarvitaan inhimillisiä ja oikeudenmukaisia tekoja, joilla viedään yhteiskuntaa kestävästi eteenpäin. [Sari Sarkomaa: Niitä odotellessa!] Näitä tekoja Marinin hallitus on osoittanut tekevänsä ja tulee tekemään jatkossakin. Tulokset puhukoot puolestaan. Siksi sosiaalidemokraattien on helppo antaa täysi tukensa hallituksen oikeudenmukaiselle ja tulevaisuutta rakentavalle linjalle.

14.43 Riikka Purra ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäiseksi pitää ihmetellä, minkälaista välikysymyspaperia hallitus ja sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä ovat lukeeet. [Välihuutoja] Edellinen puheenvuoro oli niin paksua vasemmistopopulismia, että ihmettelen, että tällaisessa yhteiskunnallisessa tilanteessa te voitte esiintyä näin kopeasti ja ylimielisesti. [Antti Kurvinen: Oletko edes lukenut?]

Yksikään puolue ei ole kritisoinut sitä, että koronakriisiin otetaan velkaa. [Keskeltä: Onhan!] Myöskään elvyttämisen logiikkaa ei ole kyseenalaistettu. Sen sijaan se tosiasia, että budjettiriihessä ja lisätalousarviosta toiseen hallitus ei kykene tai halua tehdä tässä rinnalla sellaisia toimia, jotka tarjoaisivat Suomen tulevaisuuteen valoa ja hyvinvointiyhteiskuntamme rahoitukseen kestävä pohjaa, on huolestuttavaa. Hallitus ei kuitenkaan halua luopua sen paremmin lisämenoja aiheuttavista suurhankkeistaan [Eduskunnasta: Hävittäjät!] tai kroonisista menokohteistaan kuin pienemmistä kohdistuksista tai edes joustaa niiden aikataulusta. Hallituksella ei ole toimivia ja johdonmukaisia toimenpiteitä tai edes suunnitelmia työllisyyden, kilpailukyyn, yritysten toimintaedellytysten tai kansalaisten ostovoiman parantamiseksi, velkaantumisen taittamiseksi tai julkisten menojen priorisoimiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Hallituksen pitäisi perussuomalaisten mielestä kyetä tekemään realistinen ja pragmaattinen läpivalaisu koko politiikkaansa ja unohtaa tämä äskenkin kuultu kirkasotsainen moralismi ja lehmänkaupat. Kaikkien toimien pitäisi hyödyttää Suomea ja suomalaisia ja viedä maatamme kohti parempia aikoja ja uutta hyvinvointia. Ei se ole itsekkyyttä, meillä nimittäin ei ole kuin yksi Suomi.

Suomella oli merkittäviä pidemmän aikavälin kroonisia haasteita jo ennen koronaa. Maksajien määrän väheneminen ja muut demografiset ongelmat sekä julkisen talouden epätasapaino kärjistyvät. EU:lle on koronan varjolla menossa miljardipaketti suomalaisilta veronmaksajilta — taas, ja tuskin viimeiseksi jää. Hallitus ei suostu luopumaan hallitusohjelmansa menolisäyksistä mutta on jo liennut sen julkisen talouden kestävyyttä korostavista kirjauksista.

Ennen koronaa hallitus sanoi tekevänsä finanssipolitiikkaa, joka reagoi suhdanteisiin, sekä sitovansa menolisäyksiään työllisyysasteen nousuun. Mikäli työllisyysaste ei nouse riittävästi, menoja perutaan. Näin ei tapahdu. Korjaustoimet todellakin jäävät seuraavien hallitusten kontolle. Tämä ei ole vastuunkantoa. Perussuomalaiset pelkää, että järjestelmän kestävyys murtuu ja hyvinvointiyhteiskunnan perusrahoitukselta ja palveluilta tippuu pohja.

Arvoisa puhemies! Tämä on meidän huolestuttava ydin. Ei numeroista tarvitse itsessään olla kiinnostunut, vaan siksi, että ne kertovat, että järjestelmämme on törmäämässä seinään. Tämän luulisi kiinnostavan vasemmistolaisista hallitusta.

Perussuomalaiset haluaa työllisyyttä, josta on hyötyä julkisen talouden tasapainon kannalta. Tuottavuuden ohella tärkeää ovat palkkatulojen kehitys, se, kuka työllistyy, millaisiin töihin ja millaisin julkisin avuin, sekä se, tuleeko palkalla toimeen vai vaatiiko se rinnalleen sosiaaliturvaa. Julkisen sektorin paisuttaminen tai matalapalkkatyöntekijöiden rahoittaminen ulkomailta eivät tuota kestävä työllisyyttä, mutta rahaa ne vievät ja vaativat lisää velkaa.

Työn tekemisen kannattamattomuus on yksi maamme merkittävimmistä rakenteellisista ongelmista. Kyse on korkeasta verotuksesta, heikosta ostovoimasta, sosiaaliturvan kannustinongelmista ja työmarkkinoiden ja esimerkiksi maahanmuuton vaikutuksista. Hallitus ei ole esittänyt toimenpiteitä näiden korjaamiseksi, päinvastoin. [Antti Kurvinen: Mikä on teidän vaihtoehto?]

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset muistuttaa, että verotuksen kiristyminen johtaa kovempiin palkankorotusvaatimuksiin, mikä johtaa kilpailukyvyn heikkenemiseen ja maamme kustannustason karkaamiseen. Myös liian kunnianhimoinen ilmastopolitiikka vaikuttaa näin. Tämä vähentää työpaikkoja ja verotuloja sekä lisää menoja. Paisuva julkinen sektori korkeine veroasteineen ei sovi yhteen innovaatioita tuottavan, investoivan ja uudistuvan yrityssectän kanssa. Vasemmistohallitus näivettää Suomen elinvoimaisuuden. [Pia Viitanen: Puolustamalla julkisia palveluja ja kuntia!]

Perussuomalaisten mielestä työn tekemisen verotusta on kevennettävä. Työhön pääsemisen, työssä jaksamisen ja siellä pysymisen eteen vaaditaan toimia. Kaikkein tärkeintä on kuitenkin tehdä sellaista politiikkaa, joka pitää huolen siitä, että Suomessa on työpaikkoja, ne pysyvät täällä ja niitä syntyy lisää.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Orpon tekemää epäluottamuslausetta.

14.48 Elina Lepomäki kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keväällä kokoomus antoi hallitukselle työrauhan — terveyden ja turvallisuuden takaaminen on aina työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

järjestyksessä ensimmäisenä. Tuo työrauha on nyt päättynyt. Emme voi seurata hiljaisina sivusta, kun hallituksen velkaviisikko sysää Suomen vapaaseen pudotukseen.

Koronakriisin hoidosta ei voi vielä tehdä tilinpäätöstä. Tautitilanne synkkenee, ja talousmurheet syvenevät. Hallitus luopui jo ennen koronaa julkisen talouden tasapainotavoitteesta, ja nyt velkaa otetaan kuin huomista ei olisi. [Eduskunnasta: Eihän sen pitänyt olla ongelma!] Myös 75 prosentin työllisyystavoite on hylätty. Ne vähäisetkin päätökset, joita hallitus on tehnyt, ovat yhteensä vähentäneet työllisyyttä — siis vähentäneet työllisyyttä.

Hallitus kertoo, että Ruotsi ja Saksa elvyttävät enemmän. Kyllä, niissä maissa onkin varaa. Toisin kuin Suomi, nuo maat ovat palaamassa ylijäämäisiksi jo parin vuoden päästä. Työllisyys on ollut vuosia korkeampi kuin Suomessa. Siellä demaritkin ovat oivaltaneet joustavien työmarkkinoiden merkityksen ja sen, ettei valtion tarvitse käyttää jokaista euroa ihmisten puolesta. Veronkevennyksillä luodaan työpaikkoja ja annetaan kotitalouksille tilaa elvyttää itse. Tämä on myös kokoomuksen linja.

Suomelle ennustetaan heikointa talouskasvua koko Euroopassa. Kaikki peräyvät Suomelta uudistuksia, mutta mitä tekee hallitus? Sen reformilistalla lukee vain yksi sana: maakuntahallinto. [Naurua] Se on ketteryuden vastakohta. Kokoomus haluaa pelastaa hoivapalvelut ja ihmiset nopeammin hyvään hoitoon, ei keskusjohtoista hallintoa uusine veroineen. [Antti Kurvinen: Pakkoliitoksia!]

Pääministeri perää yrityksiltä yhteiskuntavastuuta, tekihän niin pääministeri Sipiläkin. Sipilän hallitus paransi hyvinvointivaltion kestävyyttä, työllisyyttä ja investointiympäristöä. Talous käännettiin kasvuun ja veroaste laskuun. Köyhyys väheni, ja Suomeen syntyi 140 000 työpaikkaa. [Ben Zyskowitz: Tämä ei keppule nyt käy!] Mutta missä on Sanna Marinin yhteiskuntavastuu? [Oikealta: Ei missään!] Ilman ainuttakaan työmarkkinauudistusta hallitus uhkaa syrjäyttää 400 000 työtöntä. Ajamalla investointeja ja työpaikkoja muualle hallitus laskee tuottavuutta ja tekee Suomesta halpatyömaata. Hallitus kaventaa yritysten ja ihmisten liikkumatilaa nostamalla veroja ja sosialisoimalla markkinoita sotesa, jätealalla — lista on pitkä.

Arvoisa puhemies! Voiko sosialismin marssia enää pysäyttää? Kyllä voi. Hallituksen politiikalle on olemassa vaihtoehto: kokoomuksen toivon polku. [Naurua] Kriisin keskellä on aloitettava rohkea uudelleenrakennus. [Antti Kurvinen: Fantastista! — Paavo Arhinmäki: Kokoomus, paluu 30-luvulle!]

Haluamme tehdä Suomesta mahdollisuuksien yhteiskunnan, joka panostaa ja luottaa ihmiseen. Kokoomus satsaa jokaisen osallisuuteen varhaiskasvatuksesta korkeakouluun. Suomen vahvin pääoma ovat aina olleet osaavat ihmiset. Jotta näin olisi jatkossakin, palkkatyöllä ja yrittämällä pitää voida vaurastua kaikista — kaikista — lähtökohdista käsin. Jokaisesta työtunnista on jäätävä vähintään puolet käteen.

Kokoomus haluaa tehdä Suomesta kansainvälisesti kilpailukykyisen investointikohteen. Se tarkoittaa pääkonttoreita sivuliikkeiden rinnalle, tki-panoksia, nokkelia ratkaisuja ja vireää kansankapitalismia. Jos liiketoiminta ei kannata, on yrittäjä autettava uuteen alkuun. Yrityssaneeraus tehdään sujuvaksi, eikä konkurssi saa merkitä leimaa loppuelämäksi.

Työelämässä teemme tilaa monipaikkaisuudelle ja kaikille heille, jotka liian usein lanvistetaan: nuorille, senioreille, osatyökykyisille, vammaisille, muualta tulleille, uranvaihtajille ja pienten lasten vanhemmille. Se edellyttää laajaa paikallista sopimista ja rinnalla syrjimätöntä sosiaaliturvaa. Tehokas työnjako ja erikoistuminen ovat ratkaisu korkeaan ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

samalla hiilineutraaliin elintasoon. Suomi nousee vain kestäväällä talouskasvulla ja toivolla paremmasta.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei tarjoa Suomelle toivon pilkettä, vaan tukahduttaa tulevaisuuttamme. Marinin politiikalla olemme [Puhemies koputtaa] joka päivä köyhempiä kuin eilispäivänä. Tälle on saatava loppu. [Puhemies koputtaa]

Hallitus ei nauti kokoomuksen eduskuntaryhmän luottamusta.

14.53 Antti Kurvinen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihmisten terveyden, turvallisuuden ja työn pitää nyt mennä kaiken muun edelle. Oleellinen pitää pysyä erottamaan epäoleellisesta. Se tarkoittaa politiikkaa, jolla pidämme koronan kurissa, luomme uusia työpaikkoja ja pidämme myös heikompiosaiset mukana. Näihin asioihin hallitus keskittyy.

Eduskunta on viime kuukausina pystynyt toimimaan varsin yksituumaisesti. Keskustan eduskuntaryhmä arvostaa sitä. Kiitos oppositiolle vielä yhteistyöstä keväällä. Nyt käymme Suomen talous- ja työllisyystilanteesta perusteellisen ja tärkeän keskustelun. Uskon ihmisten odottavan, että näissä oloissa suomalaisten työpaikkojen turvaaminen ja maamme talouden kuntoon laittaminen ovat eduskunnan yhteisiä tavoitteita. Tätä välikysymystä lukiessa joutuu kuitenkin valitettavasti kysymään: onko näin?

Arvoisa edustaja Petteri Orpo! Viime vaalikaudella siellä Sipilän hallituksessa, mitä tuossa mukavasti vähän muistelitkin, tai edustaja Lepomäki taisi muistella, laitoimme Suomea kuntoon yhdessä. Teimme vaikeita ja ristiriitaisia päätöksiä, mutta niillä saatiin aikaan hyviä tuloksia. Kannoimme yhdessä vastuuta. Nyt kun luin tämän välikysymyksen, en voi vetää mitään muuta johtopäätöstä kuin sen, että olette nyt, edustaja Orpo, lähtenyt puolueenne kokoomuksen kanssa vastuuttoman pelin politiikan tielle ja vetäneet tämän muun opposition siihen mukaan. [Leena Meri: Ai, te olette vetäneet meidät mukaan? Aha!] Kun nyt pitäisi luoda ihmisille toivoa ja tulevaisuudenuskoa, te luotte epätoivoa ja epävarmuutta. Kokoomus on siirtynyt fantastisuudesta itkuun.

Arvoisa puhemies! Hallitus on päättänyt ratkaisuihin, joilla turvaamme etenkin vientiä ja teollisuustyöpaikkoja ja työllistämme valtiovarainministeriön arvion mukaan yli 30 000 ihmistä. Näitä työllistäviä toimia tällä kaudella jatketaan. Alennamme esimerkiksi teollisuuden sähköveron EU:n minimiin, uudistamme päästökaupunkompensaation teollisuutta uudistavaksi ja nostamme alv-velvollisuuden alarajaa. Nämä ratkaisut eivät näytä kuitenkaan estävän teitä, edustaja Orpo, väittämästä, että kaikki menee päin seinää. [Petteri Orpo: Miten meni noin niin kuin omasta mielestä?]

Välikysymyksessä sivuutetaan kokonaan se tosiasia, että maailma on hirveän kulkutaudin kourissa. Ainakin miljoona ihmistä on kuollut koronaan. Keskustan ja hallituksen linja on saada Suomi mahdollisimman vähin vaurioin näiden vaikeuksien yli. Satsaamme esimerkiksi koronatesteihin ja ihmisten peruspalveluihin antamalla miljardien tuen ensi vuoden budjetissa kunnille ja sairaanhoitopiireille. Kokoomuksen ja muun opposition mielestä näin ei ilmeisesti pitäisi tehdä. [Ben Zyskiewicz: Mistäs te niin pääättelette?] Herääkin kysymys: kummille te perussuomalaiset haluatte ensin antaa potkut, opettajille vai lähihoitajille? No, mikä on se opposition vaihtoehto? [Mauri Peltokangas: Se, että Suomen energia-tuotanto säilyy!]

Ainakin kokoomuksen vaihtoehdon voi lukea teidän uudesta tavoiteohjelmastanne. Samaan aikaan kun ihmiset ovat huolissaan työpaikoistaan ja Suomi velkaantuu, kokoomus esittää yli 800 miljoonan euron pysyvää veroalea kaikista suurituloisimmille suomalaisil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

le. [Kokoomuksen ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!] Kyseessä on jopa kokoomuksen mitta-puulla ruokottoman härski esitys. Kaikista pienituloisimpien epidemiakorvausta te täällä vastustitte. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Joutuukin kysymään, onko teidän sosi-aalinen omatuntonne näin häiriintynyt. Kuten valtiovarainministeri totesi, välikysymyk-sen tavoitteena on kaataa hallitus. Siksi haluankin kysyä teiltä: edustaja Orpo, oletteko val-miita liittymään yhteiseen, Jussi Halla-ahon ykköshallitukseen tämän välikysymyksen oh-jelman perusteella? [Ben Zyskowicz: Saarikon mukaan te olette! — Leena Meri: Onko tuo teidän ratkaisunne?]

Puhemies! Kokoomus toimii näemmä koko opposition haamukirjailijana. Haluankin kysyä: oletteko te, edustaja Halla-aho, edes luenut tätä välikysymystä? Nyt kokoomuk-sen vanavedessä vaaditte sosiaaliturvan leikkauksia tähän kriisiin keskelle. Mitähän työ-miehen tuumaustunnilla tästä oikein tuumataan? Koska tavoitteenanne on kaataa nykyi-nen hallitus, kysynkin teiltä, edustaja Halla-aho: oletteko valmis ryhtymään pääministerik-si ja ottamaan kokoomuksen hallitukseenne? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Täytyy myös ihmetellä kristillisdemokraatteja. Edustaja Essayah, edustaja Räsänen, olette mukana välikysymyksessä, jossa ajetaan kotihoidon tuen romuttamista. Ei olisi heti uskonut. [Välihuutoja] Onneksi me valmistelemme perhevapaa-uudistuksen, joka on per-heille valinnanvapauden takaava. Kysynkin nyt kristillisdemokraateilta: oletteko valmiita mukaan Halla-ahon ykköshallitukseen leikkaamaan perheiltä kotihoidontuen pois?

Arvoisa puhemies! Keskusta ei halua Suomeen poliittista kriisiä, sitä Suomi viimeiseksi nyt tarvitsee. [Puhemies koputtaa] Annamme tukemme hallitukselle.

14.59 Jenni Pitko vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio pe-räänkuuluttaa välikysymyksessään vastuullista talouspolitiikkaa. Sitä olisi tämän välikysy-myksen ja viimepäiväisten ulostulojen perusteella opposition mielestä se, että keskellä glo-baalia pandemiaa tekisimme merkittäviä menoleikkauksia, rankaisisimme työttömiä juuri, kun työtä on tarjolla vähemmän, ja samalla keventäisimme hyväosaisten verotusta. [Edus-kunnasta: Aktiivimalli!] Onneksi hallitus ymmärtää vastuullisuuden toisin. Me kannamme kriisiin keskellä huolta taloudesta mutta myös ihmisistä. [Leena Meri: Varsinkin Etelä-Eu-roopan ihmisistä!] Me haluamme uudistaa taloutta, mutta me haluamme tehdä sen reilulla tavalla. Me emme halua luoda epätoivoa vaan toivoa. Me emme halua kurjistaa vaan kan-nustaa. Me vahvistamme työllisyyttä panostamalla suomalaisten osaamiseen ja koulutuk-seen. Laajennamme oppivelvollisuusikää ja laskemme varhaiskasvatusmaksuja. Tuemme elinikäistä ja työelämässä tapahtuvaa oppimista. Me myös uudistamme työelämäpalvelui-ta kohti pohjoismaista mallia, jossa työnhakija saa yksilöllistä tukea. Lisäksi palkkatukea voi jatkossa saada yhä useampi yritys, ja yhä useampi 55-vuotias voi pidentää työuraa elä-keikäänsä asti. Koronakriisi on iskenyt erityisesti nuoriin, ja siksi me uudistamme oppiso-pimuskoulutusta ja rahoitamme nuorten Ohjaamoja. Olemme myös lisänneet korkeakoulu-jen aloituspaikkoja, jotta nuorilla olisi vaihtoehtoja.

Arvoisa rouva puhemies! Olemme tilanteessa, jossa on samaan aikaan ratkottava monia kriisejä. On turvattava ihmistä ja taloutta pandemian keskellä. On tehtävä uudistuksia, jot-ka parantavat työllisyyttä. On tehtävä reilu muutos hiilineutraaliin maailmaan ja pysäytet-tävä luonnon monimuotoisuuden hupeneminen. Vakavin velan muoto, minkä voimme jät-tää jälkeemme, on ilmastovelka, ja jos emme toimisi nyt, jättäisimme ilmastovelan mak-settavaksi seuraaville sukupolville. Siksi ympäristölle haitallisia tukia on lakkautettu ja tu-kia suunnataan uudelleen vähähiilisten teknologioiden käyttöön. Tekemällä kunnianhi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

moista ilmastopolitiikkaa voimme samalla tarjota suomalaisia innovaatioita ilmastomuutoksen ratkaisuna muulle maailmalle.

Tätä me olemme hallituksessa tehneet, vahvistaneet taloutta ja ympäristöä samaan aikaan. Ja tätä, hyvä oppositio, on todellinen kilpailukyvyn parantaminen. Teemme nyt elvytystä, koska emme halua ajaa alas taloutta. Se on ainoa kestävä tie ulos tästä kriisistä. Hallituksen politiikka on linjassa vientiyritysten tarpeiden kanssa: luomme varmuutta toimintaympäristöön ja parannamme kilpailukykyä. Yritykset ovat ne, jotka meidät tästä kriisistä nostavat. Ne kuitenkin tarvitsevat nyt tukea, jota me annamme sekä suorina koronaturkina että elvytyksen kautta. Samaan aikaan huolehdimme siitä, että elvytyksellä ei palata samaan vanhaan, vaan rakennetaan uutta, hiilineutraalia, entistä vahvempaa Suomea.

Arvoisa puhemies! Kun pidämme hyvää huolta ihmisistä, pidämme huolta taloudesta. Testaa, jäljitä, eristä ja hoida -toimintamallin toteuttaminen kasvattaa ensi vuoden alijäämää, mutta vielä kalliimmaksi tulisi terveystilanteen hoitamatta jättäminen. Kuntia tukemalla tuemme ihmisten peruspalveluita. Me emme halua jättää ihmisiä yksin, emmekä halua jättää kuntia yksin. Taloutta vahvistetaan myös pitämällä huolta ihmisten jaksamisesta. Suurin syy tällä hetkellä jäädä työkyvyttömyyseläkkeelle on mielenterveyden ongelmat. 9 000 ihmistä lisää työmarkkinoille — sen me voisimme saada, jos puolittaisimme mielenterveyden takia työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien määrän vuosikymmenen loppuun mennessä. Siksi panostus mielenterveyteen on kovan luokan työllisyystoimi. [Sari Sarkomaa: Tuleeko terapiatakuu?]

Arvoisa puhemies! Opposition tehtävä on kritisoida hallitusta, mutta myös esittää vaihtoehtoja. Niitä välikysymyksessä on niukanlaisesti. Mutta me tiedämme, että oikeiston talouspolitiikka on leikkausten politiikkaa, ja silloin vaarassa ovat luonnonsuojelu, koulutus ja kehitysyhteistyö. Suojassa eivät ole pienituloiset Suomessa saati maailman köyhimmät. Jos joku auttaa meitä tässä tilanteessa pitkälle, niin vakaa hallitus. Sopii kysyä myös, onko vastuullista politiikkaa yrittää kaataa hallitusta maailmanlaajuisen pandemian keskellä?

Talouden kestävyys on jaettu huoli. Tämä hallitus todellakin kantaa vastuuta, ja se kantaa sitä pitkälle tulevaisuuteen. Velan ottaminen ei ole helppoa, mutta eheä yhteiskunta on kykenevä sen kantamaan. Ja koska velka on myös maksettava takaisin, me tarvitsemme hyvinvoivia ihmisiä ja kriisien läpi kestäviä työpaikkoja.

Hallitus nauttii vihreän eduskuntaryhmän luottamusta.

15.05 Merja Kyllönen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koronapandemian ensimmäisessä aallossa Suomen tartuntaluvut olivat Euroopan alhaisimpia ja talous paremmassa kunnossa kuin muissa maissa. Miten se tehtiin? Tätä on viime viikolla pohdittu kansainvälisessäkin lehdistössä. Terveys ja talous eivät ole vastakkaisia tavoitteita. Maissa, joissa koronaviruksen leviäminen pystyttiin keväällä pitämään aisoissa, myös taloudelliset kolhut ovat jääneet pienemmiksi. Kun toinen aalto nyt tekee tuloaan, meidän on erittäin tärkeää edelleen pitää huolta siitä, ettemme omalla toiminnallamme kiihdytä viruksen leviämistä. Jokainen ihminen voi vaikuttaa siihen omassa arjessaan.

Suomessa hallitus on toiminut määrätietoisesti ihmisten toimeentulon turvaamiseksi. Työpaikkoja puolustettiin keväällä muun muassa tukemalla yrityksiä. Hallitus on helpottanut yritysten rahoitustilannetta ja tarjonnut myös suoria avustuksia kahden miljardin edestä. Lisäksi sähköveron alennus, panostukset osaavaan työvoimaan ja huomattavat infrainvestoinnit ovat toimia, joilla luodaan hyvät edellytykset uusien työpaikkojen syntymiselle. Tämä on syytä muistaa, kun keskustelua yhteiskuntavastuusta käydään. Lasten ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

nuorten tukipaketilla, toimeentulotuen väliaikaisella korotuksella ja mittavilla kuntien tukitoimilla on haluttu varmistaa, että hyvinvointipalvelut ja toimeentulo turvataan kaikille suomalaisille myös poikkeuksellisen aikana.

Arvoisa rouva puhemies! Tätä taustaa vasten kuuntelen surullisena oikeisto-opposition uhkakuvien maalailua ja synkkyuden lietsomista. Tällä asenteella ei vahvisteta yhdenkään yrityksen investointihalukkuutta. Olemme kuulleet, miten yhtäältä ollaan huolissaan suomalaisten työpaikoista ja samaan aikaan vaaditaan sopeutustoimia ja sosiaaliturvan leikkauksia, jotta ihmiset hakeutuisivat töihin.

Väläkysymyksessä todetaan työ- ja elinkeinotoimistoissa olleen heinäkuussa yhteensä lähes 387 000 työtöntä työnhakijaa. Sen sijaan jätettiin mainitsematta, että avoimia työpaikkoja oli neljä kertaa vähemmän. Oikeisto-oppositio uskoo, että Suomeen luodaan uusia työpaikkoja köyhiä köyhdyttämällä — ehkä niin, jos tavoitteena on kasvattaa halpatyömarkkinaa, työtä, josta saatavalla palkalla ei tule toimeen. Käytännössä sosiaaliturvan leikkaukset taloustaantumassa olisivat paitsi epäinhimillisiä myös lyhytnäköisiä, eriarvoistumista lisäävää talouspolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Vaikka Suomen taloudelliset kolhut ovat toistaiseksi teollisuusmaiden pienimpiä, on meilläkin moni menettänyt työpaikkansa, ja edessä on todennäköisesti vaikeammat ajat. Koronatilanne on arvaamaton, ja vientialalle kasaantuu ongelmia, kun tilanne muissa maissa jatkuu huonona. Siksi onkin tärkeää, että hallitus mitoittaa finanssipolitiikkansa taloustilanteen mukaan. Kun talous sakkaa, julkiset investoinnit pitävät talouden pyörät pyörimässä.

Selviämme tästä talouskriisistä mahdollisimman pienin vaurioin vain ja ainoastaan elvyttämällä. Tällä hetkellä korot ovat niin alhaalla, että Suomelle jopa maksetaan siitä, että otamme lainaa, ja silti velkamme on pysynyt kansainvälisessä vertailussa erittäin maltillisella tasolla. On tärkeää, että elvytystoimet suunnataan järkevästi niin, että niillä luodaan uusia työpaikkoja ja vauhditetaan siirtymää kohti hiilineutraalia Suomea.

Arvoisa rouva puhemies! Meidän on myös kriisin keskellä kyettävä tekemään panostuksia tulevaisuuteen. Pitkällä tähtäimellä työllisyyden ja Suomen talouden kannalta ratkaisevaa on tuottavuuden ja osaamisen vahvistaminen. Oppivelvollisuuden pidentäminen on yksi tärkeimmistä koulutuspoliittisista uudistuksista vuosikymmeniin. Työmarkkinoiden muuttuessa ja teknologisen kehityksen kiihtyessä on suomalaisten osaamistasoa nostettava ja jokainen pidettävä kiinni koulutuksen ketjussa. Näin turvaamme nuorille yhä paremmat mahdollisuudet päästä töihin myös tulevaisuudessa.

Suomen tärkeimpiä valtteja ovat ihmisten luottamus toisiinsa, yhteiskuntaan ja myös päätöksentekoon. Tämä hallitus on sitoutunut pitämään huolta ihmisistä, ihmisten toimeentulosta, hyvinvoinnista, ja sen teemme, myös kriisioloissa. Me panostamme hyvinvointiin, osaamiseen ja kestäväan, ilmastoviisaaseen jälleenrakentamiseen. Vain siten Suomi voi nousta tästä kriisistä entistä vahvempaan tämän hallituksen toimien edetessä, yhdessä, ketään unohtamatta.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä antaa täyden tukensa hallituksen työlle. — Kiitos.

15.10 Anders Norrback r (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Vi lever i utmanande tider. Vi är inne i en hälsokris som utmynnat i en ekonomisk kris. Det här vet vi. Vi vet också att vi har ett ansvar för att sköta dessa kriser så bra som möjligt. Och jag tror att alla här i salen, vare sig ni sitter i regering eller opposition, kan vara ense om att vi har gjort det. Så gott som möjligt. På basis av den information vi haft.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tiedämme, mitä vaaditaan. Olemme esittäneet ratkaisuja. Voimme nostaa työllisyysastetta ja tasapainottaa taloutta — sen hallitus on budjettipäätöksillään osoittanut. Sovimme merkittävästä energiapaketista, jolla laskemme yritysten sähköveron EU:n minimitasolle. Hallitus etenee päättäväisesti myös vihreään talouteen siirtymisessä. [Oikealta: Siinäkö RKP:n terveiset Pohjanmaalle?] Tältä osin panostukset koulutukseen ja tutkimukseen tuottavat tulosta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Toisin kuin oppositio väittää, syksyn budjettiratkaisussa on konkreettisia edistysaskeleita työllisyyden parantamiseksi. Sekä niin sanotun pohjoismaisen mallin että vanhempien työntekijöiden työmarkkina-asemaa parantavan paketin arvioidaan, kummankin, luovan reilut 10 000 uutta työpaikkaa. Nyt päätetyn toimenpidekokonaisuuden työllisyysvaikutus on yhteensä reilut 30 000 uutta työpaikkaa. Tätä oppositio ei voi kiistää, koska laskelmat perustuvat valtiovarainministeriön tiukkoihin lukemiin.

Ärade talman! Svenska riksdagsgruppen och SFP har ett eget färskt 15 punkters program hur sysselsättningsgraden ska höjas i coronaepidemiens kölvatten. Förutom det som redan finns i regeringens arsenal vill vi komma vidare. Vi vill se att regeringen håller fast vid sin ambition att utvidga tillämpningen av lokala avtal. Också hushållsavdragets sysselsättningseffekter granskas nu på allvar, något SFP har efterlyst. Det är bra.

Arvoisa puhemies! Opposition kokoomuksen johdolla jättämä välikysymys hallituksen talouspolitiikasta näyttää nykyään olevan varma syksyn merkki. Niin tapahtui syyskuussa 2019, ja sama toistui tämän vuoden syyskuussa. Oppositio valittaa siitä, että nykyinen hallitus ei ole ratkaissut kaikkia taloutemme rakenteellisia ongelmia reilussa vuodessa. Kokoomus ei siihen pystynyt, vaikka puolueella oli ensin pääministerin ja sitten valtiovarainministerin salkku kahdeksan vuoden ajan ennen nykyistä hallitusta. Tässä voisi olla peiliin katsomisen paikka. Nyt käytävässä keskustelussa on tarpeen rehellisesti ja selvästi myöntää, että koronakriisi on valtavan mittaluokan globaali kriisi, jonka kanssa Suomen kaltaisen pienen maan on opittava elämään. Kriisiaikoina tarvitaan realismia, ei populismia. Sen olemme velkaa Suomen kansalle.

Ärade talman! Det att också familjereformen kritiseras ur sysselsättningssynpunkt tyder på att oppositionen gärna ser att kvinnor stannar hemma medan männen går på jobb. Nåja, välkommen till 2020-talet. Dagens pappor vill vara hemma med sina barn. Det är en viktig jämställdhetsfråga, som — jo, på kort sikt — kan nagga sysselsättningen litet i kanten, men på lång sikt ger fler kvinnor på arbetsmarknaden och ett bättre och mer jämlikt samhälle.

Mitt i den kristid som vi genomlever lönar det sig också att vara generös i fråga om barnpolitiken — det betonar de flesta forskare, också ledande nationalekonomer.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: RKP:n mielestä tässä hyvin hankalassa ja epävarmassa koronatilanteessa on tärkeää kääntää kaikki kivet työllisyysasteen nostamiseksi, työpaikkojen lisäämiseksi ja talouden vahvistamiseksi. Tarvitsemme realistisia, toteuttamiskelpoisia ratkaisuja. Luottamus on tarpeen, jotta Suomeen investoiminen olisi houkuttelevaa, mutta tarvitsemme myös sopivasti tervettä optimismia, ja siinä meillä kaikilla on annettavaa. Hallitus nauttii ruotsalaisten eduskuntaryhmän luottamusta. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

15.15 Peter Östman kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Hallituksen toissa viikolla esittelemä talousarvio on yli 10 miljardia euroa alijäämäinen. Valtionvelka nousee uuteen ennätykseen, ja elpymisväline lisää sitä pahimpien arvioiden mukaan jopa 8 miljardilla. Valtiovarainministeri Vanhanen sanoi puheessaan, että Suomi ei nouse kauhukuvia maalaamalla — jos oppositio maalaa niitä. Suomi ei nouse myöskään sillä, että hallituspuolueitten edustajat tekevät taivaanrannan maalauksia.

Tämä välikysymys ei koske koronavirusta. Tämä välikysymys oli välttämätön siksi, että me emme luota hallituksen kykyyn toimia työllisyyden edistämiseksi. Hallitus ei ole tuonut pöytään todellisia toimia työllisyysasteen nostamiseksi. On hämäämistä, jos paperilla luodaan päätöspäätöksiä työpaikkoja ja samalla työpaikkoja häviää muualta, kun verotusta kiristetään ja kilpailukykyä heikennetään. Työllisyystavoitteita kyllä nostettiin, mutta ikävät päätökset on haluttu ulkoistaa eduskunnan ulkopuolelle, tuleville hallituksille tai haudata työryhmiin. Ainoaksi merkittäväksi työllisyystoimeksi on jäämässä aktiivimalli kakoksen synnyttäminen ja työvoimapalveluiden lisäresursointi.

Värderade talman! Regeringen har inte presenterat några verkliga åtgärder för att höja sysselsättningsgraden. Det är en bluff att skapa sysselsättning på papper samtidigt som vi förlorar arbetstillfällen inom flera sektorer på grund av skattehöjningar och försvagad konkurrenskraft. Därför brådskar det med åtgärder, vi måste öka arbetskraftsutbudet samt skapa effektivare lösningar. Det ska alltid löna sig att ta emot jobb. Vi måste tillåta lokala avtal, det skulle göra arbetsmarknaden mer flexibel.

Arvoisa puhemies! Työmarkkinamme ovat jäykät, ja ulkoisten kustannusten osuus ja verorasitus ovat käymässä Suomessa ylivoimaisiksi. Suomessa on lisäksi lakkoherkkä kulttuuri ja lakkoa käytetään usein poliittisena painostuskeinona ja lyömäaseena. 2000-luvulla on ollut vuosittain toistasataa lakkoa, joista valtaosa on ollut laittomia. Niitä on lähes viisikymmentä kertaa enemmän kuin Ruotsissa. [Vasemmalta: Mistähän ne johtuvat?]

Arvoisa puhemies! Tilanne on kestämätön. Tarvitaan pikaisia toimia, joilla lisätään työvoiman tarjontaa ja liikkuvuutta sekä parannetaan kannusteita työn vastaanottamiselle. Sosiaaliturvan uudistus pitäisi toteuttaa. Paikallisen sopimisen mahdollistaminen ja yleissitovuudesta luopuminen joustavoittaisivat työmarkkinoita. Työllistämisen helpottamista tarvitsevat kipeästi varsinkin pienet ja keskisuuret työnantajat. Ansiosidonnainen tulisi porastaa ja antaa kaikille, jotka täyttävät työssäoloehdon. Moni ala on riippuvainen ulkomaisesta työvoimasta. Samaan aikaan meillä on massiivista työttömyyttä. Esimerkiksi rakennuslalle ei usein löydy tekijöitä kotimaasta eikä välttämättä edes osaamista. Tarvitsemme työn tekemisen, ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen kunnianpalautuksen.

Arvoisa puhemies! Suomeen on investoitu viime vuosina todella vähän. Sähköbussit ostetaan Kiinasta, Lahdesta suljetaan koritehdas. Viking Line tilasi uuden laivan — Kiinasta. Kehitys toistuu liian monella sektorilla, eikä tällä ole tekemistä koronan kanssa. Mitä maamme aiemmin varsin hyvälle kilpailukyvyllä on tapahtunut? Suomi ei saa taantua tytäryhtiötaloudeksi. [Oikealta: On jo!]

Marinin hallitus on lykännyt tavoitteita julkisen talouden tasapainosta vuosikymmenen loppuun. Massiiviset alijäämät tarkoittavat verojen rajuja korotuksia sekä tulonsiirtojen ja palveluiden leikkauksia tulevaisuudessa. Se olisi teollisuudelle ja yrittäjyydelle viimeinen niitti [Puhemies koputtaa] ja merkitsisi hyvinvointivaltion alasajoa. Tämä kehitys on nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

katkaistava ja palattava työtä arvostavalle, realistisen ja kestävän talouspolitiikan linjalle. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa edustaja Orpon esittämää epäluottamuslausetta.

15.20 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin on pakko palata vähän eiliseen. Hallituksen koronahoito on täysin käsittämätöntä poukkoilua. Kuka ymmärsi yhtään mitään eilisestä infosta? [Vasemmalta: Kaikki muut!] Kiurun synkien yksinpuhelujen tarkoitus on ilmeisesti lisätä kansalaisten tervettä kriisitietoisuutta, mutta ainoaksi tulokseksi jää sekamelska, josta eivät ymmärrä yrittäjät eivätkä asiakkaat yhtään mitään. Viikon välein tulee muutoksia, ja koko ajan eletään epävarmuudessa siitä, mitä tuleman pitää. Kun koronan kanssa pitää pystyä elämään vielä monta kuukautta, pitää tähän saada aivan erilaista tolkkua ja ennustettavuutta. Ravintoloiden, tapahtumien, liikenteen ja monien muiden sektorien yrittäjät ovat täysin toivottomassa tilanteessa. Ja kuluttajille Kiurun puheet vievät koronan korvien väliin. Pahinta tässä tilanteessa olisi se, että terveen järjen käyttö ja ihmisten oma vastuu unohtuisivat.

Elämme muutenkin kummallista aikaa. Pääministerin puheet pörssiyritysten kannattavuudesta ja yritysten yhteiskuntavastuusta ovat luoneet meille aivan turhaa ja syvää vastakkainasettelua. Olen tästä ilmapiiristä todella huolissani. Näyttää siltä, että pääministeri näillä puheillaan haluaa siirtää vastuun yrityksille siitä, että Suomi seisoo ja velkaantuu ennätysvauhtia. Pääministerin roolissa pitäisi rakentaa eikä hajottaa.

Hallituksen puheet niin ja niin monen työpaikan luomisesta luovat väärän mielikuvan. Työttömyysturvan ja yritysverotuksen muutoksilla on vaikutusta, mutta varsinaisesti Suomen talouden tulevaisuuden ratkaisevat yritysten usko tulevaisuuteen, kasvu, investoinnit ja uudet työpaikat. Julkisen puolen paisuttamista se ei voi tarkoittaa. Sanotaan, että Suomi elvyttää. Energiaverotusta on tosiaan pudotettu, mutta ovatko oppivelvollisuuden pidentäminen ja päivähoitomaksujen alentaminen oikeastaan mitään elvyttämistä? [Vasemmalta: On!] Oppivelvollisuudenkin kanssa on niin kova kiire, etteivät rahat riitä edes läppäreihin ja kirjoihin. Ensi vuoden ja jo tämän vuoden budjetit ovat käsittämättömän kallis kompromissi, jossa velkarahalla pidetään punavihreää hallitusta kasassa. Ei meillä vaaleissa tällaista politiikkaa äänestetty.

Työ ei ole tämän hallituksen ykkösasia, vaikka pitäisi. Otetaan velkaa ja jaetaan avustuksia, vaikka kaikki menot lopulta voidaan maksaa vain töitä tekemällä. Ruotsissa on paremmat sosiaalidemokraatit kuin meillä. [Naurua — Oikealta: Kyllä!] Talouden elvyttämiseen ja työllisyyteen siellä on pääministeri Löfvenin johdolla aivan erilaiset keinot. Ruotsin budjetissa on lähes 3 miljardin euron veronalennukset. Siellä halutaan aidosti kannustaa ihmisiä tukien piiristä töihin. Ruotsi hoitaa työllisyyttä, ja talous vahvistuu. Suomi hoitaa työttömyyttä ja velkaantuu rajusti. Kaikkiaan Ruotsi panostaa veronalennuksiin ja investointeihin ensi vuonna 10 miljardia.

Kuka tämän sotkun siivoaa, kun kaikki tarvittavat päätökset vain siirretään eteenpäin? Keskustan puheenjohtaja Annika Saarikko julisti, kuinka velkavaihe ei saa jäädä päälle. Puhetta piisaa, mutta missä näytöt ovat? Ne puuttuvat.

Sosiaaliturvan ja työmarkkinoiden rakenteiden uudistuksiin pitäisi ryhtyä välittömästi. Paikallisesta sopimisesta ja muusta ovat työmarkkinajärjestöt neuvotelleet jo yli vuoden, mutta mitään ei ole syntynyt. Suomeen syntyy oikeita työpaikkoja, kun pienet ja keskisuurat yritykset kasvavat, investoivat ja palkkaavat lisää ihmisiä. Tämän on oltava ykköstavoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

te, ja tässä joitakin keinoja: Yritysten verotusta pitää muuttaa niin, että 50:tä prosenttia yhteisöverosta ei tarvitse maksaa, jos yritys vastaavasti investoi. Tämä lisää työvoiman tarvetta. Paikallista sopimista pitää lisätä niin, että kaikilla työpaikoilla ja myös järjestäytymättömissä yrityksissä voidaan joustavasti sopia työajoista ja palkoista. Tämä lisää työvoiman tarvetta. Kotitalousvähennystä pitää nostaa niin, [Puhemies koputtaa] että se olisi 5 000 euroa vuodessa. Näin yksin asuvilla olisi samat edut remonttia tehdessä. [Puhemies koputtaa]

Liike Nytin mielestä pitää hoitaa työllisyyttä eikä työttömyyttä. Yritykset on saatava kasvuun, ja työn [Puhemies koputtaa] pitää olla aina kannattavaa. Nyt tarvitaan järjen ääntä. Kannatan Orpon ehdottamaa epäluottamuslausetta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ennen kuin siirrymme debattiin, myönnän pääministerille 2 minuutin puheenvuoron.

15.26 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean, että lupaan välittää nämä opposition kiittävät terveiset pääministerikollega Löfvenille Ruotsiin. [Naurua]

Ja sitten varsinaiseen asiaan:

Ensinnäkin täällä edustaja Orpo kysyi, miksi pääministeri ei vastannut tähän välikysymykseen. Kun oppositio vuosi sitten teki aika lailla samansisältöisen välikysymyksen hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikasta budjettiriihen jälkeen, myös silloin asiaan vastasi valtiovarainministerinä silloin toiminut ministeri Lintilä.

Kokoomus onkin tehnyt oppositiopolitiikkaa mielenkiintoisilla teemoilla, nyt tällä välikysymykseen vastaajalla. Aiemmin muun muassa kokoomus on vaatinut tiedon pääministerin kalenterista, kun priorisoin kesällä Eurooppa-neuvoston kokoukseen valmistautumisen televisiotentin edelle. [Sari Sarkomaa: Voisitteko vastata välikysymykseen? — Välihuutoja] Tämä kalenteri toki toimitettiin. Asiasta ei sen jälkeen kuultu. Mitä te oikein ajattelitte sieltä löytävänne? Puheenjohtaja Orpo on lehdistössä myös valitellut sitä, että pääministerin kanssa ei ole taannoin järjestynyt [Välihuutoja] riittävän ajoissa tapaamista. Tämä tapaaminen järjestyi, mutta tärkeämpää oli ilmeisesti luoda mielikuva ylimielisestä pääministeristä. [Välihuutoja] Nyt te teette oppositiopolitiikkaa sillä, kuka tähän välikysymykseen vastaa. Yhtä lailla, samoin toimittiin myös viime vuonna, mutta ehkä nykyinen pääministeri on ylitsepääsemätön ongelma kokoomukselle. Näinkö heikot ovat kokoomuksen oppositiopolitiikan eväät? [Välihuutoja]

Ja mitä tähän yritysvastuukysymykseen tulee: Totesin, että me emme voi valitettavasti luottaa siihen, että yritykset huolehtivat ihmisestä ja ympäristöstä, [Välihuutoja] vaan tarvitsemme vastaisuudessakin vahvaa hyvinvointivaltiota, sääntelyä ja taloudellisia ohjauskeinoja ihmisten ja ympäristön suojaksi. Mielestäni tämä on aika maltillinen toteamus, ja se, minkälainen reaktio näihin on tullut, kertoo ehkä siitä, miten tämä sitten on koettu. Mutta mielestäni tässä ei ole mitään erityisen ihmeellistä. Me tarvitsemme vahvaa hyvinvointivaltiota ihmisten ja ympäristön [Puhemies koputtaa] suojaksi, ja kyllä minä näiden sanojeni takana seison. [Välihuutoja]

Puhemies Anu Vehviläinen: No niin, hyvät ystävät, minä totean tähän nyt samalla, että annetaan aina puhujalle rauha puhua eikä huudeta siihen päälle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Ja nyt tosiaankin aloitetaan ensimmäinen 45 minuutin debatti, ja edustajat omalta paikaltaan V-painiketta käyttäen painavat siitä puheenvuoropyyntöä, mikäli haluavat tässä käyttää puheenvuoron.

Ja tämän debatin aloittaa edustaja Orpo.

15.29 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa pääministeri, minä en nyt oikeastaan kysynyt teidän kalenteristanne tai meidän välisestämme keskustelusta, viestinvaihdosta, minä ja oppositio kysyimme siitä, miten me saisimme suomalaisille töitä. Täällä on syytetty siitä meitä, että me lietsomme epätoivoa tai uhkakuvia. Mutta, arvoisa pääministeri, ollaan tänäänkin saatu niitä soittoja, yhteydenottoja yrittäjiltä, niiltä ihmisiltä, jotka ovat jääneet työttömiksi ja jotka ovat lomautettuja. Heillä on epätoivo, heillä on huoli. Me halusimme kysyä teiltä tällä välikysymyksellä, että mitä te teette näiden ihmisten auttamiseksi, millaisia työllisyystoimia teette, ja te vastaatte jotain aivan käsittämätöntä. Minusta tämä ei ole eduskunnan keskusteluun sopiva tapa. Täällä piti puhua välikysymyksestä, ja me olisimme halunneet teidän vastauksenne välikysymyksen kysymyksiin.

15.30 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korona on pahentanut julkisen talouden ongelmia, mutta se ei ole synnyttänyt niitä. Kiteytettynä krooninen ongelma on se, että rahaa menee enemmän kuin sitä tulee.

Ainoa kestävä tapa kasvattaa verotuloja on lisätä tuottavaa työtä, ei nostaa veroja. On huolehdittava siitä, että yrityksillä, mukaan lukien teollisuus- ja kuljetusala, on mahdollisuus toimia ja työllistää Suomessa. Kiilusilmäiset ilmastotavoitteet ajavat toimeliaisuutta pois Suomesta. Vastaavasti julkisia menoja pitää karsia, ja niitä pitää karsia turhista kohteista: Suomen ei pidä haalia sosiaaliturvan asiakkaita ulkomailta, kehitysapurahoja on leikkettava, rahaa ei pidä lapioida Espanjaan. Velaksi elävä maa ei voi olla koko maailman sosiaalitoimisto. [Keskeltä: Onko tämä kokoomuksenkin linja?]

15.31 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy edustaja Orpolle todeta, että hallitus on hyvin selvästi vastannut tähän opposition välikysymykseen. Se, jos vastauksessa ja opposition linjassa on ero kuin yöllä ja päivällä ja se ei teitä tyydytä, on toinen asia.

Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä kysyä: oletteko te perussuomalaiset lukeneet tämän välikysymyksen, mihin te olette nimenne laittaneet? [Keskeltä: Hyvä kysymys! — Jussi Halla-aho: Siitä puhe, mistä paniikki!] Teidän keskeinen kritiikkinne tässä välikysymyksessä on se, että hallitus ei toteuta VM:n virkamiesten ehdottamia toimia — siis siellä ehdotetaan rajua leikkausta työttömyysturvaan, eläkeputkea pois ilman minkäänlaista suojan parantamista, työttömien eläkkeiden leikkaamista. Kertokaa, edustaja Juvonen, onko tämä teidän viestinne hoitajille koronavuoden jälkeen: vuorotteluvapaa pois. Ja tämän takia, kun hallitus ei leikkaa vuorotteluvapaa pois, te haluatte käyttää järeintä asetta ja kaataa hallituksen. [Puhemies koputtaa] Teistä on tullut täysiverinen oikeistopuolue.

15.32 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Vanhanen totesi aivan oikein, että meitä kaikkia huolettää se, että valtio velkaantuu erittäin voimakkaasti. [Leena Meri: Huoli ei riitä!] Nyt jos kuitenkin katsotaan tätä opposition välikysymystä ja erityisesti kokoomuksen viimeaikaisia verolinjoja, niin kyllä täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

tyy hämmästellä sitä, että siellä esitetään miljardin tuloveroalennuksia, perintöveron poistamista, autoveron poistamista ja varainsiirtoveron poistamista, siis neljän miljardin pakettia, ja samaan aikaan meillä valtio velkaantuu erittäin voimakkaasti. [Antti Kurvinen: Verot valtion maksettavaksi!] Minusta tätä voi kyllä kutsua veropopulismiksi. Tästä puuttuu enää se, että esitetään, että verot pitää siirtää valtion maksettavaksi.

Arvoisa puhemies! Parlamentaarinen järjestelmä tarvitsee myös toimivan opposition, joka kirittää hallitusta parempaan toimintaan. Nyt kuitenkin tämä vaihtoehto, jota itse asiassa ei ole, on niin kelvoton, että täytyy kysyä, arvoisa puhemies, voiko tässä esittää epäluottamuslausetta oppositiolle. [Antti Kurvinen: Hyvä idea!]

15.33 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin veropopulismia on kyllä se keskustan vääristelty leikkaa-liimaa-tekniikka, jolla on nostettu ot-sikoita joistakin veroehdotuksista katsomatta niitä seuraavia rivejä, joissa on kerrottu, miten ne rahoitetaan. Olemmeko me esittäneet yhtäkään vaihtoehtobudjettia, jossa ei olisi rahoitettu niitä veronkevennyksiä, jotka me olemme tehneet? Emme ole. Näin me tulemme toimimaan myös tänä syksynä — malttakaa, kuukausi siihen. Eikö ole vaihtoehtoa? Edustaja Lohi, me olemme esittäneet keinot, jotka ulkopuolisen arvion mukaan tuovat 118 000 työsuhdetta. Hallitus on esittänyt siitä kymmenesosan. Nostakaa mittakaavaa, älkää unohtako työttömiä, 100 000:ta työtöntä, pitkäaikaiseen syrjäytymiseen.

Arvoisa pääministeri, tavalliseen tapaan välikysymys päättyy ihan konkreettisiin kysymyksiin — täällä on kahdeksan kysymystä. Toivoisin näihin vastauksia, ei niihin ole kirjallisestikaan vastattu. Aikooko hallitus nyt aidosti ryhtyä noudattamaan työllisyystavoitetaan? Aikooko hallitus varmistaa, että verotus ei nouse eikä kilpailukyky heikkene verrattuna meidän kilpailijamaihin, [Puhemies koputtaa] esimerkiksi Löfvenin johtamaan Ruotsiin? Miten hallitus kokee parlamentarismien toteutuvan, [Puhemies koputtaa] kun meillä ei ole voimassa olevaa hallitusohjelmaa, kun te olette itse kertonut, että [Puhemies: Aika!] hallitusohjelman tavoitteet eivät ole voimassa? [Sari Sarkomaa: Missä on vastaus?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Annetaan nyt muutamia puheenvuoroja edustajille ja sen jälkeen ministereille vastauspuheenvuoroja.

15.35 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ihmettelen sitä, miten tässä keskustelussa hallituksesta pelotellaan verojen alentamisella, että se hyöty koituu jotenkin rikkaille. Eihän se näin mene, kun esimerkiksi Suomessa kalliiksi verotetut polttoaine, asuminen ja ruoka ovat juuri köyhille kalliita. Eivät ne rikkaille ole niin kalliita, kun ne on kalliiksi verotettu. Tavallinen keskituloinen työssäkäyvä saa perussuomalaisen mielestä myös menestyä, saa ostaa omistusasunnon, maksaa sen joskus poisikin — on varaa kuluttaa, elää, on ostovoimaa. Miksi Saksassa sitten ajetaan Mersulla ja on viinipullot pöydillä ja Suomessa te sosiaalidemokraatit ette halua kansalle tällaista hyvinvointia? Tämäkin on ihan perusasia. [Välihuutoja vasemmalta]

Ihmettelen kovasti sitä, mitä keskustaa äänestäneet oikeasti saivat. Tiesivätkö keskustaa eduskuntavaaleissa äänestäneet äänestävänsä vihervasemmiston apupuoluetta? [Eduskunnasta: Eivät tienneet!] Viime syksyllä [Puhemies koputtaa] valtiovarainministeri Lintilä keskustasta ja keskustan puheenjohtaja Kulmuni [Puhemies koputtaa] puhuivat siitä, että pysyvistä menoleikkauksista luovutaan, jos työllisyystavoite ei toteudu, [Puhemies: Aika!] ja nyt Vanhasella ei ole mitään muistikuvaa tästä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

15.36 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Aika sekavaksi tuntuu tämä opposition vaihtoehto edelleen jäävän. Kun te kerran haluatte kaikki verot valtion maksettaviksi ja vähemmän velkaa, niin kertokaa, mistä valtion menoista te haluatte tinkiä: koronatesteistä, kuntapalveluista, hävittäjien korvaamisesta. Vastatkaa älkääkään kimmurello.

Ja minua kiinnostaa se, miksi kokoomus vanhana valtiovarainministeripuolueena ei enää usko VM:n virkamiesarvioihin. Valtiovarainministeriön virkamiehet ovat arvioineet, että yli 30 000 työllistä tulee hallituksen ratkaisuille. Lisäksi haluaisin kuulla edustaja Halla-aholta, joka ilmeisesti on myös kokoomuksen ehdokas uudeksi pääministeriksi Halla-ahon ykköseen, miksi te muutama viikko sitten vastustitte VM:n työllisyystoimia, virkamiesesityksiä, ja nyt sitten tässä välikysymyksessä kokoomuksen vanavedessä ajatte näitä samoja asioita: sosiaaliturvan leikkauksia, suurituloisimpien veroalea. Oletteko jo Putkoselle soittaneet? Mitä työmies tuumaa näistä teidän linjauksistanne kokoomuksen kainalossa?

15.37 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Teille, arvoisa pääministeri Marin, näyttää riittävän pelkkä näkymä näistä työllisyystoimista, kangastus. Mitä te näette, arvoisa pääministeri, siellä näkymän päässä? Siellä taitavat näkyä vain Eloranta, Palola, Turja Lehtonen, SAK ja ay-liikkeen pamput. Mutta, arvoisa pääministeri, näkyykö siellä yhden yhtä työpaikkaa työtä odottavalle työttömälle, tai yhtään työllistävää yrittäjää? Ei valitettavasti näy. Presidentin ohje, ”tekemättä ei voi jättää”, on, arvoisa pääministeri Marin, teidän pöydällänne muuttunut muotoon ”tekemättä voi jättää niin kauan kuin velkaa saa”.

Nyt on aika tehdä toimia, että tähän maahan saadaan työtä ja työllisyyttä, ja ne työpaikat syntyvät, arvon pääministeri, suomalaisiin yrityksiin.

15.38 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Katsokaa nyt ympärillenne. Näyttääkö täällä siltä, että elämme tavallista syksyä? Ei näytä. Emme voi puhua niin kuin koronakriisiä ei olisi tai ei olisi ollut keväällä. Tässä ajassa kaikki kytkeytyy tavalla tai toisella koronakriisiin ja sen hoitamiseen, niin taloudessa kuin työllisyydessä. Minulta ei ole unohtunut poliisi ja armeija maanteillä, väliaikaiset hoitohuoneet ja salit, hengityskoneiden etsiminen, joita keväällä tässä maassa tehtiin.

Ministeri Vanhanen sanoi kaksi asiaa, jotka kyseenalaistavat tätä välikysymystä viiltävän terävästi.

Yksi: Löytyykö välikysymyksen allekirjoittajilta yhteinen linja? Olemme kuulleet, että löytyy. Perussuomalaiset kertovat nyt kansalle oikeistolaisen linjansa.

Kaksi: Tehokkainta talouspolitiikkaa on koronakriisin hoito. Olisiko pitänyt jättää tukematta kuntia, yrityksiä tai perheitä? Pitäisikö jättää ihmiset testaamatta ja hoitamatta?

15.40 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuntuu, että täällä hallitus on huolissaan siitä, onko oppositio yhtenäinen. Oppositiolla on yhteinen huoli siitä, mikä on suomalaisten työllisyyden tulevaisuus. Eikö sen pitäisi olla kaikkien meidän yhteinen huoli? Toivon mukaan.

Kristillisdemokraatit on äärimmäisen huolissaan siitä, että hallituksen päätösperäiset työllisyystoimet ovat hyvin, hyvin vaatimattomia, [Antti Kurvinen: Halla-Aho kristillisdemokraattien ehdokas pääministeriksi!] ja ne ulottuvat seuraavien ja sitä seuraavien halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

tusten aikaan. Hallitus, samalla kun tekee näitä päätösperäisiä, vaatimattomia työllisyystoimia, toisella kädellä leikkaa kansalaisten ostovoimaa. Sitä leikataan bensapumpulla, sitä leikataan lämmityskustannuksissa ja sosiaaliturvamaksuja korottamalla.

Hallitus pelottelee täällä, että opposition vaihtoehto olisi sosiaaliturvan leikkaaminen. Kristillisdemokraateilla ei ole yhtään sellaista esitystä, jossa leikkaisimme kansalaisten sosiaaliturvaa. [Välihuutoja vasemmalta] Sen sijaan hallitus on koko ajan tekemässä politiikkaa, jossa se ottaa kansalaisilta heidän ostovoimastaan, kaikkein köyhimmiltä.

15.41 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on kokoomuksen kirjoittamassa välikysymyksessä ollut huolestunut valtiontaloudesta, niin kuin me kaikki olemme. Samaan aikaan, kun vaaditaan pienempää alijäämää, kokoomus esittää 4 miljardin euron veronalennuksia. [Timo Heinonen. Ei pidä paikkaansa!] Kaikkein suurituloisimmalle kymmenykselle, esimerkiksi kansanedustajille, kokoomus esittää marginaaliveron alentamista. Kokoomus esittää Westendin Kansallisseuran aloitteesta perintö- ja lahjaveron poistamista. [Eduskunnasta: Hyvä!] Näitä esitetään samaan aikaan, kun vaaditaan miljardien veronalennuksia, samaan aikaan, kun vaaditaan alijäämää alaspäin.

No, entä välikysymyksessä? Siellä esitetään leikkauksia työttömyysturvaan, eläkeputken katkaisua, vuorotteluvapaan poistamista. Eivät nämä yllätä kokoomukselta, mutta kysynkin: istuvatko perussuomalaiset kokoomuksen polvella talouspolitiikassa, [Antti Kurvinen: Istuvat!] vai ettekö te ole lukeneet, mitä te allekirjoitatte — ja kumpi on huonompi asia?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa annan 2 minuutin puheenvuoron ryhmä Ano Turtiaiselle.

15.43 Ano Turtiainen at (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksemme vie Suomea niin monin tavoin kohti kaaosta, että mikä tahansa välikysymys olisi nyt paikallaan hallituksen kaatamiseksi ja uhkaavan kaaoksen välttämiseksi.

Hallitus ei noudata omaa ohjelmaansa. Samalla tavalla toimii myös EU. Sekin rikkoo omia sääntöjään. Miettikää, hyvät kuulijat: pääministeri piti omia sääntöjään rikkovan Euroopan unionin ryöstöretkeä suomalaisten veronmaksajien lompakolle neuvotteluvoittona.

Kansalaisetkin ovat heränneet ja huolestuneet, sillä tuore kansalaisaloite, jossa vaaditaan kansanäänestyksen järjestämistä EU:n elpymispaketista, keräsi muutamassa päivässä riittävän määrän kannattajia. Onneksi suomalaiset eivät ole luovuttamassa vaan heräämässä puolustamaan omaa kotiaan, omaa maataan, omaa kulttuuriaan ja itsemääräämisoikeuttaan ja uskontoaan. He ovat kokoontumassa sankoin joukoin eduskunnan edustalle seuraavan kerran 28. päivä marraskuuta, ja hekin ovat tulossa vaatimaan hallituksen eroa ja Suomen eroa Euroopan unionista.

Arvoisa hallitus, olisiko jo aika ryhtyä toimimaan oman kansamme etujen mukaisesti?

15.44 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa toistuu taas tämä vanha tuttu kuvio, että kun perussuomalaiset yrittävät puhua asiaa, niin muut yrittävät puhua perussuomalaisista. Ja pääministerillekin vihjeeksi, että kun lukisi suoraan paperista, niin asiat kenties pysyisivät paremmin hallussa kuin improvisoiden. Siinä näytti menevän hieman asiasta sivuun tämä keskustelu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Tämä talousongelma, mikä täällä vallitsee, on ollut olemassa jo ilman korona. Korona on vain kärjistänyt sitä, ja korona on antanut samalla punavihreälle hallitukselle hyvän tekosyn ja keppihevosen jatkuvaan velkaantumiseen ilman mitään vastuuta sen päättämisestä kuin vuosikymmenen loppuun. Aivan uskomatonta.

Nämä varsinaiset koronatoimet, mistä täällä aiemmin kysyttiin, otetaan konkreettinen esimerkki: Hallitus on esittänyt, tai päättänyt, että ravintoloiden pitää lopettaa anniskelu kello 24. Milloin meille kerrotaan, mihin tämä päätös perustuu? Mihin perustuu se, että korona tarttuu sen 24:n jälkeen eikä ennen sitä? Korvataanko ravintoloille menetykset tästä päätöksestä johtuen? Milloin te alatte viestiä rehellisesti ja avoimesti päätöstenne perusteista koronakriisissä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa ministerit Vanhanen ja pääministeri, molemmille 2 minuuttia, ja Vanhanen aloittaa.

15.45 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun on vaikea ottaa vastaan sitä kritiikkiä, että hallitus ei välittäisi yritysten vakaasta toimintaympäristöstä, sen jälkeen kun tämän vuoden aikana on valtion ja keskuspankin toimesta yritysten avustuspäätöksillä, laina- ja takausvaltuuksilla, maksulykkäyksillä muodostettu yli 40 miljardin euron rahoitusmahdollisuudet. Jos ei se kerro siitä, että me otamme tämän asian, tilanteen vakavasti, niin mistä muusta se kertoo?

Perussuomalaisen edustaja Purra, sanoitte, että hallituksella ei ole valmiutta luopua edes pienistä menolisäyksistä. Mihin tämä perustuu? Ensi vuonna palaamme kehykseen ja siitä huolimatta tuemme kuntia sadoilla, sadoilla miljoonilla euroilla. Se on ollut mahdollista vain sen tähden, että hallitus on järjestänyt uudelleen ja luopunut isosta osasta omia tulevaisuusinvestointejaan, jotka hallitusohjelmassa ovat.

Tämän välikysymyksen ytimessä ei ole todellakaan se, miten korona on hoidettu, vaan selkeästi se, minkälaisia työllisyyspäätöksiä hallitus tekee. Sen takia myös hallituksen puolelta on oikeus peräänkuuluttaa oppositiolta, että mihin te olette valmiita. Te annatte ymmärtää tässä, että te olette kaikki nämä virkamiesten esitykset ja vähän muutakin valmiita toteuttamaan. Olette tähän mennessä käyttäneet ainakin 37 minuuttia puheenvuoroja. Yhtä ainutta toimenpidettä te ette ole ääneen sanoneet. [Välihuutoja oikealta] Ainoastaan veronkevennykset. Onko teille vaikea puhua eläkeputkesta ja työttömyysturvan leikkaamisesta, vai mistä on kyse? Ovatko ne sanoja niin kuin Tylypahkan Voldemort, että sitä ei saa sanoa ääneen? [Naurua]

15.47 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, te kysyitte, miksi vastasin kuten vastasin. Kuvasin niitä keinoja, joilla kokoomus on valinnut tehdä oppositiopolitiikkaa. Yhtä lailla ensimmäinen kysymyksenne, jonka te esititte, ei ollut suinkaan se, että millä tavalla hallitus tekee työllisyys- ja talouspolitiikkaa, josta tämä välikysymys kuitenkin on tehty, vaan se ensimmäinen kysymys oli se, että minä takia tähän välikysymykseen ei vastannut pääministeri. Hallitus on vastannut tähän välikysymykseen. Aivan yhtä lailla kuten viime vuonnakin, tähän välikysymykseen vastasi valtiovarainministeri Vanhanen sen takia, että tämä koskee mitä suurimmassa määrin myös budjettia. Miksi se ei ollut ongelma vuosi sitten, mutta se on ongelma nyt? [Välihuutoja oikealta]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Minä todella toivon, että me pääsemme tässä salissa keskustelemaan nimenomaan sisäloistä ja tämänkaltaisen oppositiopolitiikka, joka perustuu kalentereiden perkaamiseen tai kysymykseen siitä, kelpaako valtiovarainministeri välikysymykseen vastaajaksi koko hallituksen puolesta, jätettäisiin vähemmälle. Keskitytään mieluummin asioihin.

15.48 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä on erikoista pääministerin ja osittain myös valtiovarainministerin kommentointi täällä. [Timo Heinonen: Ylimielistä!] Tässä on kyse siitä keskustelusta, jota kymmenen vuotta on Suomessa käyty: tehdäänkö työllisyysuudistuksia, jotta hyvinvointiyhteiskunnan palvelut ja eläkkeet pelastetaan. Tehdäänkö niitä vai eikö niitä tehdä?

Viime vaalikaudella keskustan kanssa 140 000 työpaikkaa. Kovia päätöksiä, demarit vastustivat kaikkia niistä. Sama mantra nyt: demarit vastustavat. Mutta keskusta, sanokaa, teettekö te työllisyyspäätöksiä? Nollat ovat taulussa vieläkin. Keskustellaan täällä itse asiasta. Teiltä odotetaan siis vastuuta ja päätöksiä, konkretiaa, ei näitä sanahelinöitä tai sitä, mitä Kurvinen yrittää kääntää opposition vastuulle. Te olette hallituksessa, kantakaa vastuu. [Sari Sarkomaa: Haaveilee Halla-aho ykkösestä!]

15.49 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos kansalta kysytään, myös kansa tietää, kuka voi olla seuraava, tuleva, pääministeri.

Arvoisa puhemies! Täällä on hyvä puhua hoitajista kauniisti maskien takaa. Missä vii-pyy koronalisä, joka kannustaisi hoitajia ottamaan työtä vastaan? Huomenna on suuri päivä. Kuka muistaa, mitä huomenna tapahtuu? 1.10. astuu voimaan henkilöstömitoitus. Jos te, hallitus, olisitte halunneet tehdä todellisia työllisyystoimia, olisitte laittaneet henkilöstömitoituksen 0,7:ään, kuten me perussuomalaiset esitimme. Juuri naiset ovat heitä, jotka ovat työmarkkinoiden ulkopuolella. Hoitajat ja heidän arvostamisensa, lakiin 0,7 kirjaaminen olisi antanut heille työtä. [Eduskunnasta: Se on kirjattu!] — Se on 0,5, se on aivan turhaa.

Sote-mallin rahoitus vaarantaa [Välihuutoja] myös osan sairaanhoitopiireistä, kuten HUSin rahoituksen ja työpaikat, eliikkä nyt puhumme sotesta. Tekevästä käsistä joudutaan karsimaan, mutta hallintoa lisätään, [Puhemies koputtaa] juuri niitä, jotka eivät tee päiväkään sitä potilastyötä. Mitä vastaatte tähän? [Puhemies koputtaa] Näinkö hallitus aikoo ratkaista sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöongelmat?

15.51 Noora Koponen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on elvyttää taloutta sekä tukea taloudellisesti heikommassa asemassa olevia. Elämme tilanteessa, jossa koronaepidemia kurittaa koko maailmaa. Ajatteleeko oppositio, että sellaisesta nousta heikoimpien leikkauksilla? On pakko kysyä, näkeekö oppositio ihmisen.

Joka kolmannella peruskoulun oppilaalla on esiintynyt koronakevään jälkeen opinnoissa tuen tarvetta. Omaishoitajat ovat uupuneet, pienyritykset ovat taistelleet ja taistelevat edelleen. On selvää, että nyt on panostettava ihmisiin. [Välihuutoja] Me haluamme kannatella heikoimpia ja ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Me haluamme nähdä perheet ja tukea heitä, jotka kasvattavat tulevia sukupolvia. Me haluamme panostaa mielenterveyden hoitoon myös osana paluuta työelämään. [Kokoomuksen eduskuntaryhmästä: Toteuttakaa terapiatakuu!] Me emme jaottele ihmisiä, me emme rankaise ihmisiä. Me uskomme, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

jokaisella on antaa yhteiskunnallemme jotain. — Kokoomukselle vastaan, että ihmiset tarvitsevat tekoja nyt, ei 10 vuoden päästä.

15.52 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, äräde fru talman! Työnteko on hyvää, ehkä kaikkein parasta sosiaaliturvaa. Kuten edustaja Norrback tässä aikaisemmin mainitsi, olemme RKP:n puolesta nostaneet 15 kohtaa menestyvän Suomen hyväksi myös koronaepidemian jälkeen. Suosittelen, että kaikki katsovat näitä lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita, jotkut asiat ovat jo tulleet esille budjettiriihen jälkeen.

Näistä 15:stä kohdasta haluan nostaa esille yhden, ensimmäisen kohdan: hyvä työhyvinvointi on avain hyvä hyvään työllisyyteen. Yhteiskuntamme menettää OECD:n mukaan joka vuosi yli 10 miljardia sairaseläkkeiden, sairauspoissaolojen ja työtapaturmien takia. Tämä vaatii monta eri toimenpidettä, mutta muun muassa tarvitaan hyvää johtajuutta ja hyvää työilmapiiriä kaikilla työpaikoilla. Myös julkisella sektorilla on tässä todella tärkeä rooli. Väki on vähentynyt kiitos leikkauksien, työ on lisääntynyt. Tälläkin on ollut hintansa.

15.53 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, meidän kysymyksemme kuului, suhtautuuko hallitus työttömyyteen vakavasti ja pyrkiikö se tekemään kaikkensa, jotta mahdollisimman moni 400 000 työttömästä työnhakijasta pääsisi töihin. Haluamme myös tietää, miten Suomi selviää näistä koronan johdosta otetuista miljardiveloista. Minä ymmärrän, että tämä keskustelu saattaa mennä tunteisiin, koska näihin kaikkiin kysymyksiin ei selvästikään hallituksella ole vastauksia, mutta pidän silti tosi kummallisena sitä, että pääministeri on vastannut eduskunnalle jo kaksi kertaa ja molemmissa puheenvuoroissa lähinnä vain moittinut kokoomusta.

Eli olisiko mahdollista, arvoisa puhemies, että pääministeri saisi vastausaikaa niin, että hän voisi vastata näihin olennaisiin kysymyksiin, [Oikealta: 10 minuuttia!] jotka liittyvät siihen, miten suomalaisille saadaan lisää työpaikkoja ja miten Suomi selviää miljardiveloista?

15.54 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen todella huolissani ministeriainion vastauksista. Ministeri Vanhanen moittii kysymystä ja kysyy keinoista täältä meiltä oppositiosta. Niitä kyllä on, [Paavo Arhinmäki: Jonkun yhden voisit kertoa!] mutta olen olettanut, että tämä kysymys on nimenomaan hallitukselle. Pääministeri kertoo, mistä saisi puhua, ja toisaalta hän itse puhuu lähinnä kalentereista ja kinastelee Orpon kanssa siitä, miten teillä on keskenänne mennyt. [Naurua oikealta]

Me olemme kertoneet siitä, mistä esimerkiksi voidaan leikata: EU:n miljardipaketti, kehitysapu, maahanmuuton kustannukset jo pitkällä aikavälillä taaksepäin ja tulevaisuudessa. Siinä on miljardiluokan asioita. Sama koskee myös tätä ilmastoposeerausta: siinä on miljardeja, joita olisi voinut sijoittaa nyt kansalaisiin.

Mutta oikeastaan keskustan innoittamana kysyn, onko hallitus kaatumassa, koska keskustan ryhmäpuheenjohtaja puhuu koko ajan [Puhemies koputtaa] Halla-aho I -hallitukselta. Oletteko te kaatumassa jo ennen äänestystä?

Puhemies Anu Vehviläinen: No niin, ja nyt saadaan sitten vastauksia. Pääministeri, 3 minuuttia, ja heti perään ministeri Vanhanen, 3 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

15.56 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Minä vastasin siihen kysymykseen, jonka täällä edustaja Orpo minulle esitti, eli siihen, miksi pääministeri ei vastannut tähän kysymykseen. Se oli edustaja Orpon kysymys, ja siihen minä vastasin. Minä oletan näin, että kun salissa opposition edustaja kysyy, niin nimenomaisesti siihen kysymykseen vastataan, ja näin minä juuri tein.

Mutta olen kiitollinen siitä puhemiehelle, että saan pidemmän puheenvuoron tästä itse aiheesta. Hallitus on tehnyt budjettiriihessä päätöksiä, joilla vahvistetaan suomalaisten työllisyyttä 31 000–36 000 työllisellä. Nämä uudistukset ovat tärkeitä, ne ovat rakenteellisia, ja ne katsovat myös pitkälle. Ne vaikuttavat niin lyhyellä aikavälillä kuin pidemmällä aikavälillä, ja tästä yhtenä hyvänä esimerkkinä on oppivelvollisuuden laajentaminen, jolla voimme varmistaa sen, että yksikään nuori ei tipu, jokainen nuori saa mahdollisuuden tulevaisuudessa työllistyä, elättää itsensä, elättää oman perheensä. Samanaikaisesti tässä tilanteessa me voimme helpottaa lukuisten perheiden tilannetta sillä, että oppimateriaalit, kirjat ja muut materiaalit, muuttuvat aidosti maksuttomiksi. Tämä on oikeudenmukaista politiikkaa tässä ajassa, ja se on pitkällä aikavälillä oikeudenmukaista politiikkaa, jolla vahvistetaan Suomen työllisyyttä.

Toinen työllisyystoimi, jonka hallitus teki, oli varhaiskasvatusmaksujen alentaminen. Tälläkin parannetaan työllisyyttä, ja myös tämä on oikeudenmukainen teko tässä vaikeassa tilanteessa lukuisten perheiden aseman parantamiseksi.

Hallitus ei aseta vastakkain koronaa ja työllisyyttä tai terveyttä ja taloutta. Me pyrimme samanaikaisesti sekä pitämään ihmisten terveydestä huolta, hoitamaan akuuttia ja syvää kriisiä, jonka keskellä me yhä valitettavasti olemme, että tekemään oikeudenmukaisella tavalla niitä toimia, joilla pitkällä aikavälillä rakenteellisesti vahvistetaan Suomen työllisyyttä. Teemme sellaisia uudistuksia, jotka kantavat ei vain huomenna vaan myös kymmenen vuoden päästä ja siitä eteenpäin. Me tarvitsemme aitoja rakenteellisia uudistuksia, ja näitä uudistuksia hallitus on kyennyt budjettiriihessä tekemään, ja tällä uudistusten tiellä me jatkamme tulevaisuudessakin.

Yhtä lailla hallitus on budjettiriihessä tehnyt päätöksiä siitä, että tässä vaikeassa tilanteessa me tuemme kuntia, alueita, otamme iskua ihmisten, perheiden, kuntien sijasta, koska valtiolla on vahvemmat hartiat. Ja yhtä lailla tätä vastuunkantoa peräänkuulutan kyllä aivan jokaiselta suomalaiselta, kaikilta Suomen toimijoilta, koska me emme selviä tästä kriisistä yksin valtion toimin. Me tarvitsemme vastuullisuutta aivan kaikilta, ja eritoten me tarvitsemme vastuullisuutta niiltä tahoilta, joilla on vahvat taloudelliset hartiat sitä vastuuta kantaa. Tästä kertoo myös se, kun peräänkuulutan yhteiskuntavastuuta.

15.59 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Hyvin tavallinen väite tässä viime viikkojen aikana on ollut se, että hallitus lykkää työllisyyspäätökset vuosikymmenen loppuun. Näin ei ole. Kaikki päätökset tehdään tällä vaalikaudella, mutta koska osa näistä päätöksistä on sellaisia, että ne astuvat voimaan ikäluokka kerrallaan, on aivan luonnollista, että niiden vaikutus tulee myös portaattain, ja nyt on laskettu se vaikutus vuoteen 2030 mennessä. Pidän tätä itsestäänselvytenä ja että tämä olisi ymmärretty, mutta tästä johtuu se, että vaikutus on laskettu vuodelle 2030 mutta päätökset tehdään tällä vaalikaudella ja ne astuvat asteittain voimaan.

Edessä olevat päätökset, joita siis vielä on paljon, eivät ole helppoja. Siitä kertoo se, että me olemme nyt noin kaksi tuntia keskustelleet, ja oppositiossa, joka tekee välikysymyksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

työllisyyskysymyksistä, veronkevennyksiä lukuun ottamatta yksikään teistä ei ole yhtä aintaa näistä toimenpiteistä sanonut ääneen. [Välihuutoja — Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Hallitus ei suinkaan vähättele sitä, että näiden ratkaisujen tekeminen olisi jotenkin helppoa. Hallituksen sisällä näistä on paljon neuvoteltavaa. Pitää neuvotella heidän kanssaan, joita nämä erityisesti koskevat, mutta me olemme sitoutuneet päätösten tekemiseen, ja näitä tehtiin merkittävä määrä nyt budjettiriihessä.

Se, että näistä yksi osa, varhaiseläköitymisen hidastaminen, siirtyy parilla kolmella kuukaudella, on se viive, joka nyt on tapahtunut tässä koronavuoden aikana. Mutta sekin tulee voimaan varmastikin asteittain, [Ben Zyskowicz: Entä paikallinen sopiminen?] se ei lähde ensi vuoden alusta voimaan. Jälkeenpäin todetaan, että tällä parin kolmen kuukauden viiveellä päätöksenteossa ei ole vaikutusten kannalta todellisuudessa mitään erityistä merkitystä, mutta siitä huolimatta tämä viive on ollut yksi pääperuste teidän kovassa kritiikissänne.

Te yritätte kaataa hallituksen [Leena Meri: Niin yritetään!] keskellä tällaista kriisiaikaa. Sen tähden minusta on täysin perusteltua, että hallitusrintamassa — kun harkitaan välikysymysäänestykseen osallistumista — oletetaan, että teillä on mielessänne hallitusohjelma, yhteinen käsitys siitä, mitä oppositio tekisi [Leena Meri: Eihän me olla siellä hallituksessa!] vastaavassa tilanteessa, ja tätä me peräänkuulutamme. Onko teillä yhteinen käsitys siitä? [Leena Meri: Onko teillä vastauksia?]

16.02 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te olette sanonut, että te ette luota yritysten yhteiskuntavastuuseen, mutta tänään puhutaan hallituksen vastuusta ja teidän yhteiskuntavastuusta. Te luettelitte äsken toimia, joita budjettiriihessä olisi tehty työllisyyden osalta. Ei siellä ole mitään 30 000:ta työpaikkaa tulossa, se on monta kertaa kerrottu. VM:n ja tietopalveluiden laskelmien mukaan te olette yhteensä tehnyt päätöksiä, joilla Suomesta on tuhottu työpaikkoja. Ja jos nyt puhutaan siitä, mistä tänään tosiaan pitäisi puhua, ei niinkään tästä opposition vaihtoehdosta... — Meillä on vaihtoehto, me olemme luetelleet omia ratkaisujamme teille. Olemme kokoomuksessa esimerkiksi julkaisseet listan, joka toteuttamalla Suomeen saataisiin yli 100 000 työpaikkaa. Mutta jos kysytään yrityksiltä se kysymys, joka tänään on kysytty eduskunnalta, että luotetaanko siellä Suomen hallitukseen, niin pahoin pelkään, että ei kovin paljon luoteta. Ne toimet, joista te sanoitte, että ne auttaisivat esimerkiksi teollisuutta, ovat olleet tiedossa [Puhemies koputtaa] jo aikoja sitten. Silti täältä menee tehtaita kiinni.

16.03 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä edelleenkään, miten te olette lukeneet ne sosiaaliturvan uudistamiseen liittyvät kohdat siellä. Ymmärtääkseni täällä ollaan tekemässä parlamentaaristekin uudistusta, jossa puhutaan siitä, että sosiaaliturvan tulee kannustaa töihin. [Hanna Sarkkisen välihuuto] Näin tehtiin viime kaudella, ja näin tehdään tällä kaudella. Onko siellä vasemmalla puolella joku, jonka mielestä tämä ei ole hyvä tavoite, että vähennetään esimerkiksi byrokratiaa, jotta työn vastaanottaminen on helpompaa? [Pia Viitanen: Leikkaukset ei ole hyvä tavoite!]

Joka tapauksessa minä voin luetella tämän loppuajan näitä meidän toimia, mitä pitää tehdä — keskeytetään sitten: [Antti Kurvinen: Hyvä, kuunnellaan!] työssä käyvien keskituloisten veronalennukset, työtulovähennyksen nosto, lapsivähennys, ostovoiman parantaminen, kotitalousvähennyksen leikkauksen poisto, ulosoton suojaosan korotus, tiukka maahanmuuttopolitiikka, ei työmarkkina-asemaltaan heikkoja kouluttamattomia ihmisiä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

maahan, arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nosto, tutkimukseen, innovointiin ja oikeaan tuottavuutta lisäävään osaamiseen panostaminen, ennenaikaisesti eläköityneiden tai työmarkkinoilta tippuneiden ongelmaan puuttuminen, perusterveydenhuollon ja Kela-terapian parantaminen, tehokkaat TE-palvelut, yritysyhteistyö, pk-kasvuyrityksille uusi yhteisöveromallikannustin, [Puhemies koputtaa] turhan yritystoimintaa haittaavan regulation purkaminen — kaksi sivua on edelleen tekstiä. [Eduskunnasta: Saitteko kopin?]

16.04 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on keskusteltu siitä, miten Ruotsi ja Saksa pystyvät laittamaan enemmän elvytystoimia ja veronkevennyksiä, ja pitäähän se paikkansa, koska mailla on vahvempi talous. Ja oikeastaan siitä talouden vahvuudesta ja julkisen talouden kestävydestähän meidänkin kannattaisi kantaa huolta, nimittäin on ihan selvää, että kun osat jossain vaiheessa, jälleen kerran, vaihtuvat, niin se Suomen suuri ongelma kestävyysvajasta ei ole kadonnut mihinkään. Ei se ratkea tällä vaalikaudella, tuskin vielä seuraavallakaan. Esimerkiksi valtiovarainministeriön entinen ylijohtaja ja arvostettu taloustieteilijä Vesa Vihriälä ovat tuoneet esille, kuinka tätä julkisen talouden pitkää kestävyysvajetta voitaisiin lähteä hoitamaan yhteistyössä, myös yli hallitus- ja oppositiorajan. Tämä ei ole lopulta hallitus- tai oppositio-kysymys, vaan on kysymys Suomen taloudesta, ja se varmasti huolettaa joka ikistä tässä salissa. Kuinka hallitus suhtautuu tähän parlamentaarisen työn mahdollisuuteen?

16.05 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, mikä tästä nyt jää tietenkin käteen, on se, että me tiedämme kokoomuksen linjan. Se on keppilinja työtömille ja miljardien ja miljardien veronkevennykset hyvätuloisille. [Timo Heinosen välihuuto] Me tiedämme.

Mutta se, mikä tänään on tämä ydinkysymys, on se, että nyt on käynyt niin, että Perussuomalaiset on hypännyt kokoomuksen Orpon pukukoppiin. Siellä ilmeisesti Halla-ahon takinliepeet vain heilahtivat, ja sieltä oven välistä jo sitten näkyy, että siellä pukukopissa ollaan. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Ja minä sanon sen voldemortin nyt ääneen: perussuomalaiset, te olette allekirjoittaneet muun muassa vuorotteluvapaan leikkauksen, leikkauksia ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Te tavoittelette nyt sitten työttömien tulevien eläkkeiden leikkauksia. Perussuomalaiset, myös teillä on vastuu kansalle. Ette te siellä Tammelanorilla vaalien alla tätä ihmisille luvanneet. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Puhemies koputtaa] Te ette luvanneet Tammelanorilla vaalien alla tätä ihmisille, [Puhemies koputtaa] kansalaisille, Suomen kansalaisille. [Puhemies: Aika!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tässä 45 minuutin debatissa annan vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, ja sen jälkeen lähdetään toiseen debattivaiheeseen. Vastauspuheenvuorot saavat edustaja Kontula ja edustaja Zyskowiec.

16.07 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus panostaa erityisesti kahdenlaisiin työllisyystoimiin: nopeisiin investointeihin, joilla on lyhyt suora työllisyysvaikutus ja pitkä epäsuora vaikutus, kuten raiteiston parantaminen, sekä hitaisiin investointeihin, joilla suora työllisyysvaikutus tulee vasta vuosien päästä, kuten koulutustason nosto. Oppositio arvostelee nyt siitä, että kolmas laji puuttuu. Sellaisille dopingtyöllisyysvaikutuksille, mitä suurin osa veronalennuksista ja etuusleikkauksista on, on tyypil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

listä, että ne nostavat työllisyyttä hetken mutta syövät samalla elinvoiman työmarkkinoilta ja jättävät sen rapautuneeseen kuntoon. Siihen on syy, miksi näitä keinoja ei ole käytetty.

16.08 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Salonon, me kokoomuksessa suhtaudumme myötätunnolla siihen työhön, mitä Marinin vasemmistohallitus tekee koronan voittamiseksi ja hallintaan saamiseksi. Mutta koronakriisi ei ole syy tehdä vähemmän työllisyyden parantamiseksi, vaan päinvastoin se on syy tehdä enemmän. Hallitukselle riittää se, että ei seuraavan vaan sitä seuraavan vaalikauden aikana työllisyystavoite saavutettaisiin, velan kasvu pysäytettäisiin. Tämä ei voi riittää meille, enkä usko, että se riittää Suomelle.

Te kysytte, mistä leikkaamme. Koronarokotuksista tai muualta? Emme tietenkään. Kyse on tulopuolesta. Jos työllisyyteen panostaa riittävästi, sitä kautta velkaantumisen tarve pienenee.

Ministeri Vanhanen, kysytte, mistä löytyy opposition näkemyksiä. Eri oppositiopuolueilla on omat näkemykset, [Paavo Arhinmäen välihuuto] kokoomuksen löytyy osoitteesta www.kokoomus.fi/tekojen-aika-on-nyt. [Puhemies: Aika!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten vaihdetaan debatoijia ja tyhjennetään tämä vastauspuheenvuorolista. Nyt voi siis hakea puheenvuoroa omalta paikalta painamalla V-painiketta. — Ja jatketaan keskustelua.

16.10 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Seurasin tuota keskustelua ja havaitsin tässä ilmeisen väärinkäsityksen. Edustaja Orpo päätti oman puheenvuoronsa sanoihin, että Marinin hallitus ei noudata omaa ohjelmaansa ja siksi sen on erotettava. Minä kiitan edustaja Orpoa näistä vilpittömistä sanoista, joissa on varmasti ihanteellista selkeyttä ja sitkeyttä, siitä että puolustatte tätä hallitusohjelmaa. Kiitos siitä.

En halua muistuttaa tilanteista, joissa te ette ole täysin johdonmukaisesti puolustaneet tätä hallitusohjelmaa, mutta muistutan siitä, että me emme kykene täysimääräisesti tätä ohjelmaa toteuttamaan sen vuoksi, että meillä on parhaillaan koronavirus tässä maassa. Koronaa ei ollut olemassa silloin, kun hallitusohjelma tehtiin. Minä haluan alleviivata sitä, että me sosiaalidemokraatit olemme valmiit puolustamaan tätä hallitusohjelmaa, ja siinä suhteessa tässä on väärinkäsitys.

Vetäkää tämä välikysymys nyt välittömästi pois. Yhdessä tuetaan tätä hallitusta ja tämän hallitusohjelman eteenpäinvientiä. [Eduskunnasta: Hyvä idea!]

16.11 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensimmäisestä debatista jäi oikeastaan kaksi asiaa mieleen.

Ensimmäinen oli se, että hallituspuolueet haluaisivat johdonmukaisesti keskustella kokoomuksen esityksistä. Se on erinomainen asia. Meillä on vaihtoehto. Me olemme esittäneet sitä välikysymyksessä, omissa ohjelmissamme. Meillä on vaihtoehto, miten tähän maahan saataisiin edellytykset 100 000 uuden työpaikan syntymiselle. Se on kiistatonta.

Toinen asia, mistä on puhuttu, on se, mikä oli varsinainen välikysymyksen aihe: missä ovat hallituksen toimet? Arvoisa hallitus, niitä ei ole. Valtiovarainministeriön virkamiehet ovat laskeneet, että tekemämme päätökset olivat 15 000, ja kun siihen yhdistetään aiemmin tehdyt negatiiviset päätökset, lopputulos on pyöreä nolla. En ymmärrä, miten valtiovarain-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

ministeri Vanhanen voi sanoa, että meillä ei ole esityksiä, ja samaan aikaan kertoa, että hallitus on tehnyt päätöksiä. Ette te ole tehneet päätöksiä.

16.12 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritykset ovat ne, jotka tarjoavat työtä suomalaisille ja mahdollistavat talouskasvun ja veronmaksun. Pidän Marinin hallituksen piikikästä suhtautumista yritysmaailmaan vaarallisena polkuna — aivan kuin kaikki yksityisen sektorin yritykset olisivat ikään kuin pahiksia. Julkinen ja yksityinen eivät ole toistensa vihollisia.

Valtaosa suomalaisista yrityksistä on pieniä tai keskisuuria. Ne ovat yrityksiä, jotka maksavat veronsa ja toimivat hyvin vastuullisesti. Kysyisinkin sieltä ministeriäitiöstä: Mitä konkreettisia toimia hallitus aikoo nimenomaan verotuksen keinoin tarjota korona-kriisin kanssa kamppaileville yrityksille? Nythän se linja on ollut niin, että kun yritys laitetaan pystyyn ja se toimii vähän aikaa, niin se verotetaan kuoliaaksi, ennen kuin edes ehtii vauhtiin koko yritys. Virossa ei tehdä näin. Entäs suojaosuuden nosto ulosotossa oleville kansalaisille? Entäs sitten ne yritykset, [Puhemies koputtaa] jotka nyt ovat konkurssin partaalla, [Puhemies: Aika!] mitä te teette heidän hyväkseen?

16.13 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tähän keskusteluun sopii hyvin tuoda kansanmies Hannu Karpo, vähintäänkin sen takia, että Aamulehden emeritustoimittaja kolumnissaan ennakoii hyvin: ”Mitä eroa on Karpolla ja Orpolla? Karpolla on asiaa.” [Naurua]

Arvoisa puhemies! Minusta on tärkeää nostaa esille iso kuva, [Hälinää — Puhemies koputtaa] missä me olemme. Se on nyt tässä keskustelussa hämärtynyt. [Leena Meri: Tämä on yksi vitsi hallitukselle!] Marinin johdolla valtio on antanut laajemmat hartiansa tukemaan yrityksiä massiivisesti, kuntia merkittävästi ja myös kansalaistoimintaa — niin kuin on pitänytkin tehdä — kulttuuria ja liikuntaa, nuorisoa ja niin edelleen. Minä en muista pitkän urani ajalta, että ensi vuoden tulo- ja menoarviossa ennakoitaisiin oikealla tavalla esimerkiksi koronan [Puhemies koputtaa] todennäköisiä ja mahdollisia [Puhemies: Aika!] kustannuksia. Se on vastuullista toimintaa. Sama koskee esimerkiksi Veikkauksen [Puhemies koputtaa] edunsaajien tilannetta. Vastuullisesti... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.15 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Orpo kysyi tuossa oman puheensa alussa, miksei pääministeri Marin täällä ole vastaamassa välikysymykseen, ja pääministeri peräti kahdessa puheenvuorossa sitten tankkasi perusteita, että miksi on toimittu toisella tavalla, mutta totesitte siinä kuitenkin sitten, että kun edustaja kysyy, niin te vastaatte, kun opposition edustaja kysyy, niin pääministeri vastaa.

No, minä kysyn nyt teiltä, pääministeri Marin: Aikooko hallitus ryhtyä noudattamaan oman ohjelmansa talous- ja työllisyyspolitiikan kirjauksia vaalikauden aikana? Millä keinoin hallitus varmistaa, ettei Suomen verotus nouse ja kilpailukyky heikkene verrattuna keskeisiin kilpailijamaihin? Miten hallitus kokee parlamentarismien toteutuvan ilman voimassa olevaa hallitusohjelmaa, kun hallitusohjelman keskeiset tavoitteet eivät enää ole voimassa? Miten hallitus tasapainottaa julkisen talouden, jos työllisyys ei kehity hallituksen tavoitteiden mukaisesti? Milloin hallitus tuo eduskunnan käsiteltäväksi hallitusohjelman, jonka tavoitteet ja keinot vastaavat muuttuneeseen talous- ja työllisyystilanteeseen?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Arvoisa pääministeri, vastaisitteko nyt näihin kysymyksiin sen sijaan, että edustajanne täällä leikkivät sanaleikkejä ja pilkkaavat toisten sukunimiä?

16.16 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Minä vastasin edustaja Orpon kysymykseen, ja nyt voin vastata teidän kysymykseenne. Hallitus noudattaa omaa ohjelmaansa. Esimerkiksi tällaisessa vaikeassa suhdannetilanteessa me teemme aktiivista suhdannepolitiikkaa, ja hallitusohjelma on ollut kaukaa viisas, kun sinne on sisälle kirjoitettu tällainenkin mahdollisuus, vaikka me emme tietenkään tällaista tilannetta ole toivoneet, jossa me tällä hetkellä olemme. Me olemme noudattaneet omaa hallitusohjelmaamme siinä, että aivan kuten hallitusohjelmassa lukee, budjettiriihessä 2020 on tehty päätökset ensimmäisistä 30 000 työllisestä, rakenteellisista uudistuksista, joilla saamme lisää työllisiä maahan. Tämä ei ole tietenkään koko paketti, me tulemme tekemään päätöksiä myös jatkossa, me tulemme tekemään niitä kehysriihessä keväällä ja me tulemme tekemään niitä senkin jälkeen. Ja itse asiassa hallitus on nostanut myös omaa työllisyystavoitettansa 80 000:een sen vuoksi, että me olemme erilaisessa toimintaympäristössä nyt kuin silloin, kun hallitus aloitti. [Ben Zyskowicz: Mihin mennessä?] Me olemme huomioineet tämän tilanteen, [Puhemies koputtaa] ja me teemme vastuullista politiikkaa myös muuttuneessa toimintaympäristössä. [Puhemies: Aika! — Ben Zyskowicz: Mihin mennessä tämä 80 000?]

16.17 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Elomaa kysyi, minkälaisia veropäätöksiä yritysten auttamiseksi on tehty. Niitä on lueteltu jo tässä istunnossa aika monia sähköveron alennuksesta alkaen. Kaikkein pienimpien yritysten kohdalla arvonlisäveron alarajaa nostetaan 10 000:sta 15 000:een euroon ja niin edelleen. Ja välittömiä toimia, jotka välittömästi auttavat yrityksiä, ovat ne lukuisat tuet, joita tuhannet ja tuhannet yritykset ovat saaneet suoraan. Niitä ovat maksuvii-västykset, lykkäykset, niitä ovat takaus- ja lainavaltuuksien järjestelyt. Kaikkiaan siis, sanoin aikaisemmin, yli 40 miljardin edestä on tehty näitä ratkaisuja. Tämä kertoo siitä vakavuudesta, jolla hallitus suhtautuu yrityselämän mahdollisuuksiin selvittää tästä kriisistä.

16.18 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Sanna Marin on viime päivinä aiheuttanut kummastusta Twitterissä haukkumalla suomalaisia yrityksiä. Marin on ottanut voimakkaasti kantaa suomalaisiin yrityksiin kertomalla esimerkiksi, ettemme voi luottaa heihin. Tämä aiheutti vastareaktion yritysjohtajissa, ja he kertoivatkin, että Marinin puheet kuulostivat sille, että yritykset olisivat pahiksia. Kovaa puhetta pääministeriltä. Ja tämä onkin erittäin omituinen hyökkäys yrityksiä kohtaan varsinkin, kun on matemaattinen tosiasia, että yritysten tarjoamilla työpaikoilla ja heidän maksamilla veroilla on rakennettu hyvinvointivaltio Suomi.

Arvoisa puhemies! Yritykset ovat maksaneet tähän maahan enemmän veroja kuin ehkä SDP:n puolueloimistolla kyetään laskemaan, puhumattakaan työntekijöille maksetuista palkoista, [Puhemies: Aika!] joilla on elätetty perheitä ja maksettu asuntolainoja. [Puhemies: Aika!]

Arvoisa herra puhemies! Onko Sanna Marinin tavoite laittaa... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

16.20 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin hiukan muistella vanhoja ja kysyä valtiovarainministeri Vanhaselta, vieläkö te muistatte ne ajat, kun kokoomus oli vastuullinen. Reilu 10 vuotta sitten valtiovarainministerinä toimi Katainen, joka eduskunnalle vakuuttavasti toi esitykset elvyttävästä budjetista ja toimista, joita tehtiin suomalaisten kotitalouksien ja yritysten eteen. Oltiin syvällä finanssikriisissä. Jos nyt verrataan aikaa siihen kriisiin, niin tuntuu, että ollaan vielä syvemmällä kuin silloin.

Nyt täällä jaetaan epätoivoa ja pelotellaan. Ei ole tietoa niistä toivotalkoista, joita silloin 10 vuotta sitten tässä maassa kokoomus voimakkaasti julisti. Hallitus on vastannut kysymyksiin, joita oppositio on esittänyt. Kuitenkin näyttää nyt siltä, että oppositiota ei yhdistä tässä välikysymyksessä mikään muu kuin otsikko. KD on valmis luopumaan kotihoidon tuesta tässä muodossa, ja perussuomalaiset eivät [Puhemies: Aika!] kanna huolta eläkeputken poistosta.

16.21 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin 13 vuotta sitten hallitusohjelmaan kirjoitettiin kohta, että jos valtiontalouden alijäämä ylittää 2,5 prosenttia, silloin hallitus on valmis leikkaamaan menoista. Tuli finanssikriisi, tuli elvytyksen tarve. Elvytimme oikea-aikaisesti, mutta samalla unohdimme tämän 2,5 prosentin säännön. Emme kirjoittaneet hallitusohjelmaa uusiksi, mutta reagoimme tilanteeseen tilanteen vaatimalla tavalla, ja aivan samalla tavalla tekee tämä hallitus.

16.22 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi ja koko maailma elää vaikeata aikaa. On aivan selvää, että meidän täytyy elvyttää, meidän täytyy auttaa suomalaiset ihmiset ja yritykset yli tämän kriisin. Nyt tarvitaan erittäin vahvaa yhteiskuntavastuuta, ja kysynkin teiltä, arvoisa pääministeri: Missä on teidän yhteiskuntavastuunne? Kuinka te olette voineet lykätä työllisyystoimia ennen koronaa ja koronan jälkeen? Jos katsotaan, missä mennään oikeasti, niin tuloshan on jotakuinkin pyöreä nolla. Te ette ole tehneet niitä työllisyystoimia, joita suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan pelastaminen edellyttäisi. Teidän tienne johtaa musertavaan tulokseen koko meidän suomalaisen yhteiskunnan kannalta, ennen kaikkea ihmisten kannalta. Miten te voitte sulkea silmänne? 400 000 työtöntä on jo nyt maassa. Missä ne toimet ovat? Kysynkin, kuka hallituksessa vastustaa niitä toimia, koska on aivan selvää, että meidän pitää tehdä terveyden edestä toimia, mutta ne eivät voi estää sitä, että me teemme niitä työllisyystoimia. Miksi te ette noudata omaa hallitusohjelmaanne? [Puhemies: Aika!] Ja itse asiassa, missä teidän hallitusohjelmaanne luuraa, koska olette itse sanonut, että se ei ole enää voimassa.

16.23 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hienoa, että kokoomuksessakin tunnustetaan nyt, että tarvitsemme kaikilta yhteiskuntavastuuta. Hallitus on tätä vastuuta mittavasti kantanut tämän globaalin, erittäin vakavan pandemian edessä. Me olemme tukeneet yrityksiä erittäin mittavasti, jotta yritykset selviäisivät tästä kriisistä, eivät ajautuisi konkurssiin pandemian seurauksena ja voivat työllistää tulevaisuudessa. Olemme tukeneet yrityksiä erittäin mittavasti keväällä, ja me olemme valmiita siihen vastedeskin sen vuoksi, että me emme halua nähdä konkurssiaaltoja Suomessa, me emme halua nähdä sitä työttömien määrää Suomessa.

Me olemme tukeneet kuntia mittavasti, koska ei tämä kriisi, tämä pandemia, ole suomalaisten kuntien palveluita saavien ihmisten vika. Me kannamme vastuuta, koska me olemme vakavassa kriisissä ja valtiolla on vahvemmat hartiat kuin yksittäisillä ihmisillä, yksit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

täisillä perheillä tai yksittäisillä yrityksillä, varsinkin kun kyse on pienistä ja keskisuurista yrityksistä. Valtio ja hallitus kantavat vastuuta. Me kannamme yhteiskuntavastuuta, [Puhemies koputtaa] ja se, mitä minä olen tehnyt, on peräänkuuluttaa tätä [Puhemies: Aika!] vastuuta ihan kaikilta yhteiskunnan toimijoilta.

16.24 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun hallitus ei kykene vastaamaan välikysymykseen, niin se vastaa sellaisiin väitteisiin, joita ei tässä kysymyksessä lainkaan esiinny. Valtiovarainministeri Vanhanen ja täällä myös edustaja Kurvinen antoivat väärän todistuksen välikysymyksen sisällöstä — siellä ei puhuta kotihoidon tuen romuttamisesta mitään. Kotihoidon tuki on sekä perheiden valinnanvapauden että työn ja perheen yhteensovittamisen kannalta toimiva perhetuki, eikä sitä pidä romuttaa vaan päinvastoin vahvistaa. Se mahdollistaa molemmille pikkulasten vanhemmille osa- tai täysiaikaisen työn, ainoana edellytyksenä, että lasta ei hoideta kunnallisessa päivähoitossa vaan kotona joko vanhempien tai vaikkapa isovanhempien toimesta.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on tukenut hallituksen koronatoimia ja myös tätä tarvittavaa velanottoa, mutta samanaikaisesti pitäisi tehdä työllisyystoimia ja rakenneuudistuksia, jotta sitten hyvinvointiyhteiskunta [Puhemies: Aika!] voitaisiin pelastaa. [Ben Zyskiewicz: Tästä on kyse!]

16.25 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen kanssa olemme olleet pitkään politiikassa mukana, ja uskon, että molemmat tiedämme, että silloin kun puhutaan työllisyyttä tukevasta perhevapaaudistuksesta, niin se tarkoittaa selkosuomella, että silloin leikataan kotihoidon tukea. [Oikealta: Ei missään nimessä!] — Näin se on ollut aikaisemmin. Viime kaudella uudistus juuri tästä syystä ei edennyt, [Leena Meri: Oletteko te ollut laatimassa tätä välikysymystä?] koska keskusta ei hyväksynyt sitä ajattelutapaa.

Eli kysykää välikysymysviltänne kokoomuksesta, mitä he tarkoittavat työllisyyttä edistävällä perhevapaaudistuksella. [Perussuomalaisten ryhmästä: Me emme vastaa kokoomuksen politiikasta!] Tai saatteko heiltä vakuutuksen siitä, että kotihoidon tukeen ei kosketa?

16.26 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarvitsemme tuottavaa työtä, mutta hallitus leikkaa työllisyyttä vahvistavaa kotitalousvähennystä lähes 100 miljoonalla eurolla. Tämä oli vastoin kaikkia hallituksen omia kirjauksia harmaan talouden purkamiseen ja työllisyyden parantamiseen liittyvien tavoitteiden kanssa.

Kotitalousvähennyksen säätämisen keskeinen tavoite on nimenomaan ollut työllisyyden parantaminen yhteiskunnan myöntämän tuen avulla. Edulla on erityisen myönteisiä vaikutuksia monien pienten ja keskisuurten yritysten liiketoimintaan ja palveluja tarvitsevien kotitalouksien arkeen. Haluaisin kysyä pääministeri Marinilta: miksi leikkasitte kotitalousvähennystä? Syyksi ei kelpaa hyvätuloisten veroetus, sillä todellisuudessa edun tarjoama hyöty koskettaa tavallisia työssäkäyviä perheitä ja ihmisryhmiä, jotka eivät ilman apua pärjää. Muistutan vielä, että kotitalousvähennyksen käyttäjistä yli 40 prosenttia on eläkeläisiä.

Edustaja Kurvinen kysyi täällä, mistä voitaisiin leikata. Noin 800 miljoonan euron lista: isot yleishyödylliset yhdistykset laitetaan pienelle, noin 5 prosentin verolle, [Puhemies:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Aika!] kehitysavun tämän vuoden leikkaus 300 miljoonaa, [Puhemies: Aika!] puoluetukien korotukset... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.27 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotitalousvähennys: Kun me katsomme tilastollisesti, kotitalousvähennystä käyttävät huomattavasti enemmän ne, kenellä siihen on enemmän varaa, eli yhteiskunnan vahvimmat ja vauraimmat ovat hyötäneet kotitalousvähennyksestä eniten... [Välihuutoja oikealta]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Puhutaan yksi kerrallaan.

...ja tämä on se syy, minkä takia hallitus on tehnyt näitä päätöksiä. Mutta hallitus on myös nähnyt, että me olemme nyt erilaisessa tilanteessa, me olemme aidosti erilaisessa tilanteessa nyt kuin silloin, kun hallituskausi alkoi. Me olemme vaikeassa suhdannetilanteessa, ja Suomessa tämän koronapandemian seurauksena me valitettavasti näemme kasvavaa työttömyyttä ja vaikeampaa taloustilannetta, [Perussuomalaisten ryhmästä: Missä työllisyystoimet?] ja tämän vuoksi hallitus on linjannut siitä, että myös tämä kotitalousvähennyskysymys katsotaan vielä, ja siitä tullaan käymään keskustelu kehysriihessä sen takia, että me tunnistamme, että tilanne on erilainen. Eli me toimimme ajassa ja tulemme tätkin kysymystä tarkastelemaan.

16.29 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että tämä keskustelu on varsin omituinen. Tuntuu siltä, että meitä kokoomuslaisia syyllistetään siitä, että me olemme huolissamme työllisyydestä. Kun valtio velkaantuu ennennäkemätöntä vauhtia, lähes 18 miljardia tänä vuonna, niin totta kai meitä kiinnostaa tietää, miten tämä maksetaan ja miten ihmiset pääsevät töihin.

Ministeri Vanhanen, te kysyitte äsken, mitkä ovat niitä opposition toimenpiteitä, joita me ehdotamme, ja myöskin sitä, mikä on se kokoomuksen perhevapaaudistuksen pihvi, mikä meidän ajatuksemme siinä taustalla on. Siinä on se, että me tiedämme, että työelämä tällä hetkellä on sitä, että joko olette työelämässä sataprosenttisesti tai sitten ette ollenkaan. Me haluamme, että pienten lasten vanhemmat, äidit ja isät, pystyisivät joustavasti yhdistämään työssäoloa samaan aikaan kun he hoitavat pientä lastaan kotona. Se on se meidän uudistuksemme.

Arvoisa puhemies! Lisäisin vielä yhden merkittävän asian, ja se on se, että Suomessa [Puhemies koputtaa] yli 55-vuotiaiden [Puhemies: Aika!] työllisyysaste on 10 prosenttia... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.30 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä puhuttiin yritysten mahdollisuudesta työllistää, ja haluan nostaa esille pienet hoivapalveluyrittäjät. Olen vierailut muutamassa hoivapalveluyrityksessä ja kuullut heiltä sen huolen, että sote uhkaa kaataa nämä pienet yritykset. Esitän teille toivomuksen, että poistaisitte mahdollisuuden minikilpailutukseen. Sehän tarkoittaa sitä, että kunnat voivat asettaa tällaisen minikilpailutuksen, millä hoidon hinta poljetaan niin matalalle kuin ikinä, elikkä kuka toimijoista tarjoaa vähiten, saa vanhuksen hoitaakseen, eli siinä mennään juuri päinvastoin kuin normaalissa huutokaupassa, eli että kuka tarjoaa eniten, saa ostoksen. Tämä on todella huono ja vaarallinen asia näille pienille toimijoille, pienille hoiva-alan toimijoille. Kun sotea kohti kuitenkin menemme, niin tehkää se, että tämä minikilpailutus ei tule kaatamaan näitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

pienen pieniä yrityksiä, koska tarvitsemme niitä myös sote-kentällä ja siellä on paljon muun muassa naisyrittäjiä.

Nuorten tilanteesta kysyisin: mitenkä varmistatte sen, että nuorille riittää kesätyöpaikkoja esimerkiksi ensi kesänä? Uudenmaan Perussuomalaiset Naiset [Puhemies koputtaa] on ottanut kannanoton, [Puhemies: Aika!] että nuoret voisivat työskennellä kotitalouksissa.

16.31 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Miljardikaupalla lisää menoja mutta vähemmän veroja ja velkaa, samalla talous tasapainoon — pakko kyllä sanoa, että mielenkiinnolla odotan opposition vaihtoehtobudjetjeja. Viimeksihän esimerkiksi perussuomalaisten budjetissa oli melkein miljardin euron aukko. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Oppositio vaikuttaa haikailevan Ruotsin linjaa. Kiinnostaisi kuulla, onko tästä linja yhtenäinen. Ruotsissahan nuorta väkeä riittää Suomea enemmän pitkälti maahanmuuton myötä. Tämä hallitus helpottaakin työperäistä maahanmuuttoa. Se on yksi nopeimmista tavoista saada Suomeen lisää työikäistä väestöä. Minulla ei ole mitään syntyvyyttä vastaan — pois se minusta. Tämän vuoden vauvoilla on vain kovin pitkä aika työikään. Tänä vuonna syntyvästä vauvasta ei ole iloa talouden tasapainottamisessa ensi vuonna eikä ensi vuosikymmenelläkään. Parhaamme yritämme, mutta kukaan ei sellaisia ihmelapsia synnytä. Siksi odotankin mielenkiinnolla, miten tähän isoon kysymykseen oppositio suhtautuu, ja niitä vaihtoehtobudjetjeja tosiaan jään odottelemaan.

16.32 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En aivan ymmärrä tätä huokailua salissa, että hallituksen työllisyystoimet puuttuvat. Luettelen muutamia: Työttömille työnhakijoille mahdollistuu jatkossa yksilöllisempiä palveluita ja sitä kautta nopeampaa työllistymistä. [Kokoomuksen ryhmästä: Aktiivimalli kakkonen!] Kaikilla meillä pitäisi olla tiedossa, että tehokas ja monipuolinen työnhakijan kohtaaminen, aktiivinen työnvälitys ja työnhaun seuranta lyhentävät työttömyysjaksoja. Tähän kaikkeen satsataan 70 miljoonaa, joka tarkoittaa käytännössä 1 200:aa uutta virkailijaa. [Oikealta: Keppi kädessä!] Palkkatukisäännöksiä myös yksinkertaistetaan tarkoituksena lisätä merkittävästi palkkatuen käyttöä yrityksissä. Nuorten työllisyyttä tuetaan niin, että tässä kaikessa Ohjaamot ovat keskeisessä roolissa. Me inhimillisenä hallituksena haluamme myös mahdollistaa osatyökykyisille entistä paremman työllistymisen välityömarkkinoille, ja tätä kaikkea selvitetään niin kutsutun työpankkikokeilun kautta. [Mauri Peltokangas: Miksi te kaadatte elinkeinon?]

Mitä tulee näihin työnhaun velvoitteisiin, aktiivinen työnhaun malli ei ole mikään viime kauden aktiivimalli, niin kuin joku täällä väittää. [Välihuutoja] Nyt karensseja kohtuullistetaan, [Puhemies: Aika!] kasvokkaista palvelua lisätään, ja me olemme kuopanneet... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.33 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on peräänkuulutettu yhteiskuntavastuuta, mutta mitenkä hallitus itse toimii?

Meillä on maassamme maaseutua vahvasti tukeva ja samalla huoltovarmuutta ylläpitävä energiamuoto. Monessa pienessä kunnassa turvetuotanto on elinehto. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja mitä sanoo keskusta?] Teidän hallitusohjelmassanne polttoturpeen käytön puolittaminen on mitoitettu vuoteen 2030. Kuitenkin seitsemän viime vuoden aikana

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

kuusinkertaistuneiden päästömaksujen vuoksi ala on viime vuosina ajettu jo nyt ahdinkoon.

Teidän viimeisellä veronkorotuksellanne on oikeasti, vähättelyistänne huolimatta, arvoisa hallitus, suuri merkitys. On arvioitu, että vuoteen 25 polttoturpeen käyttö ajetaan 75-prosenttisesti alas. Siis paljon aikaisemmin kuin teidän omassa ohjelmassanne lukee. Tässä tilanteessa, arvoisa hallitus, te omilla päätöksillänne viette leivän tuhansilta ahkerilta Suomen kansalaisilta ja myös veronmaksajilta. Tätäkö on teidän työllisyyspolitiikkanne, arvoisa hallitus?

16.35 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu kotitalousvähennyksistä. Itse asiassa edustaja Orpo käytti ryhmäpuheenvuorossaan termiä superkotitalousvähennys. Ihan hyvä, ikääntyneiden parempi kotitalousvähennys on ollut myös keskustan agendalla. Sitä itse asiassa selvitettiin viime kaudella, mutta valtiovarainministeri Orpo ei löytänyt keinoa toteuttaa sitä. Ihmettelen siis, miksi hän ei toteuttanut tätä superkotitalousvähennystä viime kaudella, kun sitä selvitettiin keskustan vaatimuksesta.

Jos kokoomuksella on nyt uusi keino, ikään kuin kuuluisa taikalaatikko, niin kertokaa se ihmeessä. Viime kaudella sitä ei ollut. Kokoomus siis luettelee itse tekemättä jättämiään asioita nyt ikään kuin uusina vaatimuksina. Ihmettelen.

Kyllä tässä välikysymyksessä nyt kävi niin, vähän niin kuin pohjalaisilla painitermeillä, että kokoomus jäi vähän niin kuin omasta heitostaan nyt alle. [Puhemies koputtaa] Näin siinä on käynyt.

16.36 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen toimittanut, valtiovarainministeri, tämän keskustelun aikana listan, jolla syntyy 118 000 työllistä, selkeä 11 kohdan uudistuslista. Emme me luettele vanhoja keinoja, me kerromme tässä toimivia keinoja, ja uskallamme. Siihen tarvitaan rohkeutta. Mutta ilmeisesti vastaus on, että tekemättä voi jättää niin kauan kuin velkaa saa. Ja ilmeisesti se vastaus jatkuu niin, että jos tämä ”tekemättä voi jättää niin kauan kuin velkaa saa” on ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, niin se on sitä huonompi hallitusohjelmalle.

Täällä pääministeri vastasi ensin välikysymyksen kysymyksiin, joita sekä minä että edustaja Kopra olemme toistaneet, että ”on meillä oppivelvollisuusiän pidentäminen ja on meillä muutama muu toimi” — yhteensä noin 5 000 työllistä oli niissä, mitä mainitsitte — ja sitten kerroitte toisessa vastauksessa, että ”ei se mitään, koska kriisipykälä muuttaa tilannetta”. Mutta kriisipykälä itse asiassa hallitusohjelman mukaan sanoo nimenomaan, että jos näyttää siltä, että työllisyystavoitetta ei saavuteta, hallitus ryhtyy määrätietoisiin toimenpiteisiin tavoitteen saavuttamisen varmistamiseksi [Puhemies: Aika!] ja hallitus ei sulje mitään työllisyyttä parantavaa keinoa ulkopuolelle... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.37 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä teidän listassanne on muun muassa, että te-palvelujen kautta 25 000 työllistä lisää. Mekin uskomme te-palveluiden parantamisen tuovan työllisiä, ja muistaakseni noin 10 000 ihmistä on tässä pohjoismaisen mallin kohdalla.

Teillä on aika reippaita odotuksia, jotka perustuvat VM:n raporttiin, mutta hallitus tietysti arvioi itse, mikä on toteutettavissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Sen lisäksi teillä on tässä se palkkaveroale, 6 000 työpaikkaa, mutta se maksaisi miljardi euroa vuodessa eli 180 000 euroa per työpaikka. Hallitus ei pidä tätä kustannustehokkaana työllistämiskeinona.

16.38 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näyttää sille, että Kiina tästä nousee vielä, näyttää, että Intia tästä nousee, mutta miten käy meidän Suomen? Jotenkin tuntuu sille, että Suomi painuu syvälle suohon, varmaan sen energiaturpeen mukana, kuten tässä nyt huonosti on turpeelle käymässä. Ja kuinka on nyt käynyt? Korona vei meiltä rahat, mutta siltikään hallitus ei ole valmis muuttamaan hallitusohjelmaa. Ei, vaikka korona vei meiltä rahat. Polttoainevero: Te korotatte polttoaineveroa. Poistakaa se. Auto ei ole mikään hupiväline. Ihmiset tarvitsevat autoa työntekoon — tarvitsevat autoa työntekoon, ei ole mikään hupiväline. Samalla te korotatte ihmisten lämmityskuluja Suomessa, maassa, jossa on kunnan talvi. Ette myöskään ole kertoneet esimerkkiä siitä, jos palkataan ensimmäinen työntekijä, työllistetään ihminen, palkataan ensimmäinen työntekijä yritykseen — ei ole tullut paljon helpotuksia siihenkään. [Puhemies: Aika!] Semmoisia toivotaan. Onko... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.39 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kohtuuttomastikin hallitusta kyllä moitittu, että yrittäjyyttä ei tueta. Kuten valtiovarainministeri sanoi, 40 miljardia on laitettu rahaa liikkeelle. Myös työelämään joustoja on haettu. Meillä on hallituksessa ja eduskunnassa yhdessä päätetty näistä asioista. Hallitus on vielä jatkanut tätä myös budjettiriihessään, kuten esittänyt sähköveron alentamista ja näitä asioita. Eli kyllä sinne yrityspuolelle on hyvin vahva tuki annettu.

Tässä on kyllä hyvä ollut arvioida kokoomuksen linjaa juurikin tästä verotuslinjasta, 4 miljardin veronalennuksista. Mutta sitten kokoomus ei ole täysin kertonut, mikä tässä velanotossa on sitten se, mistä leikataan, mistä asioista. Olen pitänyt kokoomusta epätoivon puolueena tässä muutamia viikkoja sitten, mutta onneksi pieni valonpilkahdus on tullut sinne. Ryhmäpuheenvuorossaan Lepomäki otti esille, että on toivon polku. [Puhemies: Aika!] Toivottavasti se... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.41 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitusohjelmassa on kieltämättä oikein hyviä tavoitteita, joita myös oppositiosta tuetaan: työllisyystavoite ja monia muita tavoitteita, jotka koskevat taloutta. Koronalle emme voi mitään. Hallitus on tehnyt monia asioita hyvin, joitakin tyydyttävästi ja joitakin huonosti, ja meillä on oikeus sitä arvostella ja esittää vaihtoehtoja.

Tässä kuussa, 10. päivä syyskuuta, perustuslain takaama valiokunta, tarkastusvaliokunta, otti kantaa 13-sivuisessa mietinnössään finanssipolitiikan valvontaan. Valiokunnan mietintö oli yksimielinen, ja se mietintö päättyy näin: ”Valiokunta toteaa, että merkittävien muutosten saavuttaminen työllisyysasteen nostamisessa vaatii suuria, ennakoluulottomia ja kohdennettuja politiikkatoimia.” Koska suuria ei ole esitetty, kohdennettuja ei ole esitetty, kysyn pääministeriltä: mikä on hallituksen ennakoluulottomin toimi työllisyyden parantamiseksi?

16.42 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin kertoa toki ja toistaa ne toimet, joista hallitus teki päätöksiä budjettiriihessä. Joitakin niistä olen täällä jo esiin nostanut. Sen lisäksi, mitä olen aikaisemmin maininnut, me olemme teh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

neet päätöksiä muun muassa siirtymisestä pohjoismaisempaan työnhakumalliin, jossa on sekä velvoitteita että myös vahvasti palvelut mukana. [Perussuomalaisten ryhmästä: Keppiä työttömille!] Tälle on valtiovarainministeriön osalta laskettu työllisyysvaikutuksia noin 10 000 työllisen edestä. Me olemme myös antaneet toimeksiannon työmarkkinajärjestöille, joilla on paljon osaamista tältä alueelta, [Naurua] toimeksiannon siitä, että yli 55-vuotiaiden työllisyysastetta on nostettava. Se on korkeampi monissa muissa Pohjoismaissa kuin Suomessa, ja tälle asialle on aidosti tehtävä paljon. Myös tämän osalta työllisyysvaikutus on noin 10 000. Mutta tässä on sellainen perälauta, että jos emme saa ehdotuksia, niin hallitus tulee tekemään nämä päätökset itse. [Ben Zyskiewicz: Sitä odotellessa!]

16.43 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio haluaa leikata keskellä tätä vakavaa kriisiä. Te ette sano tätä suoraan, [Leena Meri: Mistä me halutaan leikata?] mutta talouspolitiikkanne johtaa siihen, jos kerta samalla annetaan suuret veronkevennykset mutta velkaa ei saa ottaa. Kuitenkin nyt velkaa otetaan siitä syystä, että me huolehdimme ihmisten terveydestä, katetaan koronataustuksesta aiheutuvat kulut ja tuemme kuntia. Mitkä näistä te, arvon oppositio, jättäisitte tekemättä? Jättäisittekö te myös elvyttämättä ja antaisitte yritysten kaatua? Eikö näiden tekemättä jättäminen olisi vastuuton ja asettaisi ihmisten terveyden ja työpaikat vaaraan? Se veisi myös toivon, se veisi toivon paremmasta huomisesta, näkymät yrityksiltä. Se kurjistaisi vaikeaa tilannetta entisestään. Onko teille tärkeämpää tehdä kovaa politiikkaa kuin pitää huolta ihmisistä ja taloudesta?

16.44 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koronakriisin aikana lähes kaikki yhteiset erilaisiin tukiin liittyvät pelisäännöt on heitetty EU:ssa romukoppaan. Nyt kilpaillaan sillä, mikä maa tukee omia yrityksiään eniten. Sitä taustaa vasten on valitettavaa, että suomalaisten rahat valuvat elvytyspaketin myötä Viron, Italian ja Espanjan yritysten tukemiseen, varsinkin kun suomalaisen yrityksen pahin kilpakumppani on usein nimenomaan virolainen yritys.

Kysynkin ministereiltä, olisiko Suomen jossain vaiheessa ruvettava ajamaan myös oman maan ja omien kansalaisten etua. Missä viiipyvät hallituksen panostukset kotimaisten yritysten kilpailukyyn parantamiseksi ja suomalaisten ostovoiman lisäämiseksi? Ei voi olla järkevää, että laivamme rakennetaan Kiinassa, torimme päällystetään kiinalaisilla kivillä ja samanaikaisesti, kun annamme kehitysrahaa pirkanmaalaisen sähköbussin kehittämiseen, tilaamme kuitenkin satoja busseja Kiinasta. Olisiko aika todella ottaa käyttöön vanha slogan ”suosi suomalaista”, vai saako sitäkään enää sanoa?

16.45 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se on juuri näin, niin kuin valtiovarainministeri Vanhanen täällä totesi, että valtiolle on helpompi ottaa iskuja vastaan kuin kunnille, yrityksille tai yksittäisille kansalaisille. Ja itse ainakin tuolla kentällä kiertäessäni saan paljon kiitosta siitä, että me olemme yrittäneet ja hallitus on yrittänyt rakentaa siltaa tämän koronan vaikean ajan yli. [Ben Zyskiewicz: Kuka tästä on eri mieltä? — Välihuutoja] Kuitenkin vielä korkean luottoluokituksen ansiosta Suomi saa edelleen edullista lainaa, mutta sitten, jos puhutaan kokoomus ja arvoisa Zyskiewicz, teidän lainanotostanne, niin oppositiossa te kritisointe lainanottoa, mutta hallituksessa te otatte surutta lainaa. Tämä jos mikä on epäloogista, eli maineenne tiukkana taloudenpitäjänä on täysin tuulesta temmattu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Nyt kun täällä on kysytty myös investointien perään, niin täytyy sanoa, että hallitus ei vain sulje tehtaita vaan edellytyksiä myös luodaan. Itse olen kiitollinen tuosta Metsä Groupille osoitetusta tuesta liikenneinfran osalta, ettei se ainakaan valtion taholta jää kiinni, [Puhemies koputtaa] etteikö tämä investointi alkaisi Suomessa.

16.47 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin debatin alkuosaa huoneessani, ja en ole kyllä tällaista ennen nähnyt Suomessa, että oppositio kysyy taloudesta ja työllisyydestä ja pääministeri ei edes mainitse näitä asioita vastauksessaan, vaan taitaa kuusi kertaa mainita kokoomuksen. Ei mitään näistä kysymyksistä. Tuli jotenkin mieleen se viimeöinen debatti, jossa haastaja esitti hyviä kysymyksiä ja presidentti keskittyi parhaamaan kysyjää ja hänen puoluettaan. [Eduskunnasta: Viime yönä!] — Viime yönä, se oli kiinnostava väittely.

Ja ette kai te nyt voi meiltä vaatia, oppositiolta, että meillä olisi yhtenäinen vaihtoehto. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Eihän meillä ole virkamiehiä, emmehän me ole käyneet hallitusneuvotteluja. Kyllä te sen kokeneena poliitikkona tiedätte tietenkin. Tämä välikysymys ei koske tämän laman hoitoa, vaan se koskee pitkän aikavälin heikkoa talousnäkymää, ja siinä te olette heikoilla [Puhemies: Aika!] sekä luottoluokittajien että tavallisen suomalaisen taloudenpitäjän mielestä.

16.48 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ajattelen niin, että kun kokoomuksen puheenjohtaja, kansanedustaja Orpo täällä esittää suoran kysymyksen pääministerille, niin minä siihen suoraan kysymykseen suorasti vastaan. Valtiovarainministeri Vanhanen vastasi koko hallituksen puolesta tähän välikysymykseen aivan kuten myös vuosi sitten valtiovarainministeri vastasi taloutta ja työllisyyttä koskevaan välikysymykseen. [Mauri Peltokangas: Me kuultiin!] Kun täällä edustaja Orpo minulta tätä kysyi, niin tähän kysymykseen vastasin. Jos kokoomus sitten olettaa ja odottaa, että minä vastaan johonkin muuhun kysymykseen kuin siihen, mitä täällä salissa kysytään, [Leena Meren välihuuto] niin kenties meillä on sitten erilainen käsitys siitä, millä tavalla on kohdeltava vastata. Minä vastaan siihen, mitä kysytään, ja kun tätä kysyttiin, niin siihen minä vastasin. [Välihuutoja]

16.49 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Ensin, edustaja Tanus kysyi tästä suosi suomalaista -ideasta. On tärkeää, että suomalaista työtä ostetaan sekä Suomessa että maailmalla. Olen käynyt tuolla Aasian suurissa laivanrakentajamaissa, joissa telakalla [Perussuomalaisten ryhmästä: Teittekö diilin?] koneeseen asetetaankin Suomessa valmistettu moottori, [Perussuomalaisten ryhmästä: Montako työpaikkaa lähtee?] tai New Delhin metrossa näytti olevan niin, että onkin suomalaisen firman liukuportaat. Että kyllä talous ja hyvinvointi vain muodostuvat siitä, että on aidosti vapaata kauppaa, jossa jokainen yritys kehittämällä omaa toimintaansa saavuttaa sellaisen kilpailukyvyn, jossa kauppa käy myös muualle. Tässä mielessä uskallan sanoa, että semmoisen perinteisen ajattelun siitä, että rakennettaisiin suojamuureja, en usko [Leena Meri: No kyllä sitä monet maat tekee!] ylläpitävän meidän hyvinvointiamme.

16.50 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus, lyhyt sellainen kysymys, että kun tälläkin hetkellä omassa kotikunnassani Lempäälässä valtuustoko koontuu ja yritämme epätoivoisesti miettiä, mistä saisimme lisätuloja ja mistä saisim-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

me säästöjä, niin mitkä ovat hallituksen tämän hetken suunnitelmat auttaa ympäri Suomea ahdingossa olevia kuntia, jotta saataisiin tulos edes jonkinnäköiseksi tältä vuodelta ja ensi vuodelta. — Kiitos.

16.50 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä kysymys, ja tähän hallitus on budjettiriihessään vastannut. Me olemme tehneet paketin kunnille, 1,4 miljardin kokoisen paketin, niin tämän vuoden lisätalousarvioiden osalta kuin myös ensi vuoden talousarvioon liittyen. Jo aiemmin, neljännessä lisätalousarviossa, kohdistimme kunnille merkittäviä lisäresursseja yhtä suurelta osin kuin mitä nämä tulevat panostukset myös ovat, juuri sen vuoksi, että kunnat ovat erittäin, erittäin vaikeassa tilanteessa. Kunnissa tuotetaan ihmisten peruspalvelut: siellä huolehditaan koulutuksesta, sosiaali- ja terveydenhuollosta, vanhuspalveluista. Tämä koronapandemia ei ole kuntien syytä, mutta tämä on ajanut kunnat erittäin vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen, ja sen vuoksi valtio ja hallitus haluaa tukea kuntia tässä vaikeassa tilanteessa. Me haluamme huolehtia ihmisten peruspalveluista. Tämä oli erittäin tärkeä kysymys, jonka nostitte esille — kiitoksia siitä.

16.51 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri! Se, onko hallitusohjelma voimassa ja onko hallitus tehnyt riittävästi työllisyyden eteen, lähes puolen miljoonan ihmisen eteen, on niin suuri kysymys, että minusta on aivan oleellista, että miksi tässä tilanteessa — riippumatta siitä, mitä ennen on tehty — pääministeri ei itse vastaa. Ja kiitos, olette nyt vastannut siihen useampaan otteeseen. Mutta en voi käsittää, miten siinä yhteydessä puhutte siitä, olemmeko me saaneet jonkin kalenteritapaamisen sopimaan, ja palaatte siihen vielä. [Keskeltä: Tehän siitä puhutte!] Minusta se on uskomaton asia.

Arvoisa pääministeri, vastakkainasettelulla ei voita tässä tilanteessa mitään. Me teemme opposition työtä, ja me teimme kysymyksen, mikä on hallituksen työllisyys- ja talouspolitiikan linja, miten te vastaatte niiden ihmisten hätään, joilla on työpaikka mennyt ja menossa. Minut tekee erittäin surulliseksi se, että te koetatte viedä tämän keskustelun muualle. Te hyökkäätte kokoomusta kohtaan. Minä en ole kuullut teidän puhuvan niitten ihmisten puolesta, jotka ovat menettäneet työpaikkansa. Ne isät, äidit, joilla ei ole työtä, tai se yrittäjä, joka yrittää pinnistellä, se ravintolayrittäjä, [Puhemies: Aika!] tapahtumatuotannon yrittäjä — te ette puhu heistä mitään. [Jukka Gustafssonin välihuuto]

16.52 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä toivoisin, että kokoomus... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri, odottakaa hetki. Yritetään puhua yksi kerrallaan kuitenkin. Välihuudot ovat sallittuja mutta kohtuudessa. — Pääministeri Marin.

Kiitoksia! — Arvoisa puhemies! Minä todella toivoisin, että kokoomus huomioisi myös ne lukuisat teot, joita hallitus tekee. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Nimenomaan!] Te sanotte, että te ette ole huomanneet pääministerin puhuvan ihmisten, yritysten, työpaikkojen puolesta. Hallitus on toki puhunut, mutta hallitus on myös tehnyt. [Sari Sarkomaa: Saldo on nolla, plus miinus nolla!] Me olemme tukeneet yrityksiä mittavasti, jotta välttäisim-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

me konkurssiaallon tämän pandemian keskellä. Me olemme tukeneet kuntia mittavasti, jotta me voimme varmistaa ihmisille ne tärkeät peruspalvelut myös kriisitilanteessa. Me sat-
saamme testaamiseen, jäljittämiseen ja eristämiseen ja hoitoon, jotta me voimme pitää tä-
män epidemian Suomessa kurissa, jotta se ei vaikuttaisi tähän taloustilanteeseen entistä
heikentävämmin.

Me teimme Jämsään kriisipaketin, koska siellä suljettiin tai tullaan sulkemaan tehdas,
joka osuu siihen aluetalouteen erittäin, erittäin kipeästi, ei vain niille [Puhemies koputtaa]
tehtaan työntekijöille, [Puhemies: Aika!] vaan sillä alueella myös lukuisille yrityksille, jot-
ka ovat alihankintaketjussa.

16.54 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhe-
mies! Pääministeri vastasi myös tähän erittäin hyvin. Tekee mieli sanoa, että on kyllä jo-
tenkin loukkaavaa antaa ymmärtää, että me emme välittäisi niistä isistä ja äideistä, jotka
työttömyydestä kärsivät. Me olemme tehneet erittäin paljon sen puolesta, että yritykset tai
työpaikat kunnissa säilyisivät.

Se, minkä takia hallituksen puoleen peräänkuulutetaan myös oppositiosta, että ”onko
teillä yhteinen käsitys siitä, mitä työllisyyden eteen pitäisi tehdä”, perustuu siihen, että [Oi-
kealta: Onko teillä?] te yritätte keskellä tällaista vakavaa kriisiä kaataa hallituksen. Se tar-
koittaa sitä. Me tarvitsemme viikoittain poliittista hallitusta tekemään niitä päätöksiä, joita
tämä kriisi edellyttää, ja silloin jos hallitus kaadetaan, niin silloin on vähintäänkin syytä
olettaa, että teillä on olemassa suunnitelma, [Leena Meri: Pitääkö meillä olla hallitusohjel-
ma valmiina?] miten te kokoatte nopeasti muutamassa päivässä uuden hallituksen. [Perus-
suomalaisten ryhmästä: Kyllä me sen voimme tehdä!]

16.55 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuulostaa
kyllä päivän keskustelun pohjalta todella oudolta, että tätä koronatilannetta ei ikään kuin
olisi olemassa, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Juuri niin!] että eläisimme jossakin kup-
lassa, jossa korona ei vaikuta Suomeen. Ja täytyy sanoa, että kun perussuomalaiset täällä
puhuvat, että meidän tulisi päästä sille samalle kasvun uralle kuin Kiinassa kommunismin
johdolla on päästy, niin olen kyllä eri mieltä siitä tiestä. [Välihuutoja perussuomalaisten
ryhmästä] Tai kun he myöntävät, että on parempi päästä Viroon yrittämään, että siellä on
paljon parempi tilanne — minkälaista isänmaallisuutta se on, että karataan Viroon ja pe-
rustetaan sinne yritykset? Minusta se ei ole kovinkaan isänmaallista työtä.

Mitä tulee näihin työllisyyspaketteihin, työllisyysnumeroihin: Arvostan sitä, kun ko-
koomus on niitä toimittanut valtiovarainministerille ja on todennut, että ne ovat VM:n las-
kelmien mukaisia. Kai kokoomuksenkin pitää arvostaa sitä, kun hallituksen laskelmat ovat
samaisen ministeriön mukaisia? Tässä on selkeä ristiriita. Tähän keskusteluun pitää saada
hieman tolkkua ja järkeä, mitä muuten presidenttikin on [Puhemies koputtaa] maalle vaa-
tinut. [Puhemies: Aika!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Meillä on nyt puolitoista tuntia käytetty tähän
debattiin. Myönnän vielä kolme puheenvuoroa, ja sitten ministerille vastaukset.

16.56 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minusta keskus-
telusaldo on aika pitkälle se, että oppositio voimallisesti edellyttää ja odottaa hallitukselta
todellisia työllisyystoimia. Hallituksen kaikkien puolueiden puheenjohtajat ovat ilmoitta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

neet, että 75 prosentin työllisyysaste ei ole mahdollista, ja kun koko hallitusohjelma on rakennettu 75 prosentin työllisyysasteen saavuttamiseen, se menopuoli olisi pitänyt tarkastella tässä samassa yhteydessä tai tehdä niitä työllisyystoimia. Tämän takia hallitusohjelma ei ole meidän mielestämme voimassa.

Ja toinen asia on se, että ihmisten vuoksi, suomalaisten työpaikkojen vuoksi tarvitaan enemmän, tarvitaan enemmän ja vaikuttavampia tekoja, niitä rakenteellisia uudistuksia. [Kimmo Kiljunen: Mitä ne on?] Rakenteelliset uudistukset, ne puuttuvat sieltä teidän teoistanne. Siellä on muutama, mutta ei riittävästi. Minä olen aivan varma, että valtiovarainministeri Vanhanen tietää, mistä puhun, ja minä olen aivan varma siitä, että keskustalle taisi käydä näissä vähän nyt huonosti. [Puhemies: Aika!] Te puhuitte niistä etukäteen, mutta ne jäivät tekemättä.

16.57 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Vanhanen on kahteen kertaan väittänyt, että oppositio ei ole esittänyt mitään konkreettisia ehdotuksia siitä, miten työllisyys saataisiin nousuun. Siitä minä loukkaannuin — siitä minä loukkaannuin.

Minä kerron, mitä minä ryhmäpuheessani luettelin:

Tarvitaan pikaisia toimia, joilla lisätään työvoiman tarjontaa ja liikkuvuutta sekä parannetaan kannusteita työn vastaanottamiselle. Ensimmäinen konkreettinen ehdotus: sosiaaliturvauudistus pitää toteuttaa. Toiseksi, paikallisen sopimisen mahdollistaminen ja yleissitovuudesta luopuminen joustavoittaisi työmarkkinoita. Kolmanneksi, ansiosidonnainen tulisi porrastaa ja antaa kaikille, jotka täyttävät työssäoloehdon.

Sanonko vielä toisen kerran, vai saitteko nyt ylös nämä konkreettiset esitykset? [Naurua — Puhemies: Aika!] Toivon ja peräänkuulutan hallitukselta myös vastuuta silloin, kun käydään debattia.

16.58 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yritykset voivat työllistää vain, jos työn teettäminen on kannattavaa. Meidän kansainvälinen kustannuskilpailukyky on heikko johtuen yhteisvaluutasta ja tämän tuomasta kilpailutilanteesta, mutta meidän omien yritystemme kustannuskilpailukyky on heikko myös Suomen sisällä. Edes suomalaiset yhtiöt, edes Suomen valtio-omisteiset yhtiöt, kuten Fingrid, eivät kykene ostamaan suomalaisen metalliteollisuuden tuotteita. He tuovat näihin sähkölinjoihin, mitä he rakentavat tuolla satoja kilometrejä, nämä metallirakenteet Kiinasta ja Intiasta. Miten tämä on mahdollista? Se johtuu siitä, että meillä on verotus ja muu rakennettu sillä tavoin, että tämä kilpailukyky on mennyt. Sen takia [Puhemies: Aika!] tässä ajassa ei saisi tehdä mitään turpeeseen liittyviä päätöksiä, ei polttoaineveronkorotuksia. [Mauri Peltokangas: Ja keskusta allekirjoittaa, maaseudun alasajon!]

17.00 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoittelen ja pyydän anteeksi edustaja Östmanilta, kun minulta jäi ilmeisesti kuulematta ne ryhmäpuheenvuorossa esittämäni esitykset. Mutta näistä kannusteet ja sosiaaliturvauudistus ovat juuri sellaisia tavoitteellisia, ja samanlaisesta tavoitteellisuudesta oppositio syyttää hallitusta, että se ei tee päätöksiä vaan asettaa ainoastaan tavoitteita. Mutta mainitsitte ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastukset. Te olette ainoa opposition edustaja, joka on sen nyt maininnut tässä ääneen. [Leena Meri: Edustaja Purra luutteli pit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

kät listat!] Lisäksi edustaja Mykkänen toi sen paperilla tänne [Mauri Peltokangas: Edustaja Purra luetteli pitkät listat!] mutta ei luetellut.

Lopuksi uudelleen korostan sitä, mikä tässä kriisitilanteessa on tilanne. Jos te onnistutte kaatamaan hallituksen, meillä ei ole mahdollisuutta siihen, että meillä on kuukausi tai kaksi toimitusministeristö, vaan tarvitsemme poliittisen hallituksen, joka pystyy viikoittain tekemään tähän kriisiin liittyviä päätöksiä. Sen tähden on perusteltua odottaa, että Östmanin tapaan teillä olisi ollut yhteinen lista siitä, mitä työllisyys toimia te teette, koska niitä vaatimalla te olette kaatamassa hallitusta.

17.01 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella se on valitettavasti näin. Hallituspuolueet ovat hyvin suoraan kertoneet, että se on valitettavasti niin, että tämä koronapandemia on niin vakava, tämä on niin vakava ja tämä suhdannetilanne, jossa me valitettavasti olemme, on niin vakava, että on vaikea nähdä, että 75 prosentin työllisyysasteeseen tällä hallituskaudella päästään. Tämä on tosiasia. Tämä tilanne on vakava, ja ei ole mitään hokkuspokkuskeinoja siihen, että tämä tilanne nopeasti kääntyisi. Me pyrimme tästä kriisistä selviämään. Me pyrimme tekemään sellaisia rakenteellisia uudistuksia, jotka kantavat Suomea, [Juha Mäenpää: Lopettakaa turpeen alasajo!] meidän julkista talouttamme pitkällä aikavälillä, joilla vahvistetaan pitkällä aikavälillä työllisyysastetta. Mutta valitettavasti kriisi on niin syvä ja suhdannetilanne on niin vaikea, että me emme tule pääsemään tuohon 75 prosentin työllisyysasteeseen, emme, vaikka me tekisimme mitä.

Sosiaaliturvauudistuksen osalta edustaja Östmanille haluan todeta, että sosiaaliturvaa tullaan uudistamaan. Se on iso kokonaisuus, ja siinä on toivottavasti myös oppositio vahvasti mukana. Tätä tehdään parlamentaarisessa komiteassa sen vuoksi, että sosiaaliturvan uudistaminen on [Puhemies: Aika!] niin iso kysymys, että sitä ei tehdä yhdessä hallituskaudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten siirrytään puhujalistalle.

17.03 Matias Mäkynen sd: Arvoisa puhemies! Keinoja työllisyyden vahvistamiseksi:

Ensinnäkin viruksen leviämisen estäminen on ollut tärkein työllisyyskeino, jonka hallitus on tehnyt viime kevään pandemian alkamisen jälkeen.

Suhdanteen mukainen talouspolitiikka, riittävän vahva elvytys, on välttämätöntä ja kaikkien talousasiantuntijoiden suosittelemaa tässä taloustilanteessa. Tuemme yrityksiä kriisin yli. Pidämme huolta, että konkurssiaaltoa ja sen myötä työttömyysaaltoa ei pääse syntymään.

Tulevaisuuden, työllisyyden ja kasvun osalta kaikista tärkeintä on, että osaaminen ja tutkimus ovat Suomessa huippulaatua, ja siihen investoidaan nyt. Emme enää tee Sanni Grahn-Laasosen koulutusleikkauksia.

Ensimmäisessä lisätalousarviossa koronakriisin jälkeen hallitus teki ison satsauksen infraan. Investoimme suoraan työllisyyteen ja yritysten toimintaedellytyksien paranemiseen.

Parannamme myös perusterveydenhuollon laatua ja saatavuutta, sen myötä ihmisten työkykyä ja edelleen työllisyyttä.

On lukuisia keinoja, joilla hallitus parantaa jatkuvasti työllisyyttä, mutta niille emme pysty valtiovarainministeriöstä saamaan tarkkoja työllisyyslukuja. Nämä keinot ovat huo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

mattavasti suurempia kuin esimerkiksi ne 30 000 työpaikkaa, jotka hallitus on päättänyt budjettiriihessään.

Moni ihmettelee, miksi perussuomalaiset ovat allekirjoittaneet kokoomuksen kynästä tulleen välikysymyksen. Tässä keskustelussa vastaus on tullut selväksi: Petteri Orpon kokoomus on antanut tukensa Jussi Halla-ahon hallitukselle, ja Halla-aho tähän asemaan päästäkseen laittaa nimensä alle linjaan, [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] jossa ihmisiltä leikataan keskellä kriisiä, kuntatalous päästetään konkurssiin ja elvytys jätetään tekemättä keskellä talouskriisiä. Kaikki vastoin asiantuntijoiden suosituksia toistaen aiempien kriisien virheet.

Välikysymys herättää kaksi kysymystä. Ensinnäkin: Ymmärtääkö oppositio, missä tilanteessa nyt olemme? Ymmärrätekö, mikä on koronaviruksen aiheuttaman talouskriisin syvyys? Lomautukset uhkaavat muuttua irtisanomisiksi. Tälle joukolle kokoomus, perussuomalaiset, kristillisdemokraatit ja muu oppositio tarjoavat vain heikoimmassa asemassa olevien aseman edelleen heikentämistä, työttömyysturvan leikkauksia keskellä kriisiä. [Eduskunnasta: Ei pidä paikkaansa!] Samalla esitätte miljardin heikennystä julkiseen talouteen heikoilla työllisyysvaikutuksilla. Esimerkiksi hallituksen päätös laskea varhaiskasvatusmaksuja on seitsemän kertaa tehokkaampi keino parantaa työllisyyttä kuin miljardin veronkevennys.

Toinen kysymys, joka nousee, on, ymmärtääkö oppositio, mistä Suomen työllisyys ja talouskasvu oikeasti syntyvät. Ne syntyvät vientiteollisuudessa, palvelualojen yrityksissä ja julkisella sektorilla. Maailmanlaajuinen elvytys kohdistuu nyt vihreään siirtymään ja digitalisaation edistämiseen. Näillä aloilla Suomi ja suomalaiset yritykset ovat merkittävä globaali toimija. Me vahvistamme koulutusta ja tutkimusta yhdessä elinkeinoelämän kanssa ja rakennamme veturiyritysten kanssa ekosysteemejä, joilla syntyy uutta vientiä, kasvua ja työtä paljon enemmän kuin perussuomalaisten ja kokoomuksen vaatimilla leikkauksilla tai pienillä viilauksilla sosiaaliturvaan. — Kiitos.

17.06 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Olen nyt kyllä valtiovarainministeri Vanhasen kanssa eri mieltä siitä, olisiko toimitusministeristö parempi kuin tämä hallitus. Itse olen sitä mieltä, että toimitusministeristö saisi paljon enemmän aikaan positiivista kuin tämä hallitus. Konkreettisena esimerkkinä hallituksen aikaansaannoksista työllistämisen on se, että hallitus on onnistunut palkkaamaan itselleen ennätysmäärän avustajia ministeriöihin, ja siltikään nämä avustajat eivät pysty keksimään parempia puheita kuin nyt täällä salissa on tänään hoettu useiden ministerien ja edustajien toimesta. — Koettakaa nyt löytää paremmat avustajat niitä puheitanne kirjoittamaan.

Mutta tämän välikysymyksen taustalla oleva tilannekuva taloudesta: talous oli menossa kohti vaikeuksia jo ennen koronaa, ja tämä kriisi on vain pahentanut ja kärjistänyt tilannetta, joka sinänsä oli jo aikaisemmin olemassa. Hallitusohjelma oli alun perinkin keskeisiltä osiltaan kestävä. Siinä ei ollut keinoja työllistämiseen. Entisiäkin työllistämisen keinoja poistettiin, ja ilman työllisyyttä kaikki muut puheet ovat turhia.

Se ei kuitenkaan riitä hallitukselle, että tilanne on huono, sitä pitää vielä huonontaa entisestäänkin. Pääministeri puhuu kuuden tunnin työpäivistä, antaa sellaisen viestin työmarkkinoille. Hallitus asettaa Suomelle yksipuolisia tiukkoja ilmastotavoitteita, joihin muut eivät edes pyri vielä. Metsien hakkuiden määriä vatkataan. Tämä kaikki tehdään ja sanotaan, vaikka ei olisi mikään pakko. Kaikki tämä puhe on omiaan viemään Suomelta investointeja. Ja kun lähtevät investoinnit, lähtevät pian myös työpaikat. Ilman työpaikkoja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

ei ole verotuloja, ilman verotuloja ei ole hyvinvointivaltiota. Eurooppaan kyllä tuntuu miljardeja riittävän.

Arvoisa puhemies! Hallitus on selvästi ilmoittanut, että nämä puheet eivät lopu ja että nämä puheet määrittävät myös teot. Minä taas olen sitä mieltä, että niiden puheiden ja tekojen on nyt aika loppua. Siksi kannatan opposition yhteistä epäluottamuslause-esitystä.

17.08 Juhana Vartiainen kok: Arvoisa puhemies! Koetan opetella puhumaan tämän maskin takaa, se on uutta.

Muistetaan nyt perusasia, arvoisa pääministeri Marin: Te yritätte kertoa sieltä viisaan oloisesti, että eihän nyt tällä vaalikaudella päästä 75:een, ja sehän on itsestäänselvää meille kaikille. Tämä välikysymys ei koske tätä laman hoitoa ja suhdannepolitiikkaa, vaikka te mielellänne koko ajan sen siihen viette. Eihän meillä siitä ole ollut missään oikeastaan, valiokunnassa tai politiikassa, erimielisyyttä. Sen sijaan on aivan oikein, niin kuin ylivoimainen ekonomistiasiantuntijamielipide sanoo, että tästä täytyy olla myös polku ulos, se, että meillä tehdään sellaisia uudistuksia, jotka tuottavat pysyviä muutoksia työmarkkinoille, niin että me saamme niin korkean työllisyysasteen, että tästä selvittää ilman valtavia veronkorotuksia tai menoleikkauksia. Ja tässä, anteeksi vaan, ette te nyt niin kovin vahvoilla ole, jos laskee yhteen teidän oikeasti tekemänne aika vähäiset päätökset, joissa on myös siten paljon miinusmerkkisiä päätöksiä.

Täällä on aivan oikein kiinnitetty huomiota siihen, että vertailumaat, kuten Saksa ja Ruotsi, puskuroivat tätä taantumashokkia myös verotusta alentamalla, ja on todettu, että eihän Suomella tällaiseen ole varaa. Mutta kannattaa miettiä, miksi näyttää siltä, että tällaiseen ei tällä hetkellä ole varaa. Miksi Saksalla ja Ruotsilla on varaa tällaiseen? Katsoin juuri tänään tullutta entisen työnantajani suhdanneinstituutin ennustetta Ruotsille. Siellä ennustetaan Ruotsille julkistalouden tasapainoa jo vuodelle 23. Ajatelkaa: tasapainoa vuodelle 23 — ja myös rakenteellista tasapainoa — siis aikana, jolloin koronašokin arvellaan olevan ohi. Suomessa keskustellaan nyt siitä, saadaanko julkisen talouden velkasuhde, siis velan suhde kokonaistuloon, kenties vakiintumaan joskus tämän vuosikymmenen jälkipuoliskolla, ja edes tähän ei valtiovarainministeri Vanhanen, niin paljon kuin häntä arvostankin, uskalla sanoa minkäänlaisia eväitä, muuta kuin epämääräisiä puheita pehmeistä keinoista ja digitalisaation hyödyntämisestä.

Kyllä se perusasia tässä on, että miksi Ruotsilla ja Saksalla on varaa tällaiseen ja miksi Suomella ei. Eihän se heille tule jostain taivasosasta tai Kallen kaviaarin syömisestä tai baijerilaisesta oluesta, vaan siitä, että kummassakin näissä maissa on tehty — paljolti muuten sosiaalidemokraattisten valtionjohtajien johdolla — sellaisia uudistuksia, että on saatu työllisyysaste pysyvästi niin korkeaksi, että julkistalous ja hyvinvointipalvelut voidaan rahoittaa myös tällaisena ikääntymisen aikakautena. Ja kyllä te sen tiedätte. Kun valtiovarainministeri Vanhanen kysyi, missä olisi se yhteinen näkemys, niin menemättä yksityiskohtiin, kyllähän tämä tosiasia aika monen edustajan kanssa kahden kesken täällä puolueesta riippumatta tunnustetaan, kun minä näistä asioista kahden kesken keskustelen, mutta jollain tavalla meillä on osoittautunut työmarkkinoiden uudistaminen niin ylivoimaisen vaikeaksi.

Meillä alkoi ikärakenne heikentyä... — Anteeksi, minulla on vaikeata puhua tämän maskin takaa, ei ole riittävästi tottumusta. Saako sen ottaa pois?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mielellään pidetään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Pidän. — 2009 alkoi tämä ikärakenteen heikkeneminen, ja sen jälkeen me olemme oikeastaan menneet alaspäin. Me olemme jääneet jälkeen muista Pohjoismaista. Me olemme ainoa Pohjoismaa, jolla ei enää ole paras luottoluokitus. Meillä on takana yksi menetetty vuosikymmenen, toinen näyttää tulevan, ja kyllä se suuri ero on siinä, että muissa maissa hallitus ja eduskunta uskaltavat tehdä työmarkkinoita koskevia päätöksiä. Meille on jäänyt päälle jonkinlainen tämmöinen kummallinen kylmästä sodasta periytyvä järjestövalta, niin että työmarkkinajärjestöille, erityisesti palkansaajien keskusjärjestölle, on annettu jonkinlainen veto-oikeus siihen, mitä voi tehdä. Ellei tätä ymmärretä, että tällainen veto-oikeus ei ole sopusoinnussa laajan hyvinvointivaltion rahoittamisen kanssa, me emme pääse näistä ongelmista eroon. Uskokaa minua. Me voimme muuttua [Puhemies koputtaa] ihan ihanaksi Pohjoismaaksi ja olla samanlainen kuin Saksa, Ruotsi ja Tanska, [Puhemies: Aika!] mutta se on vain teistä kiinni. — Kiitos.

17.13 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Kokoomus on tässä keskustelussa todennut, että tämä välikysymys ei koske koronaepidemiaa tai -pandemiaa, viimeksi edustaja Vartiaisen suulla. Näin se voi olla, mutta eihän hallitus voi olla työskentelemättä siten, ettei se ottaisi huomioon koronapandemiaa. Koronapandemia vaikuttaa aivan kaikkeen, mitä tapahtuu meillä Suomessa, mitä tapahtuu Euroopassa, mitä tapahtuu kaikkialla maailmassa. Se vaikuttaa perustavaa laatua olevalla tavalla meidän kaikkien arkeen, yritysten arkeen, kotitalouksiin. Siksi se asettaa myös raamit sille, miten hallitus nyt toimii.

Tämä globaali terveyskriisi on tosiaan heijastunut voimakkaasti talouteen, kuten tiedämme, kun viruksen taklaamiseksi tehdyt rajoitustoimet ovat osuneet yrityksiin ja näiden näkymiin. Palvelusektori on ollut toistaiseksi suurin kärsijä, mutta valitettavasti myös teollisuudessa yrittäjät ja työntekijät seuraavat huolestuneina monin paikoin ohentuvia tilauskirjojaan. Joku onkin tosiaan ennakoanut, että käynnissä voisi olla globaalisti arvioiden jopa pahin talouskriisi sitten toisen maailmansodan. Tässä valossa on täysin ymmärrettävää, että yritysten ja kotitalouksien tulevaisuudenusko ja luottamus omaan talouteen ovat haastettuna.

Mutta se, mitä sen sijaan en ymmärrä, on, että tällaisessa tilanteessa oppositio haluaa luoda Suomeen lisää epävarmuuksia ja epävakautta. Virusepidemian ja erittäin haastavan taloudellisen tilanteen lisäksi välikysymyksen allekirjoittaneet opposition edustajat haluavat siis kaataa Suomen hallituksen ja synnyttää näin Suomeen myös poliittisen kriisin. Taitaa osa allekirjoittaneista haluta kaataa myös Euroopan unionin, vaikka siitä ei toki tässä välikysymyksessä nyt olekaan kyse. Yhtä kaikki, ihmettelen kuitenkin allekirjoittajien halua keinuttaa yhteistä Suomi-laivaa näin vakavassa tilanteessa, jossa mielestäni tarvitaan enemmän vakautta, enemmän ennustettavuutta, enemmän yhteistyötä — ei vähempää. Onko tämä isänmaallista, kysyn. Auttaako tämä niitä äitejä ja isiä, joista yhteisesti olemme olleet huolestuneita? Itse ajattelen, että ei auta.

Sen sijaan, arvoisa puhemies, Suomi tarvitsee enemmän vakautta ja vahvempaa luottamusta tulevaan. Tämä koskee niin yrityksiä kuin kotitalouksia. Tätä tarvetta vasten hallitus tosiaan linjasi myös ensi vuoden budjetista ja muista politiikkatoimista parin viikon takaisessa budjettiriihessä. Ihmisten peruspalveluista, kuten hoivasta, hoidosta ja koulutuksesta, pidetään huolta myös tässä vaikeassa taloustilanteessa. Kunnille osoitettava tuntuva lisärahoitus ei poista kaikkia kuntatalouden ongelmia, ei valitettavasti, mutta tarjoaa kuitenkin kipeästi kaivattua helpotusta koronaviruksen aiheuttamien ylimääräisten taloushaastei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

den keskellä. Tämä panostus kasvattaa osaltaan valtion ensi vuoden budjetin alijäämää, mutta on siitä huolimatta perusteltu ja äärimmäisen tarpeellinen kädenojennus kunnille.

Oppositio toki moittii valtion velkaantumista ja ensi vuoden alijäämää, mutta jättää kuitenkin kertomatta, mitkä panostukset se jättäisi tekemättä: kunnille, koronatestaukseen vai kenties järjestöjen rahoitukseen osoitetut määrärahat? Taitaapa pikemminkin olla niin-päin, että oppositiosta on pitkin matkaa tullut esityksiä vielä suuremmista menolisäyksistä ja samalla vielä tänäänkin kuullut miljardiluokan veronalennustoiveet. Tästä syystä välikysymyksen kritiikki valtion velkaantumista ja alijäämäistä budjettia kohtaan on mielestäni hyvin epäuskottavaa.

Arvoisa puhemies! Yhdessä asiassa pidän kuitenkin oppositioryhmien näkemyksiä tervetulleina ja oikeansuuntaisina. On hienoa, että myös oppositio kiinnittää huomiota työllisyyden edistämisen tärkeyteen ja kirittää hallitusta työllisyystoimien tekemisessä. Hallitus pääsi näiden osalta budjettiriihessä hyvään alkuun, mutta töitä tällä saralla riittää vielä runsaasti. Siitä olemme ehdottomasti samaa mieltä. Pidänkin arvokkaana, että oppositio on omalta osaltaan valmis edistämään työllisyystoimia ja myös uudistuksia, joiden tekeminen ei tunnetusti ole helppoa, ei tälle hallitukselle, ei edellisille hallituksille. Tosin tänään oli vaikea kuulla suoraan ääneen sanottuna konkreettisia esityksiä. Joitain kyllä tuli, mutta kovin harvassa ne olivat. Mutta asiana tämä on tärkeä, ja pidän arvokkaana, että sitä yhdessä edistämme. Kaikki kivet on siis käännettävä, jotta mahdollisimman moni suomalainen saa töitä sekä jaksaa ja saa toimia työelämässä entistä pidempään.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme vähemmän vastakkainasettelua ja enemmän yhteistyötä, vähemmän epävakautta, enemmän luottamusta, ja näiden edistämiseen annan hallitukselle täyden tukeni.

17.18 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Kun tämän päivän puheita kuuntelin, niin ajattelin, että aika kovaa taakkaa tässä ladataan nuorille ja tuleville sukupolville. Heidän pitäisi laittaa talous kuntoon, ratkaista ilmastokriisi ja hoitaa yhä kasvava ikäihmisten joukko. Selvää on, että nuoret eivät tästä selviä, jos heidät jätetään tyhjän päälle keskellä tällaista vakavaa kriisiä. Siksi hallituksessa tuemme lapsia ja nuoria yhteensä satojen miljoonien eurojen edestä. Oikeisto-oppositio näkee kaiken tämän ilmeisesti vain lisävelkana, mutta me näemme tämän panostuksena Suomen tulevaisuuteen.

Nuoret ikäluokat ovat edeltäjiään pienempiä. He eivät pysty kantamaan vastuuta ilmastoon, hyvinvointivaltion ja talouden pelastamisesta, jos he eivät pärjää työelämässä aivan poikkeuksellisen hyvin. Tämä ei onnistu ilman kunnan panostuksia hyvinvointiin, ennen kaikkea mielenterveyteen, joka on noussut yleisimmäksi syyksi työkyvyttömyydelle. Tehokkaimmat panostukset pitkän aikavälin työkykyyn ja tuottavuuteen tehdään siis tämän maan päiväkodeissa ja kouluissa. Lasten ja nuorten osaamistaso on nostettava korkeammalle kuin ikinä aikaisemmin. Tätä meidän ei ole varaa jättää tekemättä koronakriisin varjolla. Ei ole kestävää, että ilman lisätoimia minun vanhempieni sukupolvi on jäämässä historian koulutetuimmaksi sukupolveksi, kun samaan aikaan työelämän vaatimukset pikemminkin kovenevat jatkuvasti.

Arvoisa puhemies! Korona on ajanut yhteiskunnan ja sitä myötä talouden syvään kriisiin, josta ei nousta ilman miljardiluokan panostuksia epidemian torjumiseen. Lisäksi tarvitaan kestävää elvytystä. Nyt ei ole aika leikata, vaan nyt on aika varmistaa, että me kesitämme niin tämän kriisin kuin tulevat kriisit entistä paremmin. Näin on tehtävä etenkin kaikista haavoittuvimpien, lasten, nuorten, ikäihmisten, kohdalla. Tämä kaikki vaatii pitkää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

jänteistä vihreää uudelleenrakennusta, joka tähtää päästöjen ja köyhyyden vähentämiseen samalla, kun talous nostetaan takaisin jaloilleen. Ensi vuonna keskitymme epidemian taltuttamiseen, mutta samalla viedään eteenpäin panostuksia hyvinvointiin ja osaamiseen sekä päästövähennyksiin, jotta tulevaisuus olisi kestäväällä pohjalla, kun katsotaan sinne 2030-luvulle. Pääfokus on kuitenkin epidemiassa, tästä ei ole mitään epäselvyyttä. Se maksaa — koronan hoito, testaaminen, heikommista huolehtiminen, yritysten tukeminen, lomautettujen toimeentulon takaaminen, tämä kaikki maksaa. Kakkua ei voi samalla säilyttää ja syödä. Siksi talouden tasapainottamisen suhteen katsotaan pääosin epidemian jälkeiseen aikaan. Niin muuten tekee myös tämä välikysymys.

Myös opposition työllisyystavoitteista osa on vuosikymmenen päässä, ja tähän on ihan viisasta. Puhutaan esimerkiksi 80 000 työpaikasta vuoteen 2030 mennessä. Näitä pidemmän aikavälin visioita onkin mielekästä vertailla. Tästä olen edustaja Vartiaisen kanssa täysin samaa mieltä. Tietä ylös kriisistä ei kuitenkaan rakenneta vääristelemällä vastapuolen puheita eikä varsinkaan leikkaamalla ensi vuonna mahdollisesti orastavalta kasvulta siipiä. Kovasta talouskurista keskellä globaalia, kuolemanvaarallista pandemiaa ei olisi mitään järkeä.

Arvoisa puhemies! Korona on vienyt valitettavan monelta suomalaiselta työn, toimeentulon tai jopa rakkaan läheisen hengen. Sanotaan, että välikysymyksessä ei ole kyse koronasta, mutta emme me voi koronaa näinä aikoina unohtaa. Tuhannet suomalaiset kaipaavat nyt ja edelleen apua ja tukea kriisistä toipumiseen. Tänä aikana lomautetuille ja työttömille pitää tarjota tukea, ei leikkauksia ainakaan jo ennestään pieneen minimitasoon sosiaaliturvaan. Se ei yhtäkään työtöntä auta tai lohduta. Päinvastoin, pahimmillaan ihmisten ajaminen köyhyyteen lannistaa ja vie aikaa aktiiviselta työnhaulta. Kannustaminen on eri asia kuin leikkaamalla lannistaminen.

On hyvä muistaa, että koronakriisin jälkien korjaaminen ei ole suinkaan ensimmäinen kerta Suomen historiassa, kun ihmisten hyvinvoinnin turvaaminen vaatii suuren yhteisen ponnistuksen. Tämä hyvinvointivaltiohan rakennettiin toisen maailmansodan raunioille juuri vaikeiden hetkien turvaksi. Näin meidän on toimittava tämänkin kriisin jälkeen, ei rapautettava vaan vahvistettava hyvinvointivaltiota. Vain sitä kautta me voimme varmistaa, että ne lapset ja nuoret, joille nyt ladataan kovaa taakkaa tulevaisuuden kestävydestä, aidosti selviävät sen taakan hoitamisesta. Samalla meidän on varmistettava, että ilmaston lämpeneminen pidetään alle 1,5 asteessa, koska muutoin tulevaisuuden elämän edellytyksiltä putoaa pohja niin Suomessa kuin [Puhemies koputtaa] muuallakin maailmalla.

17.24 Joakim Strand r: Arvoisa puhemies! Tässä joutuu itsekkin tulemaan harjoittelemaan tämän maskin läpi puhumista, kun on keskustelua seurannut. Ehkä tämän vastakainasettelun sijaan olisi hyvä myös hieman miettiä Suomen tulevia mahdollisuuksia. Pienenä, fiksuna, vientivetoisena maana meillä on kaikki edellytykset pärjätä myös jatkossa.

Jag anser själv, liksom svenska folkpartiet, att vi har alla möjligheter som ett litet och klokt land att klara oss också framöver. När jag lyssnade på ledamot Norrback och också kollegan Matias Mäkynen så ville jag komma och påminna om några utlåtanden som har kommit från våra utskott.

Elikkä haluaisin muistuttaa ihan muutamasta eduskunnan valiokunnan lausunnosta, kun mietitään Suomen tulevia mahdollisuuksia. Muun muassa tulevaisuusvaliokunta on lausu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

nut toukokuussa Green Dealin liittyen, korostanut, että ”digitaalisatointoon sekä energian tuotantoon, jakeluun ja varastointiin liittyvät globaalit liiketoimintamahdollisuudet ovat erityisen kriittisiä tekijöitä vihreälle siirtymälle sekä kestäväälle työllistävälle kasvulle”. ”Siksi Suomen on määrätietoisesti pyrittävä johtavaksi kestäväen tulevaisuuden tekijäksi kehittämällä erityisesti energia- ja ympäristöteknologian systeemitason suunnittelu-, kehitys-, tutkimus- ja liiketoimintaosaamista.” Samansuuntaisesti on lausunut toukokuussa myös talousvaliokunta valtioneuvoston selonteon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 21—24 yhteydessä: ”Kehittämällä erityisesti energia- ja ympäristöteknologian systeemitason suunnittelu-, kehitys-, tutkimus- ja liiketoimintaosaamista. Teollisten investointien lisäksi on aktiivisesti pyrittävä houkuttelemaan myös muiden kansainvälisten toimijoiden tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa Suomeen.”

Meillä on viime aikoina tullut osittain huonoja uutisia tehtaiden mahdollisesta sulkemisesta, mutta kyllä Suomeen myös investoidaan. Muun muassa Vaasan seudulla energiateknologiateollisuus investoi pitkälti toista miljardia euroa, Wärtsilän johdolla moni muukin firma.

Så det finns mycket positivt också i Finland i dag, där man investerar och satsar för framtiden, i synnerhet sådan typ av forskning och sådana industrier som strävar efter att lösa också klimatkrisen genom att få ner utsläppen.

Elikkä tässä on kyse ilmastonmuutoksen torjunnasta teknologian avulla systeemitasolla, ja siinä pienellä, fiksulla maalla, Suomella, on kaikki mahdollisuudet. Halusin nyt vain muistuttaa myös tästä ehkä hieman positiivisemmasta näkökulmasta tähän keskusteluun. — Kiitos, tack.

17.26 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen tapa vastata tähän välikysymykseen perustui aika pitkälti olkiukkkologiikkaan, eli hallitus rakensi itse keksimiään olkinukkeja ja ampuu niitä sitten alas eli sisällyttää ikään kuin tähän välikysymykseen sellaisia asioita, joita ei siellä ole eikä siellä lue, muun muassa sosiaaliturvan alasajo tai vaikkapa kotihoidon tuen romutus.

Valtiovarainministeri Vanhanen on kokenut parlamentaarikko ja tietää varsin hyvin sen, ettei välikysymykseen, opposition yhteisiin välikysymyksiin, koskaan sisälly yhteistä hallitusohjelmaa, ei myöskään silloin, kun keskusta on ollut oppositiossa ja osallistunut erilaisiin välikysymyksiin. Eli on aivan toinen asia olla hallitusohjelmaa rakentamassa, ja se kulkee ihan erilaisen logiikan kautta. Mutta oppositiopuolueilla on yhteinen, aito huoli, ja minä uskon, herra valtiovarainministeri, että kyllä tämä huoli tunnustetaan myös ainakin siellä keskustan riveissä. Kyllä siitä huolesta, joka liittyy meidän talouteemme ja työllisyysilanteeseemme, on tullut viestejä monilta keskustan kansanedustajilta tässä viimeisten kuukausienkin aikana.

Valtiovarainministeri myös peräänkuulutti konkreettisia esityksiä siitä, millä tavalla tätä työllisyyttä nyt parannettaisiin, ja voin teille nyt kertoa, mitkä ovat kristillisdemokraattien ehdotuksia.

Ihan kärkeen nostamme päätöksen paikallisen sopimisen edistämisestä. Eli todellakin nyt olisi jo tullut tehdä sellaisia päätöksiä hallituksen taholta, joilla poistetaan paikallisen sopimisen kiellot yleissitovaa työehtosopimusta noudattavilta järjestäytymättömiltä yrityksiltä. Tätä viestiä on tullut yrityksiltä erittäin paljon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Oppisopimuskoulutuksen lisääminen on myös tärkeä ehdotus. Sitä voitaisiin lisätä muun muassa porrastamalla harjoittelupalkkoja vahvemmin, ja kristillisdemokraatit on jo aiemmin esittänyt niin sanottua kisälli-TESiä aloilla, joilla sitä ei ole vielä huomioitu.

Työllisyyspalveluita tulee parantaa. No, siinä hallituksella on kyllä toimia, mutta edelleenkin työllisyys- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuuta tulisi siirtää kunnille ja uudistaa palveluihin ja etuuksiin liittyvät rahoitusvastuut niin, että tuloksena on järjestäjän näkökulmasta selkeä, läpinäkyvä kokonaisuus.

Myös ansiosidonnaisen työttömyysturvan uudistaminen ja porrastaminen niin, että se kannustaisi nopeaan työnhakuun, on tärkeää. Uskoisin, että tähän myös hallituksen sisältä tosiasiallisesti löytyy tukea, kun se vain rohjettaisiin todeta.

Sosiaaliturvaa tulisi uudistaa nopeammin kuin on tähän saakka aiottu, ja tässä tarjoan kristillisdemokraattien jo viime vaalikaudella esittämää kannustavan perusturvan mallia, jolla pystyttäisiin näitä työn vastaanottamisen esteitä poistamaan.

Sitten kotitalousvähennyksen korotus. Kotitalousvähennys tulisi korottaa tasolle, jolla se oli ennen hallituksen leikkausta, samoin polttoaineverotuksen kevennys. Ehdotamme sitä, että peruttaisiin tämä hallituksen korotus polttoaineveroon. Tällä parannettaisiin yritysten kuljetuskustannuksia, kansalaisten ostovoimaa ja helpotettaisiin työssäkäyntiä.

Ja sitten edustaja Östman ryhmäpuheenvuorossaan mainitsi tämän yrittäjätilin käyttöön-oton, jolla pystyttäisiin madaltamaan kynnystä ryhtyä yrittäjäksi. Tässä kannattaisi tutkia Viron mallia, jossa on viime vuoden alusta tällainen mahdollisuus ollut.

17.32 Ano Turtiainen at: Arvoisa puhemies! Ei tarvitse ihmetellä sitä, että hallitus ei noudata omaa ohjelmaansa, sillä onhan pääministeri pitänyt omia sääntöjään rikkovan Euroopan unionin ryöstöretkeä suomalaisten veronmaksajien lompakolle neuvotteluvoittona. Siinä ei ole mitään huonoa, että hallituksessa on nuoria naisia, mutta se kummeksuttaa, kuinka tämä nuorilla naisilla profiloitunut hallitus on johtanut maan tilanteeseen, jossa hälyttävästi kasvanut työttömyys kurittaa juurikin nuoria ja naisia. Hallitus on tehnyt työllisyysohjelmalleen sen, mitä Suomenkin pitäisi tehdä Euroopan unionille, eli on sen hylännyt ja jättänyt taakseen.

Hallituksemme vie Suomea niin monin tavoin kohti kaaosta, että mikä tahansa väliky-symys olisi nyt paikallaan hallituksen kaatamiseksi ja vieläkin suuremman tuhon välttämiseksi. Kansalaisetkin ovat heränneet ja huolestuneet, sillä tuore kansalaisaloite, jossa vaaditaan kansanäänestyksen järjestämistä EU:n elpymispaketista, keräsi jo muutamassa päivässä riittävän määrän kannattajia. Kansalaisilta pitää kysyä myös sitä, haluavatko he Suomen jatkavan Euroopan unionin jäsenenä. Siitä olen tehnyt äskettäin lakialoitteen.

Kaikkien kansanäänestysten haasteena on toki tasapuolisen informaation takaaminen äänestäjille. Valitettavasti valtamedian koko kenttä on pahasti saastunut. Se ei ole neutraali tiedonvälittäjä vaan erittäin röyhkeä poliittinen toimija. Se luultavasti näkee natseja jo omassa aamupuurossaankin. Sen poliittisuuden todistaa myös se, että vihreiden poliittinen julkaisu Vihreä Lanka lopetti vuosi sitten toimintansa tarpeettomana samaan aikaan, kun muut poliittiset toimijat ovat joutuneet satsaamaan varojaan omien medioidensa kehittämiseen saadakseen ääntänsä kuuluviin valmiita mielipiteitä suoltavan valtamedian varjosta.

Lehdistöä ei hävetä edes sen kaksinaismoralismi. Sikafarmari Pohjanmaalta joutui äskettäin median pöyristelyn kohteeksi, kun hän Twitterissä kertoi antaneensa porsailleen humoristisia nimiä, mutta kun Helsingin Sanomat kehtasi verrata Yhdysvaltain presidenttiä sikaan, vieläpä ruman sikakuvan kera, asiassa ei ollut muka mitään moitittavaa. Se oli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

olevinaan hyvää huumoria. Eikä tässä vielä kaikki: valtamedia on antanut tuolle pohjalaiselle sikafarmarille ja hänen porsailleen paljon enemmän palstatilaa kuin ministeri Haavistolle, jonka virkatoimen lainmukaisuutta perustuslakivaliokunta on parhaillaan tutkimassa.

Arvoisa puhemies! Koronan varjolla ei saa romahduttaa Suomen taloutta eikä sen varjolla Suomea saa kuljettaa kohti liittovaltiota. Komissio kehittelee parhaillaan yhteisen maahanmuuttopolitiikan toteuttamista. EU pitääköön tunkkinsa siinä asiassa. Suomi ei ole muun maailman sosiaalitoimisto, eikä Suomi tule ottamaan elätettäväkseen kehitysmaalaisia EU:n pakottamana. Tämän hallituksen ja Euroopan unionin on turha kuvitellakaan, että suomalaiset luopuisivat tulevaisuuden toivostaan hyväksymällä tuollaiset hulluudet. Suomalaiset eivät ole luovuttamassa vaan heräämässä puolustamaan omaa kotiaan, omaa maataan, omaa kulttuuriaan, itsemääräämisoikeuttaan ja uskontoaan. He ovat kokoontumassa sankoin joukoin eduskunnan edustalle seuraavan kerran 28. päivä marraskuuta, ja hekin tulevat vaatimaan hallituksen eroa ja Suomen eroa Euroopan unionista.

Arvoisa puhemies! Kannatan esitettyä epäluottamuslausetta.

17.36 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minä ensimmäiseksi pohdiskelin sitä, mitä edustaja Räsänen sanoi omassa puheenvuorossaan — hän valitettavasti poistui täältä — millä hän aloitti. Hän viittasi valtiovarainministeri Vanhaseen ja totesi tämän kyllä hyvin tietävän, että kaikkien oppositiopuolueiden yhtyessä välikysymykseen ne eivät luo omaa hallitusohjelmaansa samassa yhteydessä. Mitä ymmärrän ministeri Vanhasen tarkoittaneen, on se, että välikysymyksiä harvoin esitetään tällaisessa yhteiskunnallisessa tilanteessa. Suomi on aidosti kriisissä, tämä on kriisiajan tilanne, ja kriisiaikana on yleensä tapana se, että kansakunta vetää yhteen ja sillä hetkellä ei esitetä hallituksen kaatamista. Jos sitä esitetään, niin on aivan oikeutettua kysyä sen perään, mikä on se vaihtoehto, minäkalaiseen runkoon sitten lähdetään viemään asioita eteenpäin. Näin minä olen tulkinut sen tilanteen, ja tunnistan kyllä valtiovarainministerin asiantuntemuksen ja pitkän kokemuksen tässä taustalla.

Arvoisa puhemies! Ylipäätään tämä välikysymys on muotoiltu sillä tavalla, niin kuin tässä keskustelussakin tuli useasti esille, että ikään kuin me emme eläisi kriisitilanteessa, ikään kuin meillä ei olisi aidosti keskuudessamme tämä korona, joka pakottaa meitä lukuisiin sellaisiin toimiin, sellaiseen mittakaavaan, johon me emme ole normaalioloissa missään vaiheessa voineet varautua emmekä ole tottuneet. Tämä on se outo asetelma, että täällä viitataan opposition puolelta jatkuvasti hallitusohjelmaan, ikään kuin me emme haluaisi tuon hallitusohjelman läpivientiä täysimääräisesti, jos vain siihen kykenemme, mutta näissä oloissa me emme yksinkertaisesti kykene.

Ja kun täällä on puhuttu yhteiskuntavastuusta — eli että hallitus kantaa yhteiskuntavastuuta, haluaa hoitaa tämän yhteiskunnan tästä kriisistä ulos sillä tavalla, että inhimilliset, taloudelliset ja sosiaaliset kustannukset ovat mahdollisimman pienet, ja se edellyttää myöskin yhteiskuntavastuuta yrityksiltä, muilta toimijoilta tässä yhteiskunnassa, kansalaisiltakin, että tämä on se yhteinen henki, millä me veisimme näitä asioita eteenpäin — niin tämäkin vääristetään kummalliseksi asetelmaksi, että mitä outoa sieltä hallituksesta nyt vaaditaan meiltä muilta ja niin edelleen ja niin edelleen. Yhdessä tätä asiaa joudutaan vetämään, ja yhteisvastuullisuus tässä on se iso asia.

Tämä 40 miljardin euron satsaus yrityselämän ylläpitämiseen: Tässä on defensiivinen puoli, nyt me yritämme puolustaa, että niitä työpaikkoja ei menetettäisi, lomautukset eivät muuttuisi irtisanomisiksi. Tämä on pakosta tehtävä näin suuressa mittakaavassa, joten on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

ymmärrettävä, että niistä työllisyystavoitteista, jotka on asetettu kunnianhimoisesti hallitusohjelmassa, joudutaan tinkimään, niitä joudutaan arvioimaan uudesta kulmasta, ja luulisi oppositionkin tämän ymmärtävän.

Erikoisin argumentti, arvoisa puhemies, on ollut se — minä ihmettelen sitä ja valtiovarainministeri Vanhanenkin siihen viittasi sivulauseessa — että kun kuuntelee opposition puheenvuoroja, niin työllisyystoimia edellytetään mutta ainoa iso asia, joka tulee koko ajan esille — edustaja Räsänen täällä käytti puheenvuoron, edustaja Orpo viimeisimmässä puheenvuorossaan nosti esille — on se, että tarvitaan rakenneuudistuksia. Kukaan ei avaa, mitä rakenneuudistus tarkoittaa. Tämä on eufemismi. Tämä on hämäystä, koko poliittinen keskustelu on hämäystä, kun me emme kerro, mitä ovat rakenneuudistukset. Minä kerron, mitä minulle rakenneuudistukset voisivat yhteiskunnassa olla. Ne voisivat olla esimerkiksi sitä, mitä hallitus on tekemässä, että oppivelvollisuuskäytäntöä pidennetään. Rakenneuudistukset voivat olla sitä, että julkista sektoria laajennetaan. Ne voivat olla sitä, että työaika esimerkiksi lyhennetään, mistä on keskusteltu. Ne voivat olla sitä, että me lisäämme yritysdemokratiaa Suomessa samalla tavalla kuin sitä on lisätty Ruotsissa tai Saksassa. Tai se voi olla sitä, että me luomme rahamarkkinaveron ja panemme finanssisektorinkin maksamaan arvonalisäveroa niin kuin kaikessa muussakin kaupankäynnissä maksetaan. Nämä ovat muuten rakenneuudistuksia, joista minä puhun silloin, kun puhun rakenneuudistuksista. Avatkaa te, mitä te tarkoitatte rakenneuudistuksilla. Jos te tarkoitatte tätä ohjelmaa, niin minäkin haluan, että hallitus on vielä painavammin näiden rakenneuudistusten takana. Ne ovat minulle rakenneuudistuksia. Mutta kun sitä kuorta avaa opposition puolelta, mikä se rakenneuudistus on — se kuultiin tänään sitten jossakin kohdassa — se on yleissitovien sopimusten purkamista, se on sosiaaliturvan leikkauksia ja se on työttömien toimeentuloturvan leikkauksia. Nämä ovat näitä, nämä teidän rakenneuudistuksenne, te peititte tämän sanan taakse tämän keskustelun. Avatkaa rehellisesti aina, kun te puhutte rakenneuudistuksesta, että me haluamme tuota ja tuota konkreettisesti, niin mekin kerromme siitä, mitä meille rakenneuudistukset yhteiskunnassa tarkoittavat. Parempi olla käyttämättä koko termiä, jos sitä ei aukaista. Kerrotaan konkreettisesti näistä asioista.

Arvoisa puhemies! Minä toivoisin, että eduskuntakeskustelu olisi enemmän tätä: selkeitä ilmaisuja, mitä täällä halutaan, ja vähemmän peiteltyjä termejä.

17.41 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Tekisi mieli sanoa tähän alkuun viime kesän kuulluimmat lauseet tuolta radiosta: tässäkö tämä oli? No, ei ehkä kuitenkaan ollut, hyvä keskustelu jatkuu, ja myös rakentavassa hengessä toki täällä yritetään ja täytyykin keskustella.

Perussuomalaisten linjoista täällä on kysytty: YEL-alarajan nosto, polttoaineveron alenus, työtulovähennyksen nosto, kotitalousvähennyksen leikkauksen peruutus, alv-velvollisuuden alarajan nosto — ja on hyvä, että hallitus tarttui tähän, tämä on ollut perussuomalaisten linja myös — Viron-mallin kaltainen yhteisöveromalli, jossa yrityksen voitoja verotetaan vasta voitonjaon yhteydessä, varainsiirtoveron huojennus työn perässä muuttaville, energiaverotuksen lasku EU:n minimitasolle — muun muassa näitä muutamia teemoja tässä.

No, elvytyspaketti: on hieno asia, että saamme tänne eduskuntaan myös kansalaisten viestin siitä, mitä mieltä he ovat elvytyspaketista, ja kiitos perussuomalaiselle nuorisolle, joka on ollut tässä taustalla myös tekemässä ja kysymässä kansalaisten ajatusta. Perussuomalaisten mielestä valtion menojen lisäämisen sijaan veronkevennysten sekä liikkumisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

ja asumisen helpottamisen kautta tulisi antaa kansalaisille itselleen mahdollisuus päättää, mihin he haluavat velaksi otetut elvytysrahat käyttää; kyllä suomalaiset myös itse tietävät. Täytyy tukea suomalaista teollisuutta, yrittämistä, tavallista työntekijää, ja kyllä ”suosi suomalaista” on aika hyvä teema tähänkin hetkeen. Ostamalla suomalaisia tuotteita ja käymällä siinä lähikylän oman yrittäjän luona tilaamassa erilaisia palveluja varmasti edesauttaa sitä, että työpaikkoja syntyy.

Arvoisa puhemies! On ehkä laajemman ja suuremman pohtimisen paikka siinä, kuinka me saamme arvostusta yli 50-vuotiaille työntekijöille, yli 55-vuotiaille työntekijöille, että yritykset palkkaisivat heitä ja he saisivat työpaikkoja. [Kimmo Kiljusen: Jopa yli 65-vuotiaille!] — Kyllä, juuri näin. — Tiedän yhden alan, minne nämä ihmiset kyllä kelpaavat, ja se on sosiaali- ja terveysala, hoito ja hoiva. Ja kun täällä on puhuttu, että oletteko te lukee neet, perussuomalaiset, välikysymystä: totta kai me olemme lukeneet, kun me olemme olleet siinä mukana, ja siellä mainitaan muun muassa sanat ”hoito” ja ”hoiva”. Sanoihiin kätkeytyy paljon asioita, ja joka tietää perussuomalaisen politiikan, tietää, mitä niiden takana on. Hoito ja hoiva ovat perussuomalaisille tärkeitä teemoja. Ne ovat kaikille suomalaisille erittäin tärkeitä. Sinne jos jonnekin on mahdollista luoda työpaikkoja.

Huomenna on ilon päivä: 1.10.2020 astuu voimaan laki henkilöstömitoituksesta, mitä perussuomalaiset ovat olleet ajamassa täällä eduskunnassa ja itsekin vuodesta 2011 alkaen, ja on hienoa, että vihdoinkin ja viimeisen sen saamme. Perussuomalaiset olisivat halunneet työllistää enemmän hoitajia. Meidän esityksemme oli 0,7 ensi vuoden alusta, mutta valitettavasti hallitus ei tähän meidän esitykseen yhtynyt. Ja olisikin ollut syytä olla kaukaa viisas, tämä olisi ollut erittäin hyvä täsmätoimi lisätä sitä työllisyyttä, jos 0,7 astuisikin nopeammin voimaan. Nythän se jää sinne 0,5:n tasolle, ja se on riittämätön sinne vanhustenhoidolle, mutta se vie myös sitä henkilöstöä sieltä kentältä.

Samaan aikaan kun tätä henkilöstömitoitusta nyt odotetaan ja sitä, että se lisää vanhustenhoidon laatua — kukaanhan ei puhu mitään vanhustenhoidon laadusta nyt koronakriisin keskellä, vaikka me tiedämme kaikki, että siellä ne hiljaiset ovat ja sinne tarvittaisiin sitä katsetta — samaan aikaan hallitus on tekemässä sote-mallia. Ennen kuin vuosi vaihtuu, saamme tänne sote-lait. Paljon olemme kuulleet jo siitä, miten sote tulee vaikuttamaan muun muassa Uudenmaan alueella. Sote-mallin rahoitus vaarantaa osan sairaanhoitopiireistä, kuten muun muassa HUSin rahoituksen ja työpaikat. HUSille yksinomaan 400 miljoonaa euroa on miinusmerkki, ja alijäämää on jo se 120 miljoonaa. Ja tämä tarkoittaa sitä, että meillä tulee olemaan valtakunnalliset, laajat yt-neuvottelut ei ainoastaan pääkaupunkiseudulla vaan myös kaikkialla muualla, ja entistä enemmän on näitä työntekijöitä, näitä hoitajia, näitä naisia, työttömänä. Tekevästä käsistä joudutaan karsimaan, mutta samaan aikaan maakuntiin perustetaan lukuisia uusia hallintovirkoja, jotka menevät henkilöille, jotka eivät tee päivääkään potilastyötä. Ja tämän kysymyksen toistan, minkä esitin äsken debattissa, että näinkö hallitus aikoo ratkaista sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöongelmat.

Toivoisin, että, ministeri, vastaisitte siihen, millä tavalla tuette henkilöstön jaksamista ja työpaikkoja hoitoalalla sotien jälkeen ja ennen sotea. — Kiitos.

17.46 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Muun muassa OECD on arvioinut Suomen kilpailukykyä ja todennut, että siellä on kolme keskeistä kohtaa: työn tekemisen kannustavuus puuttuu, palkanmuodostus on jäykkää ja meillä on tiukka ansiotuloverotus. Eli nämä ovat ne keskeiset kohdat, joihin pitäisi saada muutoksia, että meidän kilpailukykyämme oli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

si parempi. Kun täällä peräänkuulutettiin, että mitä ne rakenteelliset uudistukset olisivat, niin tässä muutama esimerkki siitä:

Nyt kun mietitään näitä työllisyystoimia, niin tietenkin eri tavalla täytyy kohdentaa niitä toimia eri elämäntilanteissa ja eri ikäluokissa oleville ihmisille. Itse olen perehtynyt aika paljonkin tähän plus 55 -vuotiaiden tilanteeseen ja oppinut muun muassa sen, että Suomessa yli 55-vuotiaiden työllisyysaste on yli 10 prosenttiyksikköä matalampi kuin esimerkiksi Ruotsissa. Ja se, mitä sille sitten voisi tehdä, kattaa oikeastaan aika monenlaisiakin asioita. Yksi asia on työn sivukulujen alentaminen. Te, valtiovarainministeri Vanhanen, muistatte varmaan omalta pääministerikaudeltanne, että aikanaan tehtiin tällainen väliaikainen työnantajan matalapalkkatuki, jolla oli vähän samankaltainen funktio. Ehkä tätä mahdollisuutta voisi pohtia nyt myös vähän eri näkökulmasta, miten sitä voisi esimerkiksi porrastaa.

Toinen kysymys on työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien asema. Viimeisellä työnantajalla, erityisesti näillä kaikkein suurimmilla työnantajilla, on heistä vastuu. Pienemmille ja keskisuurille yrityksille sitä on hiukan jo muutettu, niin että heillä ei yksinään ole sitä vastuuta, mutta edelleen aika vahvana on se käsitys kuitenkin, että viimeinen työnantaja kantaa sitä vastuuta, ja se osittain myöskin pitää paikkansa. Eli sitäkin voisi muuttaa.

Ja sitten sanoisin vielä sellaisen asian, että kun tässä edustaja Juvonen toi esiin, että hoiva- ja hoitoala tarvitsee uusia työntekijöitä, niin kaikista meistä ei ole hoivaajiksi eikä hoitajiksi mutta ammattia voisi kuitenkin vaihtaa vielä viisikymppisenäkin. Ja nythän edellisen hallituksen aikaan tuli mahdollisuus opiskella työttömyysturvalla kuusi kuukautta, tosin ei kuitenkaan ammattiin saakka. Ehkä tämä olisi kanssa yksi sellainen pohdittava asia, että vielä viisikymppisenä voisi opiskella työttömyysturvalla pidempään, esimerkiksi pari vuotta, jolloin saisi päivitettyä oman tutkintonsa hiukan toisenlaiselle alalle, sellaiselle alalle, jolla on työvoimapulaa.

Arvoisa puhemies! Tietenkin asenteiden muutos sekä työntekijöiden että työnantajien kohdalla on se kaikkein oleellisin kysymys sitten ihan käytännön tasolla siinä, että näitä henkilöitä palkataan. Keinoja on, niihin täytyy vaan tarttua.

17.50 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Moni meistä edustajista on myös kuntapäättäjä. Olemme joutuneet seuraamaan hyvin läheltä, miten kotikuntamme ovat kamppailleet koronakuukausien epävarmuudessa. Miten pystytään pitämään koronapurskahdukset aisoissa? Miten hyvinvointikuntayhtymien ennestään haasteellisessa tilanteessa selvittää koronan aiheuttamista taloudellisista ylikierroksista? Miten pystytään tukemaan kunnan suurimman voimavaran, opettajien ja muun henkilöstön, jaksamista? Tässä vaikeassa tilanteessa on ollut ainoa oikea toimi tukea kuntia selviytymään tehtävässään tuottaa edelleen maailman laadukkainta perusasteen ja toisen asteen opetusta. On ollut ainoa oikea toimi osoittaa täysimääräisesti tukea sairaanhoitopiireille koronan aiheuttamista kuluista ja hoitovelasta.

Kysyn oppositiolta: mitä te olisitte tehneet tässä tilanteessa, jos itse olisitte hallituksen paikalla? Vaikka opposition rooliin kuuluu kyseenalaistaa hallituksen toimia, pitäisi olla uskottava vaihtoehto tähän kansallisen ja globaalin koronakriisin hoitamiseen. Välikysymyksen tekeminen ei vakauta eikä paranna Suomen tilannetta. Nyt tarvittaisiin koronakevään aikaista yhteisrintamaa, joka löytyi silloin muutamaksi viikoksi. Mitä te olisitte jättäneet tekemättä, kun kritisointe reilusti alijäämäistä budjettia? Olisiko pitänyt jättää sairaanhoitopiirejä tukematta, jättää ne yksin miljardimenoylityksiensä kanssa? Olisiko kunnat pitänyt jättää oman onnensa nojaan selviytymään, miten parhaiten pystyvät? Olisitteko ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

leet välinpitämättömiä, kun kunnat ahdinkotilanteessaan turvautuvat henkilöstönsä lomautuksiin ja irtisanomisiin? Miten voitte moittia tässä tilanteessa budjettia, joka mahdollistaa kuntien selviytymisen lakisääteisten peruspalvelujen tuottamisessa? Ei ole kuntien, ei minäkään yksittäisen maan tai maanosan syy, että olemme tulleet vetäistyksi totaaliseen kurimukseen, jossa yritämme pitää päättä pinnan yläpuolella. Vai ettekö te opposition riveissä hahmota vallitsevaa tilannetta samalla tavalla?

Arvoisa puhemies! Huoli velkaantumisesta on ymmärrettävää. On kuitenkin erotettava toisistaan normaaliaika ja poikkeusaika, jolloin valtion ja kuntien toimet eivät voi olla samankaltaiset olosuhteista huolimatta. Nyt keskitytään selviytymiseen, mikä tarkoittaa yhteiskunnan välttämättömien toimien ylläpitämistä ja elvyttäviä toimenpiteitä siihen. Hallituksen tavoitteet paremmasta työllisyydestä eivät ole kadonneet minnekään, mutta aikataulu on muuttunut koronan vuoksi. Edelleen on tärkeää tavoitella korkeampaa työllisyyssasetta, jotta voimme turvata hyvinvointiyhteiskuntamme palvelut sen kaikille jäsenille.

Arvoisa puhemies! Kunnista tulee nyt jo huojentunutta ja helpottunutta palautetta. Tieto kunnille ja sairaanhoitopiireille suunnatusta tukipaketista on otettu suurella kiitollisuudella vastaan. Synkkä kevät ja kesä ovat kääntyneet varovaisen toiveikkaaksi. Ehkä tästä kaikesta sittenkin selvitään. Tämänkaltaisen palautteen vuoksi tiedämme olevamme oikealla tiellä. Se tie on kunnista ja maakunnista, niiden asukkaista, välittävä ja vastuullinen tie. Nyt on tärkeintä pitää yhteiskunta käynnissä ja sen työtä tekevät jäsenet työssä. Pidämme huolta vanhuksistamme ja nuoristamme, pidämme kaikki mukana.

17.54 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Koronapandemia on valtava maailmanlaajuinen kriisi, joka on koetellut ihmisten hyvinvointia ja jaksamista sekä maailman jokaisen valtion taloutta ja päätöksentekoa ennennäkemättömällä tavalla. Tähän kriisiin ja ihmisten hätään olemme joutuneet vastamaan ja olemme onnistuneet epidemian torjunnassa Suomessa olosuhteisiin nähden hyvin. Nyt epidemian toisen aallon nostaessa päätään joudumme edelleen jatkuvasti hakemaan ratkaisuja, joilla pystymme turvaamaan ihmisten terveyttä ja toisaalta pitämään talouden pyörät mahdollisimman hyvin pyörimässä.

Tässä kriisitilanteessa oppositio peräänkuuluttaa, osin varsin kärjekkäästi, kovaa talous- ja työllisyyspolitiikkaa ja velkaantumisen hillitsemistä. Hallituksessa kannamme vastuuta laajasti: vastuuta talouden lisäksi ihmisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä ympäristöstä. Nämä kytkeytyvät tiiviisti yhteen, eikä niitä voi erottaa toisistaan. Tässä kriisissä haluamme katsoa myös akuutin tilanteen yli tulevaisuuteen ja hakea ratkaisuja, joilla ratkomme useampaa ongelmaa yhtä aikaa.

Panostaminen ihmisten hyvinvointiin vahvistaa myös työllisyyttä. Panostamalla osamiseen ja koulutukseen luomme edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle. Parantamalla energiatehokkuutta vahvistamme myös kilpailukykyä. Leikkaamalla ympäristölle haitallisia tukia vähennämme menoja ja edistämme hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista.

Arvoisa puhemies! On selvää, että koronakriisi vaikuttaa talouteemme tämän vuoden lisäksi vielä monena tulevana vuonna. Hallitus ei ota lisävelkaa kevyin mielin vaan akuutin koronakriisin ja sen vaurioiden korjaamiseen. Velkaa on helpompi maksaa takaisin eheällä yhteiskunnalla, jossa ihmiset voivat hyvin ja väestö on korkeasti koulutettua.

Oppositio peräänkuuluttaa tässä kriisitilanteessa vaikuttavia työllisyystoimia mutta ymmärtää työllisyyspolitiikan kapeasti. Hallitus kantaa vastuuta työllisyydestä ja edistää työllisyyttä monin toimin. Näemme keskeisiksi työllisyystoimiksi panostukset koulutukseen ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

osaamiseen, nuorten mielenterveyteen, ihmisten työssäjaksamiseen, työttömien työnhaun tukemiseen sekä panostukset työperäisen maahanmuuton helpottamiseen ja kotouttamisen parantamiseen.

Koulutus on aivan avainasemassa, jotta Suomi pärjää kansainvälisessä kilpailussa osaamisellaan. Korkeakoulujen aloituspaikkoja on entisestään lisättävä erityisesti aloille, joilla meillä on työvoimapulaa. Suomen talous ja menestys on korkean osaamisen varassa. Taivoitellaan sitä, että uusi sukupolvi on jatkossakin edellistä koulutetumpi.

Arvoisa puhemies! Myös sosiaaliturvajärjestelmämme kaipaa kipeästi uudistamista, koska se ei vastaa ihmisten tarpeita eikä ole työllistymisen näkökulmasta kannustava. Se ei tunnista kaikkia työnteon muotoja, ei rohkaise ihmisiä yrittämään tai mahdollista helposti työn ja turvan yhdistämistä. Hallituksen keväällä käynnistämä sosiaaliturvan uudistus on toteutettava ihmisten muuttuvat elämäntilanteet ja työelämän murros huomioiden.

Arvoisa puhemies! Vielä totean, että hallituksessa kannamme huolta valtionvelan lisäksi kestävämmästä ilmastovelasta, jota emme halua jättää tuleville sukupolville. Sekä Suomen omilla elvytyspaketeilla että EU:n elpymisrahaston tuella voimme vauhdittaa reilua siirtymää kohti hiilineutraalia Suomea, kun käytämme rahat viisaasti. Tämä muutos tuo mukanaan myös uusia työpaikkoja ja pitää sisällään suuren vientipotentiaalin erilaisille ympäristö- ja ilmastoteknologian ratkaisuille.

Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme tähän maahan uutta työtä ja uusia työpaikkoja. Hallitus tekee vaikuttavaa työllisyyspolitiikkaa laajalla toimenpiteiden kokonaisuudella, joka tulee vielä täydentymään. Sen lisäksi tarvitsemme jatkuvaa aktiivista vuoropuhelua elinkeinoelämän kanssa, jotta pystymme yhdessä löytämään parhaat ohjauskeinot kestäväen kasvun luomiseen. Tässä poikkeuksellisen vakavassa kriisitilanteessa me haluamme luoda toivoa: toivoa siihen, että jokaisesta pidetään huolta ja että tästä kriisistä selvitään yhdessä.

17.59 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Elvyttävä talouspolitiikka on vallitsevissa kriisioloissa keskeinen työllisyyspoliittinen toimi, jolla estetään koronalamana pahe-neminen. Yrityksiä ja kuntia on tuettu kriisissä, ja valtio vauhdittaa talouden rattaiden pyörimistä, jotta ihmiset saisivat pitää työnsä. Kaikki Euroopan maat tekevät työllisyyden turvaamiseksi nyt elvyttävää talouspolitiikkaa. Suomi on elvyttänyt kansainvälisesti vähän mutta onnistuneesti. Toivoisinkin tähän velanoton kauhisteluun hieman suhteellisuudenta-jua, sillä ei kai kukaan tosissaan ehdota, että Suomi valitsisi toisen tien ja alkaisi kesken kriisin syventämään työttömyyttä leikkaavalla finanssipolitiikalla.

Arvoisa puhemies! Sen lisäksi, että hallitus pyrkii turvaamaan olemassa olevia työpaik-koja koronakriisin kurimuksessa, hallitus teki budjettiriihessä päätöksiä niin sanotuista päätösperäisistä työllisyystoimista. Täällä oppositio sanoo, että väärin ja liian vähän pää-tetty. Keskustelu 30 000 uuden työpaikan luomisesta päätösperusteisesti on tuntunut mo-nen kansalaisen mielestä teoreettiselta tilanteesta, jossa taistellaan olemassa olevien työ-paikkojen säilyttämiseksi — valtio kun ei varsinaisesti luo työpaikkoja, paitsi palkkaamal-la ihmisiä. Moni työtön kysyy oikeutetusti, miten esimerkiksi ansiosidonnaisen työttö-myysturvan leikkaaminen loisi työtä tilanteessa, jossa ei ole pulaa työntekijöistä vaan työ-paikoista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoite lisätä työllisyyttä on aivan oikea. Kuitenkin ta-pa, jolla valtiovarainministeriö arvioi työpaikkojen syntyvän, on osittain vajavainen. Mi-nisteriön laskujen mukaan työpaikkoja syntyy lähinnä sosiaaliturvasta leikkaamalla. Tus-kinpa kukaan oikeasti kuitenkaan uskoo, että työttömyysturvan 20 euron korotus vähentää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

työllisyyttä, vaikka VM:n laskentamalli näin sanoo. Työvoiman kysynnän, innovatiivisuuden, tuottavuuden, työvoiman osaamisen ja työkyvyn vaikutukset jäävät laskentamallissa marginaaliin, ja ne jäävät myös tässä keskustelussa sivuraiteille.

Sen lisäksi keskustelussa unohtuu yritysten toimintaympäristöön vaikuttavat päätökset, kuten teollisuuden sähköveron alennukset tai panokset liikenneinfrastruktuuriin ja teollisuutta uudistaviin kehityshankkeisiin. Näillä asioilla on keskeinen työllisyysvaikutus, ja näitä päätöksiä hallitus on tehnyt. Toki työvoiman tarjontaa kasvattavilla toimilla on merkitystä erityisesti väestön ikääntyessä. On varmistettava, että mahdollisimman moni saa pitkän työuran. Pitkällä tähtäimellä keskeisiä työvoiman tarjontaa parantavia työllisyystoimia ovat panokset osaamiseen ja työkykyyn. Meillä ei ole varaa syrjäyttää ihmisiä työelämän ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Varhaiskasvatukseen ja koulutukseen satsaaminen, varhaiskasvatusmaksujen alennus, oppivelvollisuuden pidentäminen ja jatkuvan oppimisen järjestelmien kehittäminen vahvistavat osaamista, joka on työllistymisen ehto. Näihin hallitus on satsannut, ja ne ovat myös työllisyystoimia. Työelämäpalveluihin panostaminen auttaa työttömiä löytämään töitä ja tarvitsemiaan palveluita. Terveys- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantaminen pitää huolta työkyvystä. Näihin hallitus satsaa pohjoismaisella työvoimamallilla, ja osana sote-uudistusta parannetaan hoidon saatavuutta, ja ne ovat myös työllisyystoimia. Työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamisen helpottaminen ja byrokratialoukkujen poistaminen ovat lisäksi merkittäviä kehityskohteita, jotta työnteko olisi kannattavaa ihmisen toimeentulon kannalta aina. Tähän hallitus etsii lääkkeitä osana sosiaaliturvauudistusta.

Arvoisa puhemies! Hallitus siis tekee suhdannepolitiikkaa, joka tukee kysyntää ja työllisyyttä. Lisäksi hallitus tekee panostuksia, päätöksiä ja reformeja, jotka vahvistavat työllisyyttä. Tekemättä jättämisestä ei siis hallitusta voi kritisoida, mutta tietenkin voi aina esittää omia vaihtoehtoisia työllisyystoimia, ja niin oppositio välikysymyksessä tekeekin. Oppositio esittää välikysymyksessä sosiaaliturvaleikkauksia, ja täällä keskustelussa miljardit vain viuhuvat, kun oppositiosta esitetään veronalennuksia.

Välikysymyksessä sivulla 5 sitoudutaan valtiovarainministeriön esittämään työllisyystoimilistaan, joka sisältää pitkän listan sosiaaliturvaleikkauksia, kuten osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä luopuminen, eläkeputken poisto, vuorotteluvapaasta luopuminen, aikuiskoulutustuen lakkauttaminen, opintotukikuukausien vähentäminen, ja esityksen siitä, että työttömyysturva ei jatkossa kartuttaisi eläkeoikeutta. Sitoutumalla näihin leikkauksiin perussuomalaisetkin siirtyvät vahvasti kokoomuksen kovalle leikkauslinjalle. Vai eivätkö perussuomalaiset ole lukueneet välikysymystä, jonka alle on tullut laitettua nimi? Siihen viittaisi se, että te allekirjoitatte sivulla 5 lukevan seuraavan tekstin: ”Työ- ja opiskeluväestön väestön supistuminen tekee entistä tärkeämmäksi, että työpaikat voivat lisätä kansainvälisiä rekrytointejä ja markkinoida opiskelupaikkoja ulkomaalaisille opiskelijoille nykyistä sujuvammin.” Työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton lisääminen ja sen esteiden poistaminen on erittäin hyvä tavoite, mutta en tiennyt ennen tätä päivää, että perussuomalaisetkin ovat siihen sitoutuneet. [Mauri Peltokangas: Olkaa iloisia!]

18.04 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! I dag har vi pratat om sysselsättning, och det är helt rätt — arbete är ju det bästa socialskyddet. Men för att nå dit krävs många olika åtgärder. Oppositionen målar nu upp en synnerligen dyster bild av Finland. I interpellationstexten talas om att regeringens skuldpolitik äventyrar tjänsterna,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

upprätthåller arbetslösheten och leder till skattehöjningar — ja, hela grunden för vårt välfärdssamhälle. Är det faktiskt trovärdig kritik detta, då vi samtidigt vet att Finland i europeisk jämförelse har klarat sig ur den här krispolitiken ganska bra?

Vi i svenska riksdagsgruppen gav i somras ut ett åtgärdsprogram med 15 olika punkter. Här finns skrivet att arbetslösa snabbt ska kunna återgå till arbetslivet, att äldre är en resurs i arbetslivet — alltså att över 55-åringar ska kunna vara i arbetslivet. Det ska alltid löna sig att arbeta, unga ska lättare komma ut i arbetslivet och sedan ska det gå att kombinera arbete och familj. Sedan vill vi på lång sikt också se mera lokala avtal.

Men den första punkten i åtgärdsprogrammet gäller en god arbetshälsa, och att det är nyckeln till sysselsättning. Mentala hälsan, med allt vad det innebär, beräknas kosta, enligt OECD:s uträkningar, 11 miljarder euro årligen för Finland. Här krävs många åtgärder för att förbättra arbetsvälmåendet, men ledarskapet och god gemenskap på arbetsplatsen är viktigt, också då det gäller det offentliga. Vi har sparat en hel del på senare tid, och det här har gjort att antalet anställda har minskat, arbetsmängden har ökat och det här har också haft sitt pris.

Arvoisa rouva puhemies! Koronan myötä on elvytetty, panostettu aika paljon peruspalveluihin kuntien kautta, infraan, yrittystukiin ja myös koulutukseen ja hyvinvointiin, ja tulee muistaa, että osaaminen on Suomen vahvin kilpailuvaltti.

Usein kysytään meiltä, jotka tulemme Pohjanmaalta, että miksi siellä se työllisyysaste on matalampi. No, yrittäjäksi kasvetaan, synnyttään, ”kan själv” elikkä ’osaan itse’ on aika pitkälle se deviisi, jonka mukaan mennään, ja jos ei yksi ala vedä, niin sitten otetaan toinen ala. Se on aika tärkeää.

Näen kuitenkin sen, että maailmalle ei ole menty Pohjanmaalta ainoastaan Helsingin kautta, vaan on menty suoraan markkinoille. On tuotu trendejä tänne, ja myös se on luonut töitä. Kielitaidosta on ollut hyötyä, ja myös työperäinen maahanmuutto on auttanut kasvussa. Nyt tarvitaan luovuutta ja sitä, että katsotaan, mikä olisi se paras tie, että päästään kasvuraan, ja tämä vaatii yhdessä tekemistä, enemmän luottamusta ja vähemmän vastakainasettelua. — Kiitos.

18.07 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä tosiaankin on mielenkiintoista puhua, kun edellä on ollut kaksi hallituspuolueen edustajaa, jotka ovat moittineet oppositiota tästä välikysymyksestä. Jollakin tavalla vähän huolestunkin, kun tässä tuleva ministeri Sarkkinen ei oikein nyt tunnu hahmottavan sitä, mikä ero on välikysymyksellä ja siinä esille nostetuilla työllisyystoimilla. Hän ajattelee niin, että välikysymysteksti on sellaista, jolla oppositio ikään kuin laitetaan hallituksen asemaan, ja sitten toisaalta, kun valtiovarainministeriö on luetellut koko joukon erilaisia toimenpiteitä, joita hallitukselle tarjotaan mahdollisuuksiksi ottaa työllisyystoimina esille, hallituksen kansanedustaja Sarkkinen täällä sitten toteaa niistä hyvinkin nuivasti ja on sitä mieltä, että niistä suurinta osaa nyt ei voi sellaisenaan ottaa käyttöön.

Edustaja Ollikainen taas sitten puolestaan luetteli 15 kohtaa, joita kyllä RKP olisi mielellään viemässä eteenpäin. Jotenkin vain tuntuu siltä, että no mitä siellä hallituksessa sitten tehdään, jos niitä omia näkemyksiä ja asioita ei saada eteenpäin. Niissä on erittäin paljon hyviä asioita, mitä edustaja Ollikainen nosti tuossa esille, mutta valitettavasti ne eivät näy millään tavalla sitten näissä hallituksen työllisyystoimissa. Ja siinä mielessä yhdyn kyllä siihen edustaja Räsänen täällä jo aiemmin nostamaan ajatukseen, että nyt hallitus yrit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

tää maalata oppositiosta jonkinlaista olkinukkea ja sitten ammuskella alas niitä näkemyksiä, mitä siellä on. Viime kaudelta muistan, että aika paljon silloisessa oppositiossa tehtiin yhteistyötä ja oltiin yhdessä välikysymyksissä, mutta en muista kyllä, että silloin sieltä hallitusaitiosta silloinen keskusta olisi lähtenyt tämäntyypillisellä tavalla maalaamaan opposition välikysymystä vastaan. Ja niin kuin tuossa aiemmin totesin, minä jotenkin vain toivoin, että meillä olisi semmoinen yhteinen tahtotila tässä salissa — me kaikki olemme oikeasti huolissamme tästä työllisyystilanteesta — että me yhdessä yrittäisimme löytää toimenpiteitä. Joku taisi täällä keskustelun aikana esittääkin jonkunlaista parlamentaarista työryhmää, jossa voitaisiin yhdessä näitä asioita katsoa eteenpäin, ja kyllä se minun mielestäni olisi paikallaan ja tärkeää.

Mutta tosiaankin työllisyysasioissa on kysymys siitä, että tarvitaan paljon erilaisia toimenpiteitä ja tarvitaan monenlaisia toimenpiteitä. Ei hyödytä todellakaan se, että jollain tietyillä toimenpidelistauksella luodaan niitä päätösperäisiä työpaikkoja, jos sitten kuitenkin samalla niitä häviää, kun esimerkiksi verotusta kiristetään ja kilpailukykyä heikennetään. Tarvitaan toimia, joilla lisätään tosiaankin työvoiman tarjontaa ja työvoiman liikkuvuutta ja parannetaan niitä kannusteita työhön.

Arvoisa rouva puhemies! Voinko jatkaa täältä paikan päältä, vai pitääkö tulla sinne?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tänne näin, olkaa hyvä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Kiitoksia, rouva puhemies! 3 minuuttia menee niin nopsaan kuitenkin.

Tosiaankin olisi tärkeää, että suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä pystyttäisiin parantamaan, ja oleellista on kyllä tässä tilanteessa huolehtia ostovoimasta, että se ei heikkene. Täällä salissa esitettiin näkemystä, että Ruotsissa on paremmat sosiaalidemokraatit kuin Suomessa. No, ainakin Ruotsissa on haluttu nähdä osana elvytystoimenpiteitä myös se, millä tavalla kansalaisten ostovoima paranee. Ja tässä ehkä nyt eniten huolestuttaa se hallituksen näkemys, että kansalaisten ostovoimaan ei tehdä parannuksia, mutta sen sijaan sinne tehdään heikennyksiä eli on juurikin nämä asumiseen ja liikkumiseen liittyvät kulujen kasvamisesta ja sitten toisaalta esimerkiksi sosiaaliturvamaksujen korotus, jonka tietyllä tavalla voi tulkita, että se on ikään kuin verotuksen korotusta. Siinä mielessä ymmärrys siitä, että työllisyyden parantamiseen tarvitaan sekä yksityistä kulutusta että yritysten investointeja, on se pohja, ja sitten kun tulee niitä erilaisia työllisyyspoliittisia toimenpiteitä, niin ne ovat sitten niin kuin se vipuvarsi, kun työllisyyspolitiikalla pyritään parantamaan niitä edellytyksiä työllisyyden parantamiseen.

Mutta kristillisdemokraatit vaihtoehtobudjetin yhteydessä tuovat oman listansa. Tuossa edustaja Räsänen kävi jo varsin kattavasti läpi listaa niistä, mitä tällä hetkellä on kasattu siihen, ja en lähde sitä sitten tässä tilanteessa enää uudestaan käymään läpi. Todellakin niitä työllisyystoimia tarvitaan monenlaisia ja erilaisia, siitä pystymme olemaan hallituksen kanssa [Puhemies koputtaa] kyllä yhtä mieltä, mutta toivomme, että hallitus ymmärtää tämän kokonaisuuden, että siihen tarvitaan niin yritysten kilpailukykyä kuin sitten myöskin kansalaisten ostovoiman [Puhemies koputtaa] parantamista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja ministeri Vanhanen, minuutti.

18.13 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huomaan, että en ole oikein saanut tätä logiikkaani kunnolla ilmaistua. En ole itse-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

kään koskaan ennen välikysymyskeskustelussa vaatinut oppositiolta vaihtoehtoa, mutta nyt ei ole normaali tilanne. Hallitus joutuu tekemään viikoittain tai lähes viikoittain epidemian hoitoon, useasti myös sen taloudelliseen hallintaan liittyen sellaisia päätöksiä, joita hallituksen kaatuessa toimitusministeristö ei voi, eikä sillä ole oikeutta ja mahdollisuutta, tehdä. Mikäli oppositio onnistuu hallituksen kaatamisessa — ja perjantaina se tapahtuisi — niin väitän, että ensi viikon loppuun mennessä meillä tarvitaan uusi poliittinen hallitus, joko vähemmistöhallitus tai enemmistöhallitus. [Vilhelm Junnila: Hyvä idea!] Sen takia on perusteltua odottaa, että myös oppositiolla on vastuu tästä tilanteesta. Jos te onnistutte kaatamisessa, niin teillä on oltava poliittinen ohjelma, jolla johdatte maata. Siinä ei ole kovin montaa päivää aikaa. [Mauri Peltokangas: Kyllä löytyy!]

18.14 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus ei ole herännyt viime viikkojen valtaviin yt-neuvotteluihin ja irtisanomisiin. Avatkaa korvat ja kuulkaa työntekijöiden ja yritysten ääntä: Pilkington, CGI, Konecranes, Posti, OnniBus, UPM, Alma, Scania, Teleste, Finnair, Meyer Turku, Neste, Orion, If, Sanoma, Fujitsu, Optia, NoHo Partners, Otavamedia, TietoEVRY, Venator, Ekorosk, A-lehdet, HalpaHalli, Alteams, Skaala, John Deere, Wavin Finland, jopa Ähtärin Eläinpuisto, Vexve, Terhokoti, Lähetyseura, Lastensuojelun Keskusliitto, Savon Voima, QPR Software, Otso Metsäpalvelut, Adara, Outokumpu, Fazer, Showlink, Wärtsilä. Lista pelkistä yt-neuvotteluista lähiaikoina on hengästyttävä.

Vihreä uudelleenrakennus todella näkyy ja kuuluu. Porukkaa painuu kilometritehtaalle nopeammin kuin ehditään koronaa, ilmastomuutosta ja oppositiota syyttää. Teollisuuspolitiikka on jäänyt täysin ilmastotoimien varjoon, eikä ennustettavuutta ja kilpailukykyä pystytty nykytoimilla turvaamaan. Hyvä esimerkki on Scania, joka ilmoitti lakkauttavansa linja-autojen korien valmistamisen Lahdessa, vaikka samaan aikaan Nobina ilmoitti tilaavansa toistasataa sähkölinja-autoa Turkuun ja Helsinkiin, ja mistä? [Mauri Peltokangas: No Kiinasta!] — Nimenomaan.

KPMG:n tutkimuksen mukaan vientiteollisuus työllistää Suomessa edelleen noin 470 000 ihmistä välillisten vaikutusten ulottuessa jopa yli miljoonaan ihmiseen. Verotuloja saadaan yli 28 miljardia, ja kokonaisvaikutus arvonlisään on 90 miljardia euroa eli lähes 46 prosenttia Suomen bkt-arvonlisäyksestä. Tämä tulisi jokaisen muistaa. Hallituksen teollisuuspolitiikan kärki vaikuttaa kuitenkin olevan työpaikkojen vienti ulkomaille, sillä suurien ja perinteisten vientiyritysten investoinnit ja sitä myöten työpaikat syntyvät jatkuvasti ulkomaille, esimerkkinä vaikka Neste, joka investoi Rotterdamiin ja Singaporeen, vaikka valtio on edelleen Nesteen merkittävin omistaja.

Ilmastotoimista on trendikästä puhua, mutta laskusuhdanteessa tulisi huolehtia yli hallituskausien ulottuvasta teollisuuden toimintaympäristöstä, muutoin investoinnit ajautuvat maihin, joissa ilmastopolitiikka on vähemmän säänneltyä. Silti puheissa esiinnyttään mahdipontisesti. Edustaja Kurvinen totesi seuraavaa: ”Turvaamme etenkin vientiä ja teollisuus-työpaikkoja ja työllistämme 30 000 ihmistä.” Kun työttömiä työnhakijoita on kuitenkin noin 330 000, kuulostaa tällainen vähän kuin Turun Palloseuran talousmallilta. Jääkiekko-liigan rajoittaessa katsomokapasiteetin 40 prosenttiin voidaan Turun Sanomien mukaan Tepsissä silti hehkuttaa tulevan talven yleisöennätystä.

Odotuksemme hallitusta kohtaan ovat olleet maltilliset, mutta nekin on petetty moneen kertaan, ja siksi opposition yhteisesti tekemä välikysymys ja epäluottamusesitys on tässä tilanteessa perusteltu. Arvostan, että ministeri Vanhanen on täällä ainoana ministerinä kuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

lemassa oppositiota, ja toivon, että hänen kokemuksensa ja osaamisensa huomioitaisiin hallituksessa nykyistä voimallisemmin.

Ehdotankin teille harkittavaksi kolmea välitöntä toimenpidettä: Arvioikaa budjetin työllisyysvaikutuksia muutoinkin kuin yhden hallinnonalan osalta. Tehkää elpymisrahastosta todellinen vaikutusarvio, miten se vaikuttaa suomalaisten yritysten kilpailuasetelmaan. Muodostakaa yhteinen tilannekuva teollisuuden ja työllisyyden tilasta. Vasta tämän jälkeen myös oppositio voisi odottaa hallitukselta oikeansuuntaisia ja kotimaista teollisuutta tukevia päätöksiä. Tavalliset kansalaiset eivät kestä vihreää uudelleenrakennusta eli verotukseen, rajoitukseen ja työttömyyteen perustuvaa haittaideologiaa.

18.19 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Minäkin tähän heti alkuun sanon, että kannatan edustaja Orpon tekemää välikysymysvastalauseetta.

Oli minulla tähän puhekin olemassa, mutta valtiovarainministeri Vanhanen siellä niin uljaasti on kuunnellut nyt itsekseen näitä puheita, että ehkäpä en lähde pitämään tällaista perinteistä puhetta, ennemminkin yritän sparrata pienellä esimerkillä siitä, että meillä on tällä hetkellä paljon yrityksiä, tällaisia pääomanegatiivisia kasvuyrityksiä, jotka on muutama vuosi sitten perustettu, ja niillä käytännössä menee hyvin, mutta nyt tuli tämä korona, joka tietyllä lailla on laittanut nämä pääomanegatiiviset yritykset hankalaan välikäteen. Ensinnäkään ne eivät saa markkinaehtoista lainaa, ja nyt on se tilanne, että tietyllä lailla nämä lainanlyhennykset on käytetty loppuun ja vuokra-aletkin ovat nyt maksussa, ja nyt he tarvitsisivat jostain rahaa.

Voisiko ehkä Finnvera olla nyt se taho, joka pääomittaisi näitä hyviä kasvavia yrityksiä, jotka tällä hetkellä eivät saa markkinaehtoista lainaa? Niitä on noin 2 000—3 000. Juttelin juuri muutaman pankin ihmisen kanssa, ja he ovat hyvin huolissaan näistä todella hyvistä, nuorista, kasvavista yrityksistä, jotka ovat nyt tällä hetkellä likviditeettikapeikossa. Heidän ideansa oli se, että jos Finnvera voisi tulla ja pääomittaa näitä hyviä yrityksiä, jotta ne saisivat sitten markkinaehtoista rahaa ja sitä kautta pääsisivät tämän kuilun yli. Haluaisin vain, valtiovarainministeri, kysellä tästä: mitä te olette tästä mieltä, olisiko tämä hyvä ehdotus?

18.21 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tässä haastavassa tilanteessa on pyrittävä turvaamaan niin talous, työllisyys kuin terveyskin. Opposition välikysymys on sinänsä tehty erittäin tärkeästä aiheesta. Valitettavasti täytyy todeta, että sen sisällöllinen anti asioiden ratkaisemiseksi on ollut vähäinen ellei suorastaan olematon, mutta keskustelu sinänsä on ollut siinä mielessä tärkeää, että tiedämme, että jos hallitus nyt tällä viikolla kaatuisi, niin uusi hallitus joutuisi mitä todennäköisimmin noudattamaan jokseenkin samanlaista talouspolitiikkaa kuin tämäkin hallitus. Sen verran vähän asiassa on liikkumavaraa.

Oppositio, erityisesti kokoomus, on arvostellut velkaantumista. Toisaalta muistamme, kuinka keväällä oppositio yleisesti moitti liikavelkaantumisesta, kuitenkin jokaisen yksittäisen esityksen kohdalla he esittivät itse asiassa lisää velkaantumista suhteessa siihen, mitä hallitus oli valmis tekemään.

Tilanne on sellainen, ettei ole erityisemmin keinoja työllisyyden nopeaan parantamiseen. Minusta hallitus on noudattanut erinomaisen hyvää, niin kuin termi kuuluu, päätösperusteista työllisyyspolitiikkaa tässä koronatilanteessa. Se on mahdollistanut yritystoiminnan jatkumisen. Voidaan tietysti aina joka tilanteessa luetella sellaisia yrityksiä, jotka joutuvat vaikeuksiin, mutta yleisesti ottaen taloudellinen kehitys on ollut suhteellisen hy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

vää. Hallitus on myös linjannut tulevaa työllisyyspolitiikkaa, ja varmaan tällä hallituksella on paremmat edellytykset tehdä pitkän aikavälin ratkaisuja kuin millään muulla hallitus-pohjalla olisi.

No, nämä kokoomuksen veroesitykset ovat tietysti ihan omaa luokkaansa populismisaan. Ei suurituloisten tuloveroalennuksilla ja perintö- ja lahjaveron poistamisella kovin monta työpaikkaa tähän maahan luotaisi, ja ne jouduttaisiin mitä todennäköisimmin rahoittamaan lisävelanotolla tai sitten menoleikkauksilla, joilla palveluita leikattaisiin ja pienituloisten etuuksia vähennettäisiin. Myöskään autoveron poistaminen tai asuntokaupan varainsiirtoveron poistaminen ei toisi mitään pitkäaikaisia työllisyysvaikutuksia.

Joten keskustelun yhteenvetona voisi tässä jo etukäteen todeta — valtiovarainministeri Vanhanen sen varmaan tekee myöhemmin illalla, jos jaksaa täällä istua, näitä tiedonjyväsia kuunnella — että tälle politiikalle ei ole vaihtoehtoa.

18.24 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa rouva puhemies! Suomi on pärjännyt koronan vastaisessa taistelussa kansainvälisesti verrattuna hyvin, niin taloudessa kuin ihmishengissä mitattuna. On pakko kysyä, katsoiko oppositio Ruotsin koronakuolemalukuja haaveillessaan niin sanotusta Ruotsin linjasta.

Opposition väite siitä, että akuuttien elvytystoimien lisäksi hallitus ei tekisi mittavia rakennemuutoksia, on kertakaikkisen hämmentävä. Käynnissä on Suomen historian suurin rakennemuutos sitten peruskoulu-uudistuksen. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta yritetään taas jarruttaa ja painaa alas koronan varjolla, mutta mihin unohtui, että kokoomuksella ja perussuomalaisilla oli maalinteon paikka viime sote-kierroksella? Nyt jos koskaan tarvitaan uudistus, jolla kavennetaan hyvinvointi- ja terveyseroja, parannetaan sote-palveluiden saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta, hillitään alati kasvavia sote-menoja sekä panostetaan sairauksien ennaltaehkäisyyn. Jotta voimme selvittää yhteiskuntana ehjänä ulos koronakriisistä, meidän on pidettävä ihmiset kyydissä.

Arvoisa rouva puhemies! Puolueissa todella on eroja. On pakko ihmetellä, miten oppositio onnistui tekemään välikysymyksen taloudesta ja työllisyydestä mainitsematta kertaaakaan esimerkiksi ilmastokriisiä tai mielenterveyttä. Me vihreissä näemme, ettei talouskeskustelua voi uskottavalla tavalla käydä ilman, että puhutaan samalla ilmastosta. Yhtä lailla näemme, että mielenterveyspalvelut ovat työllisyyspolitiikan kovaa ydintä. Sen vaikutukset työllisyyteen lyhyellä aikavälillä ovat ehkä hankalasti mitattavissa ja arvioitavissa, mutta se ei tee siitä työllisyystoimena yhtään sen vähäpätöisempää. Hallitus on sitoutunut kestävän kehityksen hallitusohjelmaan ja erityisesti koronakriisin keskellä. Kestävän kehityksen osa-alueita ei voi erottaa toisistaan, vaan päätöksenteon on oltava kokonaisuutena kestävä. Tämä tarkoittaa siis kestävä talouspolitiikkaa yhdessä sosiaalisen hyvinvoinnin turvaamisen ja ekologisen jälleenrakentamisen kanssa. Välikysymyksessä peräänkuulutetaan sopeuttamistoimia, ja me kaikki tiedämme, mitä se ainakin kokoomukselle tarkoittaa: leikkauslistoja. Opiskelijoihin, luonnonsuojeluun ja kaikista heikoimmassa asemassa oleviin kohdistuneet leikkaukset on nähty, ja tämä hallitus on päättänyt tehdä toisin, päättänyt nähdä ihmisen talouslukujen takana ja päättänyt nähdä luonnon itseisarvon.

Arvoisa rouva puhemies! On totta, että valtio joutuu ottamaan velkaa koronakriisin hoitamiseen ja elvytystoimiin. Olisi toki hienoa, jos testauskapasiteetti lisääntyisi itsestään tai jos sairaanhoitopiireissä olisi valmiina kapasiteettia hoitaa kaikkien muiden potilaiden ohella myös virusepidemiaan sairastuneita hengitystiepotilaita. Vielä hienompaa olisi, jos koko virusta ei olisi olemassa. Valitettavasti emme ole Tylypahkassa. Sairaanhoitopiirit,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

kunnat ja yritykset tarvitsevat valtiolta oikeaa tukea oikeaan aikaan epidemiasta selviytymiseen, ja hallitus seisoo vakaana tukena, ottaa iskut vastaan kuntien, sairaanhoitopiirien ja yritysten puolesta. Parasta talouspolitiikkaa ja koronakriisin hoitoa on estää koronaviruksen leviäminen niin hyvin kuin mahdollista. Virus ei leviä, jos me emme anna sille siihen mahdollisuutta.

On totta, että etenkin teollisuuden alalta on viime aikoina tullut liian monta huonoa uutista tehtaiden sulkemisesta ja työpaikkojen menetyksistä. Yksi näistä uutisista tuli viime viikolla, kun Scania ilmoitti lopettavansa bussikorituotannon Lahdessa. Hallitus on kuitenkin määrätietoisesti kohdistanut tukitoimia niitä erityisesti tarvitseville seutukunnille. Onneksi tulevaisuus ei näytä ihan niin sysimustalta kuin opposition puheista voisi luulla. Kestävän kehityksen työpaikat luovat toivoa paremmasta huomisesta. Lahteen on jo väläytelty sähköisen liikenteen klusteria luomaan uusia työpaikkoja, ja se on erittäin kannatettava hanke.

Arvoisa rouva puhemies! Välikysymyksen tarkoitus on aina kaataa hallitus. On syytä pysähtyä tässä salissa pohtimaan, mikä tässä tilanteessa on Suomen ja suomalaisten etu, mitä Suomi tässä tilanteessa tarvitsee. Suomalaisten arvio on, että hallitus on hoitanut koronatoimet hyvin, ja tätä mielikuvaa tilastot tukevat. Suomi tarvitsee toimintakykyisen hallituksen erityisesti kriisin keskellä, ja sitä Marinin hallitus päätös kerrallaan tekee — toimii, jotta Suomi pysyy jaloillaan eikä kaadu tämän näkymättömän vihollisen edessä.

18.29 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Opposition välikysymystä lukiessa ensimmäinen ajatus on, että kritiikkiä osataan kyllä antaa, mutta ne konkreettiset keinot ja vaihtoehdot ovat todella vähissä, ja toisaalta ne keinot, joita välikysymyksessä esitetään, ovat suoraan kokoomuksen kynästä. Surullista on, että tässä valossa näyttää siltä, että perussuomalaisista on tullut todellakin vain yksi kokoomuksen puolueosasto, jossa pienituloisten suomalaisten ongelmat eivät paljon hetkauta.

Oppositio ei tarjoa toivoa tai uskoa tulevaisuuteen, vaan pelkkää synkkyyttä. Viikonloppuna saimme lukea kokoomuksen ulostuloja kuntien hautajaisista ja syytöksiä siitä, että hallitus ei ole puuttunut kuntien ahdinkoon. Hallitus on kuitenkin tukenut kuntia jo neljännessä lisätalousarviossaan kesäkuussa, jolloin kuntien ja sairaanhoitopiirien tukemisen kokonaisuus oli yhteensä noin 1,4 miljardia euroa. Syyskuun budjettiriihessä kuntatalouden tukemista jatkettiin mittavalla tukipaketilla. Lisäksi syksyn tulevassa lisätalousarviossa kunnille ja sairaanhoitopiireille on tarkoitus osoittaa yhteensä 600 miljoonaa euroa. Valtio korvaa myös ensi vuonna kunnille ja sairaanhoitopiireille täysimääräisesti koronaan välittömästi liittyvät menot, kuten testauksen.

Nyt herää kysymys, mitä te, hyvä oppositio, olisitte tehneet toisin. Jos olette sitä mieltä, että kunnille ei ole annettu tarpeeksi rahaa koronasta selviytymiseen, niin miten voitte samalla kritisoida valtion velkaantumista? Valitettavasti tällainen kaksilla rattaila ajaminen sekä epälooginen populismi on ollut opposition kritiikille hyvin ominaista. Se tuntuu erityisen vastuuttomalta tällaisen kriisin keskellä.

Arvoisa puhemies! Tukemalla vahvasti kuntia hallitus haluaa varmistaa sen, ettei kunnissa jouduta leikkaamaan palveluista tai lomauttamaan tai irtisanomaan työntekijöitä. Koronakriisi on aiheuttanut valtavan hoivavelan, kun kiireettömiä hoitoja on siirretty eivätkä ihmiset ole hakeutuneet samalla tavalla hoitoon kuin ennen pandemiaa. Nyt on annettava kuntien työntekijöille työrauha, jotta he voivat hoitaa tätä velkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

On ollut myös järkyttävää kuulla, että kunnissa lomautetaan opettajia. Tämä on lyhytnäköistä tilanteessa, jossa osa lapsista on jäänyt opinnoissaan jälkeen pitkän etäopetusjakson vuoksi. Eilen Yle uutisoi, että jopa kolmannes koululaisista tarvitsee tänä syksynä tukea koulunkäyntiinsä. Olen kuullut myös huolestuttavia viestejä siitä, että osa lapsista ei ole edelleenkään palannut kouluun eikä kaikkia ole edes tavoitettu. Nyt, kun kouluväkivallasta puhutaan, on myös hyvä muistuttaa siitä, että kouluihin kohdistuvilla leikkauksilla pahennetaan myös tätä ongelmaa.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa puheenvuorossani erityisesti kuntatalouteen liittyviä kysymyksiä, sillä kunnissa tehtävä työ ja kuntien palvelut ovat oleellisessa asemassa koronakriisistä selviytymiseksi. Toivoisin, että koronakriisi olisi saanut kaikki tajuamaan sen, kuinka tärkeitä kuntien tuottamat palvelut ja kuntien työntekijät ovat meidän kaikkien hyvinvoinnille. Valitettavasti edelleen varsinkin politiikan oikealla laidalla törmää ajatukseen, että naisvaltainen julkinen sektori on taakka, jota pitää leikata. Tällaisten puheiden esittäjien olisi hyvä hiljentyä miettimään sitä, miten paljon hoivaa ja koulutusta heiltä olisi jäänyt saamatta ilman kuntien palveluita ja työntekijöitä, oli sitten kyse kriisiajasta tai ihan tavallisesta arjesta.

Arvoisa puhemies! Työllisyyspolitiikassa vasemmistolla ja oikeistolla on tunnetusti eroa. Meille vasemmistoliitossa oli tärkeää, että työttömyydestä ei rangaista. Tämä näkyi muun muassa siinä, että meille budjettiriihen tärkeä voitto oli, että työttömiin kohdistuvia karensseja merkittävästi leikattiin. Kun sen sijaan lukee opposition välikysymystä, sieltä tulee eteen aivan toisenlainen suhtautuminen työttömiin. Keinona esitetään esimerkiksi ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastamista. Tätä mieltä siis perussuomalaisetkin sitten ovat, vaikka malli rankaisee heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevia ja vaikka useat heidän edustajansa ovat tähän asti tällaista mallia kritisoineet.

Lopuksi haluan todeta, että talous- ja työllisyyspolitiikan ei tule olla jo valmiiksi heikommassa asemassa olevien ihmisten tilanteen heikentämistä entisestään, niin kuin on oikeisto-oppositiolla. Poliitiikan tule antaa myös pienituloisille ihmisille toivoa siitä, että sen kautta pyritään helpottamaan arkea ja parantamaan tulevaisuutta. Hallituksen kaataminen tässä tilanteessa olisi vastuutonta politiikkaa.

18.34 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Koronakriisin hoito vaatii yhä edelleenmaan hallitukselta määrätietoisia toimia. Juuri nyt on tärkeintä, että pystymme torjumaan koronan toisen aallon, huolehtimaan tämän kriisin keskellä ihmisten hyvinvoinnista ja henkisestä kestävyydestä sekä turvaamaan talouden ja työllisyyden elpymisen edellytykset. Muuten edessämme ovat synkät ajat, josta pois pääsy on vaikea tie.

Oppositio puolueet ovat tänään arvostelleet hallitusta voimakkaasti sanakääntein tulevien vuosien velanotosta. Oppositio jättää kuitenkin tarkoitushakuisesti sanomatta, että lähes kaikki maailman valtiot ovat joutuneet ottamaan lisävelkaa raivatakseen tietä ulos kriisistä. Näin on toimittu poikkeuksetta myös muualla Euroopassa, mikä kertoo velanoton välttämättömyydestä kriisissä.

Suomi ei voi antaa massamittaisesti yritystensä ajautua konkurssiin ja kuntien joutua välttämättömien palveluiden leikkausten kierteeseen. Hallitus ei voi jättää tekemättä tarpeellisia toimia talouden elvyttämiseksi vain sen takia, että lisävelkaantumiselta vältyttäisiin. Kriisiajan budjeteissa on ennennäkemättömällä tavalla tuettu yrityksiä ja suomalaista elinkeinoa, jotta konkurssiaallolta vältyttäisiin. Samaan aikaan Suomessa on jouduttu käytännössä rakentamaan tyhjistä koronaviruksen testausjärjestelmää ja kapasiteettia, jotta vi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

ruksen leviäminen on saatu kuriin. Nämä ovat hyvin poikkeuksellisia haasteita, joiden eteen ei ole aiemmin jouduttu.

Arvoisa puhemies! Lisävelkaa ei olla ottamassa sen takia, että hallitus ei kantaisi huolta huomisesta, päinvastoin. Hallitus on huolissaan siitä, miten tästä kriisistä selviydytään tulevaisuuteen. Hallitus on sitoutunut turvaamaan suomalaisten hyvinvoinnin, julkisen sektorin ja yritysten selviytymisen kriisin yli mahdollisimman vähäisin inhimillisin ja taloudellisin vahingoin. Siksi Marinin hallitus satsaakin nyt tulevaisuustekoihin.

Oppivelvollisuuden laajentaminen ja toisen asteen maksuttomuus ovat historiallisia tulevaisuustekoja. Ne tulevat juuri nyt oikeaan aikaan. Yhtään nuorta ei ole varaa menettää tulevaisuudessa sen takia, että koulutus jää pelkästään peruskoulun varaan. Suomi ei pärjää, jos tulevaisuudessa meillä ei ole tarpeeksi osaajia työpaikoille.

Marinin hallituksen johdolla Suomi ottaa myös työttömyyden hoidossa merkittävän harppauksen kohti pohjoismaisen työnhaun mallia. Työnhakijoille taataan yksilölliset ja laadukkaat työllisyyspalvelut merkittäväällä panostuksella TE-palveluihin. Aiemmin käytössä ollut aktiivimalli rankaisi työttömiä leikkaamalla työttömyyspäivärahaa, mutta nyt esitetty malli on inhimillinen ja kohtuullinen.

Lisäksi varhaiskasvatusmaksujen alentamisella kohennetaan lapsiperheiden taloudellista tilannetta. Kyse on tulorajojen noususta useilla sadoilla euroilla, ja se tuo monille pienijä keskituloisille perheille kaivattua taloudellista helpotusta. Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen on myös yksi keino, jolla työn vastaanottamiseen liittyviä esteitä on lähdetty purkamaan ja sen avulla edistämään työllisyyttä.

Lopuksi: Selvää on, että julkisen talouden tervehdyttämiseen on palattava myöhemmin, kun maa on ensin saatu jaloilleen. Sitä ei käy kiistäminen. Juuri nyt hallituksen tärkein tehtävä on kuitenkin elvyttää Suomi takaisin jaloilleen, ei kurjistaa ja heikentää kasvun edellytyksiä.

18.38 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Ensin on syytä todeta tässä, että valtiovarainministeri Matti Vanhanen omassa aloituspuheessaan totesi aivan oikein, että työllisyystavoitteet eivät täyty tällä hallituksella, mutta ongelma on vain se, että hallitusohjelman koko pohja lepää tämän työllisyysasteen varassa ja nyt se on sortumassa, mutta jos-tain syystä näitä pysyviä menolisäyksiä ei ole poistettu, vaan niiden etenemistä jatketaan, ja se on kyllä tietysti hyvinkin vastuutonta toimintaa.

Työllisyystoimista voidaan sanoa, että ne ovat kyllä melko erikoisia myöskin. Tässä on puhuttu paljon oppivelvollisuuden pidentämisestä. Lueskelin valtiovarainministeriön sivuilta näitä laskelmia, ja siellä todetaan, että vuoteen 2029 mennessä, jos nämä työpaikat todella muuttuvat työksi, tämä tulee maksamaan lähes 2 miljardia euroa, joka tarkoittaa sitä, että yksi työllinen maksaa yli miljoona euroa per vuosi. Kyllä sanoisin, että aika kalliita työllisyystoimia nyt tehdään. Samoin varhaiskasvatusmaksujen laskeminen laskennallisesti tarkoittaa sitä, että tämä maksaisi yli 23 000 euroa per työllinen per vuosi, eli nämä ovat kyllä todella kalliita työpaikkoja. Olisi voinut ehkä ajatella olevan joitain edullisempiakin ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Koronavirus on saanut aikaan ennennäkemättömän kriisin niin terveydellisesti kuin taloudellisesti. Tällaisessa tilanteessa hallituksen kuuluisi ottaa johtajan rooli ja käyttää kaikki mahdolliset keinot luovia kriisistä ulos mahdollisimman ehjänä. Hallitus ei ole kuitenkaan kyennyt vastaamaan taustalla vaikuttaneisiin kroonisiin ja pitkäaikaisiin ongelmiin. Päätöksiä, joita olisi pitänyt tehdä, roikutettiin budjettiriiheen asti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Päätöksiä, joita olisi pitänyt tehdä, ei tehty edes budjettiriihessä. Tarpeelliset rakenneuudistukset on jätetty toteuttamatta. Velkaa otetaan velan päälle vailla pitkäaikaista suunnitelmaa velan lyhentämisestä, työllisyyden ja kilpailukyvyn nostamisesta tai kansalaisten ostovoiman parantamisesta vailla minkäänkään valoa tunnelin päässä. Seurauksena on massiiviset yt-neuvottelut ja sijoittajien joukkopako. Kaikki tämä lentää päin hallitusohjelman kasvoja, jossa puhutaan sitoutumisesta työllisyyden kasvuun menolisäysten ehtona. Hallituspuolueiden puheenjohtajat ovat heittäneet jo pyyhkeen kehään ja julkisesti luopuneet kaikkein keskeisimmästä hallitusohjelman tavoitteesta: työllisyysasteen nostamisesta 75 prosenttiin. Kuten välikysymyksessä lausutaan, koronakriisi ei ole syy tehdä vähemmän vaan enemmän.

Arvoisa puhemies! Elvytys ja velanotto on kriisissä välttämätöntä, mutta toisella puolella se vaatii tasapainottamista ja kohteiden priorisointia. Kuitenkin hallituspuolueiden lehmänkaupoista pidetään kiinni ja menonlisäyksistä ei jousteta. Vahva pääministeri pystyisi pitämään hallituksen kasassa kriisinkin keskellä ja välittämään hallituskumppaneille ajatuksen, että omista tavoitteista on joustettava kansan eduksi.

Valtava velkaantuminen ja julkisen sektorin paisuttaminen tarkoittavat verojen rajuja korotuksia tulevaisuudessa, josta seuraa taloudellinen kuolonsuudelma kansalaisten ostovoiman kaventuessa edelleen. Se johtaa palkankorotuspaineisiin, joka tarkoittaa kilpailukyvyn heikkenemistä, ja kilpailukyvyn heikkeneminen yhdistettynä matalasta ostovoimasta johtuvaan heikkoon kysyntään tarkoittaa yrityksille tukalaa tilannetta. Veroilla kuristamisen sijaan hallituksen tulisi hellittää otettaan ja antaa kansalaisten päättää, mihin heidän toimeliaisuudellansa kerryttämä tuotto käytetään edistään kulutusta ja luonnollista elvyttämistä. Hallitus pitää myös härkämäisesti kiinni kunnianhimoisista ilmastotavoitteista, jotka ovat tiukemmat kuin edes EU edellyttää.

Arvoisa puhemies! Hallituksen työllisyystoimenpiteet ovat täysin riittämättömiä eivätkä vastaa tarpeeseen lisätä julkisen talouden tasapainon kannalta tuottavaa työtä. TE-toimistojen henkilöstöä lisätään, mutta ei TE-toimisto luo työpaikkoja tai ratkaise työvoiman kohtaanto-ongelmaa. Hallitus on tuomassa myös parhaamansa aktiivimalli kakkosen, jonka työllisyysvaikutukset ovat kuopatun aktiivimalli ykkösen tasoa. Työikäinen väestö pienenee, ja Suomella on Euroopan vaikein huoltosuhde. Työn houkuttelevuus on vähäistä korkean verotuksen ja korkeiden sosiaaliturvan vuoksi. Todellinen työperäinen maahanmuutto on vähäistä, ja Suomen houkuttelevuus on matala.

Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus, milloin te aiotte tehdä päätöksiä ja tuoda toimenpiteitä, jotka panevat stopin [Puhemies koputtaa] hallitsemattomalle velkakehitykselle? Aiotteko tosiaan säilyttää vastuullisesta taloudesta [Puhemies koputtaa] huolehtimisen tuleville hallituksille? Mikäli väistämättömät päätökset ovat teille ylitsepääsemättömiä ja epämiellyttäviä, [Puhemies koputtaa] oletteko harkinneet, että Suomen ja suomalaisten etu menisi hallituksenne edelle?

18.44 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Opposition välikysymyksessä esiin tuotu huoli valtion nopeasta velkaantumisesta on varmasti asia, joka huolettaa yhtä lailla kaikkia tässä salissa. Sama koskee myös sitä, että kun katsotaan tänne eduskuntaan myöhemmin tänä syksynä tulevaa valtion ensi vuoden talousarviota, niin totta kai on erittäin huolestuttavaa, että alijäämä on erittäin suuri. Mutta samaan aikaan, aivan kuten tässä salissa on nyt debatin yhteydessä ja sen jälkeen keskusteltu, odotetaan oikeastaan tässä poikkeuksellisessa ja vaikeassa tilanteessa, että jos tehdään välikysymys, niin tarjottaisiin samalla kes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

tävä kokonaisratkaisu, että mikä on se vaihtoehto hallituksen nyt harjoittamalle politiikalle. Sellaista kokonaisratkaisua ei ole esitetty, ja väistämättä, kun kuuntelee niitä puheenvuoroja, tulee mieleen, että tässä tilanteessa erityisesti, kun tämä koronavirusepidemia ja sen seurauksena syntynyt minusta aika vakava taloudellinen kriisi ovat päällä, kyllä sivusta on helppo huudella ja arvostella, jos ei tarvitse itse vastuuta kantaa.

Sekin on täysin selvää, että kun olemme tällaisessa kriisissä, jossa työttömyys on kasvanut ja yritykset kamppailevat yleensäkin siitä, että pysyvät hengissä, nyt ei ole kerta kaikkiaan oikea aika lähteä leikkaamaan ihmisten toimeentulosta tai tekemään merkittäviä veronalennuksia, joilla murennetaan entisestään valtiontalouden tasapainoa. Aika osuvasti myös Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn totesi talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa täällä eduskunnassa, että on paljon parempi ensi vuonna elvyttää ja sitä kautta rakentaa siltää parempaan työllisyyteen kuin lähteä tekemään vaihtoehtoista politiikkaa, joka johtaisi massatyöttömyyteen ja massakonkursseihin. Hän vertasi sitä 30-luvun laman tilanteeseen, ja tilanne on kyllä todella vakava.

Samaan hengenvetoon on sanottava, että kun me elvytämme taloutta tässä tilanteessa, niin kyllä samaan aikaan on tehtävä päätöksiä, joilla rakennetaan siltää kestäväan julkiseen talouteen ja velkaantumisen vakauttamiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että meidän pitää saada velkaantuminen lähitulevaisuudessa pysäytettyä suhteessa meidän bruttokansantuoteteeseemme. Tämä ei voi tapahtua muutamassa vuodessa, tämä tie on pitkä, se on vuosien mittainen, mutta tälle tielle on aivan välttämätön astua.

Täällä keskustelussa ja erityisesti välikysymyksessä on nostettu esiin keinoja, joista yksi on verotus ja veron alentaminen. Aivan yhtä lailla, kun opposition puheenvuoroissa laskettiin hintaa hallituksen työllisyystoimille — mikä pitää sinänsä paikkansa, osa niistä on aika kalliitakin, mutta niissä on ehkä muitakin perusteita kuin pelkästään työllisyyden lisääminen — täytyy ottaa esille kuitenkin edelleenkin tämä kokoomuksen vero-, aika rohkeatakin sanaa käyttäisin, veropopulismi, koska sekin on tunnustettava, että aina kun kansalainen itse, kukin meistä, joutuu maksamaan veroja, niin ainahan se tuntuu, että nämä verot ovat aivan liian suuria, mutta sitten kun katsotaan toiselta puolelta, veronsaajan näkökulmasta eli tässä tapauksessa valtion näkökulmasta, niin kyllä tilanteessa, jossa me velkaannumme ennätysvauhtia, alijäämä on erittäin syvä ensi vuonna ja varmasti seuraavinaakin lähivuosina, miljardien veronkevennykset eivät ole nytten järkeviä. Itsekin näen, että on se aika kohtuuton tilanne, että jo hieman keskituloa suuremmilla tuloilla, 4 000 euron kuukausituloilla, jokaisesta lisäeurosta, jonka tienaat, joudut maksamaan puolet veroa. Ei se tunnu oikealta, ja pitkällä tähtäimellä meillä pitää olla reitti sellaiseen yhteiskuntaan, joka kannustaa tekemään lisää töitä, ja siinä mielessä emme voi verotuksen progressiotaakaan lisätä, mutta juuri tällä hetkellä on aivan väärä hetki lähteä tekemään esityksiä, että meidän pitäisi tehdä kokonaisuutena, niin kuin kokoomus on esittänyt, tuloverotukseen miljardin kevennys ja samaan aikaan vielä suurituloisille sellainenkin kevennys progressioon, että kukaan ei maksaisi 50:tä prosenttia enempää lisätuloista, joka tekisi yli 800 miljoonaa euroa. Aivan valtavia summia ja valtavia aukkoja tässä tilanteessa meidän valtiontalouteemme, ja sen takia tätä kyllä pystyy kutsumaan veropopulismiksi tällä hetkellä.

Se, minkä haluan loppuun todeta, arvoisa puhemies, on se, että kyllä tärkeintä kuitenkin tässä tilanteessa on luoda yrityksille ja suomalaisille ihmisille uskoa tulevaisuuteen. [Puhemies koputtaa] Me tarvitsemme vakaan toimintaympäristön, jotta yritykset luottavat siihen, että kun tämä koronakriisi [Puhemies koputtaa] menee ohi, niin sen jälkeen Suomi on maa, johon kannattaa investoida ja täällä kannattaa työllistää. [Puhemies koputtaa] Täm-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

möistä ilmapiiä toivon, että myös hallitus omilla toimillaan ja puheillaan pystyisi ylläpitämään ja luomaan.

18.49 Inka Hopsu vihr: Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on tehnyt välikysymyksen tärkeästä aiheesta, taloudesta ja työllisyydestä. Hallitus ei suhtaudu velkaantumiseen kevyesti ja totta kai käy läpi kaikki opposition esittämät työllisyyskeinot. Haluamme kuitenkin taloudellisen vastuun lisäksi kantaa sosiaalista vastuuta sekä ilmasto- ja ympäristövastuuta. Sopeutamme taloutta mutta kohdennamme leikkaukset ympäristölle haitallisiin tukiin. Samalla on kuitenkin luotu uutta tukea teollisuuden muutokselle hiilineutraaliksi. Tällä luodaan myös tulevaisuuden kilpailukykyä.

Hallituksen työllisyyden keinovalikoima on monipuolinen. Ensimmäisessä on panostettu koronan hoitoon niin paljon, ettei yhteiskuntaa tarvitsisi sulkea. Annetaan tukea yrityksille niin, että työpaikat säilyisivät ja lomautukset eivät muuttuisi pysyväksi työttömyydeksi. Kuntien osaaminen otetaan käyttöön kuntakokeiluissa. Työllisyyskeinoja kohdennetaan usealle eri ryhmälle. Huomioidaan erityisesti myös pitkäjänteinen kehitys panostamalla koulutukseen ja osaamiseen niin, että osaavaa työvoimaa olisi jatkossakin tarjolla ja työurat eivät katkeaisi kesken. Siksi vahvistetaan jatkuvaa oppimista. Päämäärä on, että osaamisen päivittäminen ja uudelleen kouluttautuminen sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja työura ei katkeaisi liian aikaisin. Mistä näistä toiminnoista opposition mielestä pitäisi luopua?

Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää tiedostaa työllisyystilanteen kriittisyys, mutta tärkeää on tiedostaa myös koronakriisin vakavuus. Kun elvytyksessä ja sosiaalisen kriisin torjunnassa onnistutaan, kriisistä aiheutuvat kustannukset jäävät pienemmiksi sekä talouskasvun että ihmisten hyvinvoinnin kannalta. En usko oppositiosta löytyvän tukea peruspalveluita tukevien toimien leikkauksille, koronatestausmäärän tiputtamiselle, kuntien tai järjestöjen tukien karsimiselle. Työllisyystoimissa pohjoismaisen mallin käyttöönottoa kritisoidaan liian kurittavaksi, mutta samalla vaaditaan vielä tiukempia toimia.

Koronakriisistä palautuminen tulee valitettavasti vaatimaan aikaa. Tässä tilanteessa työllisyyttä ja yrityksiä tuetaan elvyttävällä politiikalla. Oleellinen keskustelu onkin, kuinka elvytyksen kohdennuksessa onnistutaan. Tekohengittämekö vai saammeko aikaan tulevaa kasvua ja uusia työpaikkoja pidemmällä aikajänteellä? Pystymmekö samalla ottamaan loikan kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa?

Kotimainen kestävyysvajeemme rakentuu myös väestön ikääntymisestä. Mitä ratkaisuja oppositio on valmis tähän tuomaan? Ilmiselvä ratkaisu, joka muun muassa Ruotsin taloutta on vauhdittanut, on työperäisen maahanmuuton lisääminen. Hallitus on asettanut tavoitteekseen yhden kuukauden käsittelyajan oleskelulupakäsittelyyn. Tämä vaatii hallinnollisten prosessien muutoksia, ei vain lisäresursseja. Samalla on panostettava kotoutumisen onnistumiseen ja aiemman osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Näitä en opposition puheissa kuullut.

Budjettiriihen työllisyyspäätökset lisäävät työllisyyttä VM:n arvioiden pohjalta rakenteellisesti 31 000–36 000 työllisellä. Pidemmällä aikavälillä vaikutus on vielä suurempi. Ja yhä uusia keinoja pitää etsiä.

Korona-aika on laittanut meidät kaikki seuraamaan tarkasti tilastolukuja, tartuntamääriä, tehohoidossa olevia, kuolleiden määriä Euroopassa ja maailmalla. Surullinen miljoonalukukin ylitettiin. Katsoin myös työllisyystilastoja touko–kesäkuulta: Pirkanmaa, työttömiä työnhakijoita yli 13 000 enemmän kuin vuotta aiemmin; Espoo, työttömien määrä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

tuplaantui eli nousi 10 000:lla; Vantaa, työttömien määrä nousi 11 000:sta 22 000:een. On tärkeää, että hallitus huolehtii kasvukeskusten elinvoimasta. Tämä on myös uusien työpaikkojen synnyn kannalta keskeistä.

18.54 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Nostan tässä esille neljä asiaa, jotka tänään ovat olleet täällä keskustelussa vahvasti esillä.

Ensimmäistä kutsun itselleni otsikolla ”Mikä on oikea tilannekuva?” Meillä on Suomen taloudessa rakenteellisia ongelmia. Välikysymyksessä on lueteltu niitä: muun muassa huoltosuhde, kestävyysvaje, työmarkkinat, työllisyysaste, verokiila, investoinnit ja niin edelleen. Me voimme jokainen varmasti lisätä tähän joitakin. Itse lisäisin siihen esimerkiksi eräänä selityksenä sille, miksi toivuiimme niin hitaasti vuoden 2009 finanssikriisistä, sen, että meillä tehdyt työmarkkinaratkaisut ja suhdanteet osuivat hyvin huonolla tavalla suhteessa toisiinsa. Teimme vuonna 2007 erittäin kalliita palkkaratkaisuja, jotka ajoittuivat käytännössä suurina korotuksina vuosille, joina kansantalous sukelsi hyvin voimakkaasti.

Näitä voimme luetella, mutta nyt kaikkein tärkein johtopäätös on kuitenkin se, että jos me mietimme sitä tilannetta, jossa me nyt olemme, vaikkapa niitä työttömyyden kasvukuja, joita edustaja Hopsu äskeisessä puheenvuorossaan luutteli, niin kyllä nämä ovat yksiselitteisesti koronakriisin aiheuttamia. Meillä nimittäin — tämä on hyvin mielenkiintoista, seuraan säännöllisesti Findikaattori-tietokantaa Tilastokeskuksesta, ja otan täältä eräitä lukuja — työllisyysaste vaihtelee tietysti vuoden aikana eri kuukausina, ja sen takia on syytä seurata samaa tiettyä kuukautta eri vuosina. Tammikuussa 2020, jolloin siis koronakriisi ei ollut vielä iskenyt meidän eikä minkään muunkaan maan talouteen, meidän työllisyysasteemme oli 72,1 prosenttia. Se oli edellisessä tammikuussa 70,6, sitä edeltävänä vuonna 69,3, sitä edeltävänä 67,0. Se koko tietokanta ulottuu 30 vuotta taaksepäin, ja tuo 72,1 prosenttia, siis tammikuussa 2020, on korkein luku, joka sieltä löytyi. Näin ollen oli aika uskottavaa, että Suomi oli 30 000 lisätyöllisellä, joita hallitusohjelmassa tavoiteltiin, 75 prosentin työllisyysasteen uralla. Ja nyt kun katsomme, mitä on sen jälkeen tapahtunut — siinä ei pidä verrata esimerkiksi helmikuun ja elokuun lukuja, koska, kuten edellä totesin, pitää verrata samaa kuukautta edellisenä vuonna — niin 71,5 prosenttia meillä oli nyt elokuun työllisyysaste tänä vuonna, ja vuotta aikaisemmin se oli 73,5. Se on pudonnut 2,0 prosenttiyksikköä. Yksi prosenttiyksikkö tarkoittaa noin 30 000:ta henkilöä tässä työllisyysasteessa.

Kyllä nämä luvut osoittavat vääjäämättömästi sen, että tämä nykyinen tilanne on nimenomaan koronakriisin aiheuttama. Sen takia minä kohdistaisin oman arvosteluni tähän välikysymykseen niiltä osin, että siinä sivuutetaan erittäin kevyesti tämä nykyinen kriisi. Suora lainaus neljänneestä kappaleesta, siellä todetaan näin: ”Epidemian aiheuttamasta suhdannekuopasta selviämme lopulta.” Ja sitten virke jatkuu 13. kappaleessa: ”Suomi tulee selviämään taloudellisesti kriisivuosista.” Ja sitten virke jatkuu. Eli se otetaan niin kuin näin itsestään tapahtuvana, ja sillä tietenkin perustellaan se, että tähtäin on sitten näissä jo itse mainitsemissani pitkän aikavälin ongelmissa, ja ne nostetaan tässä kovin voimakkaasti esille.

Täällä on hyvin moni todennut puheenvuoroissaan, ja myös valtiovarainministeri on sen tuonut esille, että tällä hetkellä kaikkein tärkeintä on se, että me saamme Suomen nostettua tästä nykyisestä kriisistä, joka ei ole vain meidän vaan myös meidän vientimaittemme kriisi, ja tämän jälkeen meidän on tietenkin välttämätöntä tehdä niitä rakenteellisia muutoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Haluaisin käyttää vertausta, vaikka tiedän, että ne ovat usein vähän vaarallisia. Otan vertauksen läheltä omaa alaani, vaikkapa urheilulääketieteestä. Jos meillä on urheilija, joka on vammautunut, niin silloin se ensimmäinen asia on korjata se vamma. Emme me silloin vielä suunnittele sitä, minkälaisella valmennusohjelmalla me saamme hänet maailman nopeimmaksi juoksijaksi. Ja sen takia minusta keskustelu kannattaa fokusoida tällä hetkellä niihin keinoihin, joilla me mahdollisimman nopeasti selviämme ylös tästä koronaviruksesta, koska se on kuitenkin tällä hetkellä se meidän talouden kriisin syy.

18.59 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Marinin hallitus on ehtinyt jo moneen otteen vakuutella pitävänsä tiukasti kiinni entisen pääministeri Rinteen aikanaan laaditusta hallitusohjelmasta. Edellisten eduskuntavaalien jälkeen laadittu ohjelma on saanut jo alun alkaenkin osakseen kritiikkiä etenkin ylioptimististen työllisyyteen liittyvien arvioiden takia. Nyt koronan myötä 75 prosentin työllisyystavoitteen ja hallituksen kaavailemien toimien välinen kuilu on syventynyt entisestään.

Samanaikaisesti kun tulopuoli kuihtuu merkittävästi, ei menopuolella olla valmiita tinkimään mistään. Hyvä esimerkki mittaluokaltaan satojen miljoonien uudistuksesta, jonka hyödyt ovat hataralla pohjalla, on oppivelvollisuuden laajentaminen 18 ikävuoteen. Suurin osa nuorista hakeutuu vapaaehtoisesti toisen asteen opintojen pariin jo tällä hetkellä, ja niille, keillä on vakavia ongelmia, tämä uudistus ei tarjoa mitään automaattista pelastusta. Sitten meillä ovat nämä miljoonia euroja maksaneet liikennemerkit. Nämä esimerkit kuvaavat hallituksen heikkoa kykyä tehdä sellaista politiikkaa, joka oikeasti toimii käytännön tasolla maamme eduksi ja tarjoaa käytetyille veroeuroille jotain vastinetta.

Hallituspuolueet pitävät itsepintaisesti kiinni omista, aikanaan kovin erilaisissa tilanteissa sorvatuista neuvottelutuloksistaan. Niin sanottu iso kuva on hämärtynyt ja siinä samalla Suomen etu unohdettu. Marinin hallituksen budjettiriihen antikin on jäänyt laihaksi liemeksi. Työnhakuvelvoite, eli niin sanottu aktiivimalli kakkonen, ei tässä tilanteessa mitään pelasta. Lisäksi koronatuken jakautuminen käytännön tasolla ei ole mennyt putkeen. Osa kipeästi tuen tarpeessa olevista yrityksistä on jäänyt nuolemaan näppejään, ja sitten taas tukea on myönnetty osalle sellaisia suuria firmoja, joille koronasta ei ole ollut niin paljon negatiivisia vaikutteita. Lisäksi tukia on lipsunut paljon esimerkiksi verkkosisältöjen parissa operoiville toimijoille, joiden tulos ei ole koronan myötä juuri sukeltanut.

Samanaikaisesti monet ravintolat ovat menneet tai ovat menossa nurin, puhumattakaan merkittävästi työllistävästä tapahtuma-alan yrityksistä: ne ovat syvissä ongelmissa. Ja tässä kohtaa haluan sanoa, että me puhumme tapahtumista ja festareista ja isoista juhlista, missä on esiintyjiä. Siellä on valomiehet, siellä on äänimiehet, siellä on artisteja, siellä on muusikkoja, siellä on tarjoilua ravintoloissa, tarjoilijat hommissa, ruokatarjoilua — se koskettaa valtavan suurta määrää ihmisiä, ja tapahtumajärjestäjät ja kaikki nämä edellä mainitut ovat todella nyt tiukan paikan edessä. Sitten ovat vielä artistit: ovat tietysti ne huippuartistit, jotka pääsevät televisioon ja on liveseurantaa jonkun verrankin, mutta sitten ovat ne, suurin osa niistä artisteista ja muusikoista ja esiintyjistä, arjen ahertajista, joilla ei ole tuloja minkään kautta.

Hallituksen toiminta on tältä osin hieman haparoivaa. Johtajuus ja selkeät linjaukset sekä ohjeistukset ovat loistaneet poissaolollaan. Yliampuvienv ympäristötavoitteiden ja niihin kytkeytyvän verottamisen hallitus sentään osaa. Naantali ja Kaipola paljastavat, miten tällainen politiikka nähdään yrityksissä. Nyt pitäisi tehdä kaikki voitava sen eteen, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

meillä on veroja maksavia yrityksiä vielä koronan jälkeenkin. Tässä kriisin keskellä olisi-kin perusteltua miettiä tuntuja verohelpotuksia yrityksille.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa oleva lupaus sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta ei ole näillä toimilla toteutumassa. Velkataakka kasvaa vastuuttoman punavihreän politiikan seurauksena ja jää tulevien sukupolvien harteille. Hallitus paisuttaa valtion velkaa koronan varjolla, koska se ei ole valmis tekemään tarvittavia, kipeitäkin menoleikkauksia, ja sitten vielä kaiken kukkuraksi suomalaisten ollessa ahdingossa hallituksemme pumppaa rahaa miljarditolkulla muille EU-maille elpymisrahaston kautta. Siksi hallituksen toimintakyvyn kyseenalaistaminen välikysymyksen muodossa on enemmän kuin paikallaan. Suomea ei voi johtaa näin vastuuttomalla ja epäisänmaallisella tavalla.

Arvoisa puhemies! Aivan loppuun: suomalaisten uskoa tulevaisuuteen luodaan sillä, että pidetään Suomen puolta myös EU:ssa, [Puhemies koputtaa] EU-neuvotteluissa.

Kannatan opposition yhteistä epäluottamuslausetta hallitukselle.

19.05 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Arvostan kovasti sitä, että valtiovarainministeri on yhä täällä. Se kertoo arvostuksesta eduskuntaa kohtaan.

Puhemies! Hallituksen ja monen riippumattoman asiantuntijan suulla on todettu, että nyt on elvyttävän talouspolitiikan aika. Sitä, onko elvytystä tehty liian paljon tai liian vähän, ei voida vielä varmuudella sanoa, mutta se, miten Suomi on tähän asti selvinnyt, kertoo, että olemme toimineet varsin oikeassa mittakaavassa. Vertailumaissamme koronan vaikutukset ovat saman suuntaisia, saman suuruisia tai suurempia. Myös velkaantumista tapahtuu muualla samassa suhteessa kuin meillä.

Moneen otteeseen on myös todettu, että yhtä aikaa elvytyksen kanssa ei pidä tehdä vastakkaisia toimia. Talouskasvulle välttämättömänä edellytyksenä pidetään työllisyyden kasvua. Juuri nyt paras keino tähän on yritysten tukeminen tämän kriisin yli. Irtisanotuille ja lomautetuille paras reitti takaisin töihin syntyy, kun työllistävä yritys välttyy konkurssilta ja pääsee takaisin kasvu-uralle. Tätä tavoitetta on yksiselitteisesti tuettava.

Pelkästään koronan lamaannuttamien työpaikkojen palauttaminen ei kuitenkaan riitä. Tiedämme kaikki, että Suomen ikärakenteesta ja työllisyysasteesta johtuva kestävyysvaje on yhä olemassa. Koronan ohella myös kestävyysvajeeseen on löydyttävä ratkaisu. Meillä on oltava tekeviä käsiä yhä enemmän, ja sen haasteen ratkaisemiseksi on löyty pöytään toimia. Hallitusohjelman mukaisesti on tehty työllisyystoimia ja työllisyystoimenpiteitä, ja lisää ollaan tekemässä sovittujen aikataulujen mukaan. Arviot toimenpiteiden vaikutuksista perustuvat valtiovarainministeriön laskelmiin.

Hallitus on toiminnallaan pyrkinyt turvaamaan kuntien ja sairaanhoitopiirien toimintakyvyn. Kunnat käyttävät rahansa esimerkiksi päiväkoteihin, kouluihin sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin. Meillä lienee laaja yhteisymmärrys siitä, että testaaminen, hoito ja tulevaisuudessa rokottaminen eivät voi jäädä rahasta kiinni.

Tärkeintä juuri nyt on huolehtia ihmisten terveydestä ja turvallisuudesta. On luotava vauhtia ja luottamusta tulevaisuuteen. Jokainen suomalainen ja koko Suomi on pidettävä mukana. Korona koettelee meitä kaikkia, mutta toisilla on aivan eri tavalla liikkumavaraa kuin toisilla. Heikoimmassa asemassa oleville on pyrittävä korvaamaan menetyksiä, mitä rajoitustoimet ovat aiheuttaneet.

Suomessa on tunnetusti melko tiukka verotus, ja ymmärrän myös veronalennusten elvyttävän logiikan. Nyt ei ole kuitenkaan sen aika, eikä ole kovin viisasta kuiskutella ihmisille, miten mukavaa olisi, jos siitä ja siitä verotuksesta luovuttaisiin. Aina eivät logiikat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

kohtaa: yhtäältä ollaan huolissaan taloudesta, ja sivulauseessa ollaankin jo valmiina valta-viin verohuojennuksiin.

Puhemies! Keskustelu täällä salissa näin päivän mittaan osoittaa, että parlamentarismi toimii. Yhdyn kyllä opposition huoleen työllisyyden ja talouden tilasta, mutta Suomi nou-see tästäkin kanveesista punamultayhteistyön ja toimien kautta, minkä oppositio, totta kai, pitää virkeänä ja terävänä.

19.10 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Aika pessimististä tulevaisuuskuvaa ja -nä-kymää kokoomus ja oppositio luovat tällä hetkellä suomalaisille. Onko nyt sen aika? Onko se oikea lääke? Minusta ei. Minusta nyt pitää katsoa ja uskoa tulevaisuuteen sekä muistaa, mistä tämä taloudellinen ja terveydellinen kriisi pääosin johtuu.

Hallitus on pystynyt kriisistä huolimatta vastuullisesti turvaamaan vähintään kohtuulli-sesti suomalaisen hyvinvoinnin, kuntien taloustilanteen ja yritysten selviytymisen kriisin yli mahdollisimman vähäisin inhimillisin ja taloudellisin vahingoin. Samalla kun taloudes-sa on jouduttu tekemään useita lisätalousarvioita ja kompromisseja talouden, kuntatalou-den, yritysten, koronan hoidon ja ihmisten arjen turvaamiseksi, on kumminkin pystytty, toisin kuin oppositio väittää, viemään eteenpäin myös hallitusohjelmaa ja erityisesti siinä olevia isoja tulevaisuusinvestointeja.

Tulevaisuusinvestoinneista. Liikenneinfran panostukset: tänään esimerkiksi ministeri Harakan linjaus itäradan osalta on yksi niitä isoja asioita. Näillä myös on iso työllisyysvai-kutus, josta ei tässä salissa ole puhuttu ollenkaan. Korkeakoulujen opiskelijapaikkojen li-säykset, ammatillisen koulutuksen edellisen hallituksen virheiden korjaaminen, oppivel-vollisuusiän nosto, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lisäresurssit erityisopetukseen, lisäpanostukset ryhmäkokoihin ja koulutuksen laatuun. Lisäksi hallitus on merkittävästi li-sännyt panostuksia tki-toimintaan myös yrityksille verokannustimien kautta. Tärkeää on-kin, että pystymme kriisistä huolimatta panostamaan elvytykseen, työllisyyteen, niin kuin hallitus budjetissaan vuodelle 2021 tulee esittämään.

Täällä on luotu aika väärää kuvaa suomalaisen teollisuuden tulevaisuudenuskosta tällä hetkellä. Kun kysyy ely-keskuksilta, niin siellä on kymmenien miljoonien hankkeita mo-nissa maakunnissa odottamassa investointipäätöksiä, kun aika muuttuu. Täällä on luotu ai-van väärää kuvaa, mikä suomalaisen teollisuuden tulevaisuudenusko tällä hetkellä on.

Työllisyyspanostukset. Työllistämismallin muutos, työllisyyden kuntakokeilun käyn-nistäminen ovat niitä työllisyystoimenpiteitä, mitä hallitus on viemässä eteenpäin. Kunta-kokeiluista meillä on monilla alueilla hyvät mallit olemassa, ja päätöksen jälkeen meillä on valmiudet sitten viedä eteenpäin ja erityisesti vahvistaa työllisyystoimenpiteitä.

Suomella on kansallisesti toivottavasti jo ensi kesänä myös elvytysrahaston ja EU:n aluekehitysrahaston työkalut vuosille 2021—27 käytössä. Meille kaikkialle Suomeen on tulossa enemmän aluekehitysrahaa kuin aiemmin. Nyt on tärkeää pystyä kansallisesti ra-kentamaan näillä työkaluilla kasvun työkalut kärkialoillemme. Budjetin 2021 talouspoli-tiikan tavoite onkin ihmisten hyvinvoinnin turvaaminen ja kestävä tulevaisuuden ja uu-den kasvun rakentaminen. Sitä on myös suomalaisten helppo tukea, toivottavasti myös op-position.

Arvoisa puhemies! Nyt on rakennettava yhdessä siltaa yli koronakriisin ja katsottava tu-levaisuuteen ja keskityttävä uuden kasvun luontiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

19.14 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Yhteiskuntaamme on alkanut vaivata yhä enenevässä määrin ”minä ensin” -ajattelu. Kukaan ei ole valmis antamaan piiruakaan periksi yhteisen edun nimissä, mutta turhapa ihmisiä siitä on syyttää, kun hallitus näyttää mallia. Mistään ei olla valmiita perääntymään, ei edes nyt, kun korona murjoo talouttamme rankalla kädellä. Jokainen hallitus haluaa tietysti tulla muistetuksi kärkihankkeistaan. Tämän hallituksen hankkeet ovat täynnä korulauseita, ja niistä puhutaan historiallisina uudistuksina, jotka tuovat valtavasti lisää elinvoimaa tai parantavat ihmisten elämänlaatua. Näitä hankkeita ollaan valmiita puolustamaan, olipa tilanne mikä hyvänsä.

Viimeistään koronakriisi avasi monien silmät Suomen kestävyys- ja kilpailukykyongelmalle, mutta hallituksen silmät eivät ole näyttäneet aukenevan. Silmät eivät aukea, vaikka tehtaita suljetaan ennätysvauhtia ja yt:istä ilmoitetaan lähes päivittäin. Jo aiemmin oppositio on kannustanut hallitusta muuttamaan hallitusohjelmaansa nykytilaa vastaavaksi, sillä ohjelman työllisyystavoitteilta on pudonnut pohja pois. Sitä rahaa, mitä nyt jaetaan, ei ole olemassakaan, eikä sitä näillä hallituksen olemattomilla toimilla saada koskaan kokoon.

Tämänsykyiseltä budjettiriiheltä odotettiin paljon, mutta tulokset olivat sangen laihat. Rahaa pannaan haisemaan, mutta työllisyystoimia ei näy. Loppujen lopuksi kyseessä on varsin yksinkertainen yhtälö. Työpaikat, joita nyt niin sanotusti päätösperäisesti luodaan, syntyvät julkiselle sektorille. Nämä työpaikat syntyvät mittavissa ongelmissa olevalle kuntasektorille, ja kunnat puolestaan saavat — usein täysin riittämättömiä — kompensaatiorahoja valtiolta. Kuitenkin vain tuottava työ, yritykset ja vienti toimivat nykyisen hyvinvointiyhteiskuntamme rahoittajina. Pääministeri Sanna Marin tivaa yrityksiltä yhteiskuntavastuuta, mutta minkäänlaisia merkittäviä uudistuksia tai helpotuksia työpaikkojen syntymiselle yksityiselle sektorille ei ole esitetty. Missä on teidän yhteiskuntavastuunne? Miksi ette luovu rahanjaosta, johon nyt ei ole varaa, ja panosta sellaisiin toimiin, joilla luodaan tuottavaa työtä?

Arvoisa hallitus, oli selvää, että ennen koronakriisiä tästä hallituksesta ei olisi ollut vastuulliseen taloudenpitoon, mutta nyt koronasta johtuvassa talouskriisissä edetään edelleen silmät visusti suljettuina. Se on edesvastuutonta. Tempputyöllistämisen ei ole minkäänlaisista virkaa. Tilastot näyttävät paremmilta, mutta muut hyödyt ovat olemattomat, tärkeintä kun olisi nyt saada rahaa valtion kassaan. Julkiselle puolelle synnyttävät hankkeet, kokeilut tai maksuttomat palvelut näennäisesti lisäävät työpaikkojen määrää, mutta veronmaksajien piikkiin. Lopulta näidenkin rahoitus lakkaa. Pitäisikö siitä sitten syyttää nyt istuvaa vai seuraavaa hallitusta, jos rahanyörit eivät enää aukeakaan?

Arvoisa puhemies! Haluan huomauttaa, että oppositiossa ollaan oltu ymmärtäväisiäkin esimerkiksi velanotolle. Ilman elvytystä emme selviäisi, mutta jossain vaiheessa on ryhdyttävä tekemään niitä kovia talouspoliittisia toimia, jotka nostavat Suomen suosta, ja nämä toimet eivät saa lykkääntyä seuraavan hallituksen kontolle. Hyvä hallitus, lopettakaa näpertely ja esittäkää aitoja työllisyystoimia.

19.18 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Valtion taloudenhoito on huonolla tolalla. Opetamme lapsiamme siihen, että tulojen ja menojen pitää olla suhteessa toisiinsa ja jos lainaa otetaan, pitää olla keinot ja suunnitelma, miten sen maksaa takaisin. Nyttien hallitukselta puuttuu täysin ne välineet, millä vastataan siihen velanmaksuun ja tuleviin vuosiin. Valitettavasti tämän maksajina ovat lapsemme.

Julkinen talous on ollut kestävämmällä polulla, eikä hallitus ole pystynyt tekemään riittäviä päätöksiä suunnan muuttamiseksi. Pelkästään koronan piikkiin talouden ongelmia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

ei voi laittaa. Päätöksiä ei kuulunut työllisyyden osalta ennen koronakriisiä eikä kuulu nytkään. Hallituksen talouspolitiikka oli jo ennen koronakriisiä kestävämmällä uralla, mutta viimeistään nyt olemme voineet todeta, että sillä ei ole mitään pohjaa. Koronakriisi ei ole syy tehdä vähemmän, vaan nimenomaan silloin meidän pitää tehdä enemmän. On ymmärrettävää, että lainaa joudutaan ottamaan, mutta pitää myöskin olla välineitä ja toimenpiteitä ja tiekartta siihen, miten siitä tilanteesta päästään eteenpäin.

Hallituksen politiikka ei paranna työllisyyttä, se heikentää kilpailukykyä ja vähentää investointeja. Hallitus on leikannut työllisyyttä vahvistavaa ja harmaata taloutta kitkevää kotitalousvähennystä lähes 100 miljoonalla eurolla. Monen pienen yrittäjän toimeentulo on jos sen puolesta huonontunut, ja sitten korona tähän vielä päälle. Monet perheet ovat käyttäneet kotitalousvähennystä, ikäihmiset ovat käyttäneet sitä palveluihinsa, ja nyt leikkaus rajoittaa niiden käyttöä ja samalla vähentää työllisyyttä.

Työssäkäyvien ja yritysten kustannuksia on nostettu 250 miljoonan euron polttoaineveron kiristyksellä, jota ei kompensoida yrityksille tai keskituloisille muussa verotuksessa. Lisäksi yritystukien karsinta typistyi parafiinisen dieselin 120 miljoonan euron veronkorotukseksi. Korona-aikaan hallitus on tukenut yrittäjiä mutta samaan aikaan tekee myös sellaisia päätöksiä, jotka eivät edesauta yrittäjien toimeentuloa. Viimeisimpänä esimerkkinä ovat ravintolarajoitukset, jotka kohdistuivat laajalla kädellä koko ravintola-alaan ja myös ruokaravintoloihin. Ymmärrettävästi yökerhot ja diskot, joissa ollaan lähellä toisiaan, voivat olla koronan osalta leviämispaiikkoja hyvin myöhäisinä kellonaikoina, mutta tavallisten ruokaravintoloiden osalta, joissa on tähänkin asti hyvin huolehdittu hygieniakäytännöistä, on käsittämätöntä, että tällainen taloutta huonontava päätös tehdään koko Suomen osalta kohdentamatta sitä erityisemmin, eikä se edes perustu faktatietoon. Emme ole edelleenkään saaneet tietoja siitä, mistä nämä tartunnat ovat peräisin, vaikka sitä on erikseen kysytty.

Arvoisa rouva puhemies! Nykyinen hallitus ei ole tehnyt mitään työllisyyden parantamiseksi ja talouden ja työllisyyden parantamiseksi tuleville vuosille. [Keskeltä: Ei pidä paikkansa!] Ikäihmisemme tarvitsevat hoivaa, ihmisten pitää päästä hoitoon ja lasten pitää saada korkealaatuista varhaiskasvatusta ja kouluopetusta ja mahdollisuus jatkokoulutautumiseen. Nykyinen hallitus vie leivän lastemme suusta useiksi vuosiksi eteenpäin. Miten selitämme tämän lapsillemme? Emme kykene ylläpitämään yhteiskuntamme hyvinvointipalveluita ilman parempaa työllisyystilannetta ja yrityksiä. Miksi haluatte, hallitus, murentaa hyvinvointiyhteiskuntamme vastuuttomalla politiikallanne?

19.24 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Oppositio on tehnyt välikysymyksen tärkeästä aiheesta, taloudesta. Tosin, kun täällä tänään on kuulunut tätä opposition viestiä, ei se kovin yhtenäinen ole ollut, ja onkin jäänyt kysymysmerkki, mistä osuudesta taloudesta te olette yhtä mieltä. Perussuomalaisten ryhmäpuheessa edustaja Purra sanoi, että velanotto ei ole se, mitä he kyseenalaistavat tässä välikysymyksessä, ja taas kokoomuksen ryhmäpuheessa todettiin ja kauhisteltiin, kuinka kauheaa on, kun valtio ottaa nyt näin paljon velkaa.

Kyllä Suomen velkaantuminen huolettaa kaikkia meitä niin täällä eduskunnassa, työpaikoilla kuin kodeissakin. Velkaa ei kuitenkaan koskaan oteta kevyin perustein. Kotitaloudet ottavat velkaa asumiseen ja kodin investointeihin, kuten vaikka uuden asunnon hankkimiseen tai auton ostoon, että perheenjäsenet pääsevät töihin ja harrastuksiin. Opiskelijat ottavat velkaa opiskeluihin ja yritykset yritystoiminnan pyörittämiseen. Valtio ottaa vel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

kaa, että nämä rattaat pysyvät pyörimässä. Suomi ottaa siis velkaa, että yritykset pääsevät yli koronaviruksen tuomista koettelemuksista, että ihmiset saadaan testattua mahdollisimman laajasti koronan varalta ja että kunnat pystyvät tuottamaan peruspalvelut kaikille kuntalaisille. Nyt tehdään oppikirjamaista elvytystä.

Syvämmän kriisin hetkellä ei pidä taloutta ajaa alas veronkorotuksilla ja leikkauksilla. Myös oppositio tietää tämän varmasti. Ennen kaikkea kokoomuksen pitäisi tämä tietää. Finanssikriisin notkahduksen aikana kymmenisen vuotta sitten kokoomus valtiovarainministeripuolueena nikkaroi nykyistä pahempaa alijäämää. Ymmärrän siis huolen. Huoli ei kuitenkaan häviä tästä maasta sillä, että kokoomus, perussuomalaiset ja kristillisdemokraatit tähtäävät tämän hallituksen kaatamiseen. Mikä on näiden puolueiden tarjoama todellinen yhteinen vaihtoehto? Suomi tarvitsee toimintakykyisen hallituksen, ei poliittista kriisiä. Suomalaisten arvio on, että hallitus on hoitanut koronatoimet hyvin ja että toimitusministeristö ei tähän kykenisi.

Budjetin alijäämä koostuu koronan takia alentuneen verokertymän sekä kasvaneiden työttömyysmenojen lisäksi pääasiassa muista koronaan liittyvistä menoista, kuten juuri näistä koronatesteistä, kuntapaketista ja jo aiemmin tehdyistä elvytyspääöksistä. Lisäksi alijäämään kuuluvat hävittäjät. Meidän tulee myös pystyä puolustamaan maatamme. Aiemmin kokoomus on kannattanut näitä toimia. Eli mitä nyt meidän pitäisi jättää pois? Säästölistansa sijaan oppositiosta esitetään miljardiluokan veroalea yhteiskunnan hyväosaisille ja moititaan muun muassa väliaikaista toimeentulotuen nostoa sekä panostuksia toiselle asteelle ja varhaiskasvatukseen. Miten tämä sopii oikeiston juhlapuheisiin vastuullisuudesta ja sivistyksestä? Ei mitenkään.

Arvoisa puhemies! Työtä, terveyttä ja turvaa — näistä asioista on kyse niin ensi vuoden budjetissa kuin hallituksen politiikassa muutenkin. Tavoite on viedä Suomi tämän vakavan tilanteen yli mahdollisimman vähin inhimillisin ja taloudellisin vahingoin. Tautitilanne pidetään Suomessa hallinnassa. Se on samalla myös kestävinä ihmisten työpaikkojen turvaamista ja yritysten pärjäämisen tukemista.

19.27 Katja Taimela sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän välikysymyksen kohdalla hämmästelen suuresti varsinkin kahta asiaa:

Ensinnäkin on erikoista, miten edelleen päällä olevan koronaviruksen vaikutukset on unohdettu. Keväällä oli hienoa, miten oppositio tuki hallitusta päättävissä toimituksissa koronan hoidossa, toimituksissa, joista tiedettiin tasan tarkkaan, että niiden hintalappu ei ole pieni. Nyt kun laskun suuruusluokka alkaa selvitä, alkoi arvostelu. Keskustelun aikana ei ole tullut selväksi, mikä tukitoimenpide olisi tullut jättää hoitamatta. Olisiko kunnat pitänyt jättää oman onnensa nojaan? Entä yritykset?

Toinen merkillisyys, joka tähän välikysymykseen liittyy, on opposition huoli aiemmin haukkumastaan hallitusohjelmasta. Hienoa, kokoomus ja perussuomalaiset, että olette nousseet puolustamaan hallitusohjelmaa, joka on kunnianhimoisuudessaan ja oikeudenmukaisuudessaan paras, mitä tähän maahan on tehty.

Arvoisa rouva puhemies! Koronakriisi on poikkeuksellinen koettelemus, jonka kokonaisuudesta on vielä osia näkemättä. Vertailutilastot osoittavat, että Suomi on toistaiseksi selvinnyt siitä melkoisen hyvin, katsotaan sitten talousvaikutuksia tai inhimillisiä vaikutuksia. Kriisi on edelleen ratkaisematta. Nyt on edelleen aika osoittaa tukea kaikille kriisin kanssa kamppaileville. Valtiolla on todellisuudessa ainoana toimijana mahdollisuus kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

taa vahvaa vastuuta hyvin laajasti, ja se on sen myös tehnyt. Tästä olemme hyötynneet me jokainen.

Hallitus on koronakriisin akuutin vaiheen hoitamisen ohella lähtenyt budjettiriihessä hakemaan jo polkuja kriisin jälkeiseen aikaan. On tärkeää, että kasvu saadaan nopeasti ja kestäväällä tavalla käyntiin, ja tähän hallitusohjelma tarjoaa edelleen ajankohtaiset linjaukset. Hallitusohjelmassa todetaan, että hyvinvoinnin perusta on myös 2020-luvulla osaamisessa, työssä ja yrittäjyydessä. Näiltä pohjilta viemme Suomea eteenpäin myös koronakriisin jälkeen. Kasvun kannalta on tärkeää, että meillä on ennakoitavuutta ja luottamusta yhteiskunnassa. Suomalainen tapa sopia ja työskennellä yhteisten tavoitteiden eteen tulee nostaa sille kuuluvaan kunniaan, ja on todettava, että opposition hajottavat ja tarpeetonta vastakainasettelua lisäävät puheet eivät ole siinä avuksi.

Arvoisa rouva puhemies! Minun on hyvin vaikea tunnistaa välikysymyksessä maalattua hyvin pessimististä kuvaa Suomesta. Oppositio ei tunnu luottavan paitsi hallitukseen myöskään suomalaisiin yrityksiin ja työntekijöihin. Kriisin aikana on erityisen tärkeää luoda ihmisille luottamusta tulevaan ja uskoa parempaan huomiseen. Hallituksen politiikka on rakentanut siltaa yli vaikeampien aikojen. Hallitus on myös osoittanut budjettiriihen linjauksilla konkreettiset tavat, joilla se lähtee luomaan edellytyksiä uudelle kasvulle. Mitä työllisyystoimiin tulee, on kerta kaikkiaan kestävämpiä, että kokoomus näkee työllisyystoimina vain ne, jotka tavalla tai toisella kurmuuttavat työttömiä tai heikentävät työehtoja. Tässä meillä on onneksi suuri ero ajattelutavoissamme. Minusta hallitus on toteuttanut kestäväää ja rakentavaa työllisyyspolitiikkaa, joka uskoo ihmiseen. Samalla hallitus on osoittanut valmiuttaan myös hankaliin ja ikäviin päätöksiin.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä todetaan: ”Kriisin keskellä suomalaiset ansaitsevat selkeän ja vakautta luovan suunnan, uskottavan ohjelman välttämättömien uudistusten toteuttamisesta ja päätöksenteko- ja toimeenpanokykyisen hallituksen.” Tästä voin olla täysin samaa mieltä, ja on hienoa, että juuri kuvatun kaltainen hallitus meillä myös tällä hetkellä on.

Sitten vielä tähän loppuun, jotta tulee myös pöytäkirjoihin merkittyä: Kun olen kuunnellut koko iltapäivän tätä välikysymyskeskustelua ja siihen liittyviä puheenvuoroja ja välihuutoja, haluan vielä tarkentaa, että hallituksen aktiivisen työnhaun malli, jota myös pohjoismaiseksi työllisyyspalvelumalliksi kutsutaan, ei todellakaan ole mikään viime kauden aktiivimalli. Marinin hallituksen toimesta nyt karensseja kohtuullistetaan, kasvokkaista palvelua lisätään, keneltäkään ei odoteta mitään sellaista, mitä ei voi kohtuudella tehdä ja töitä hakevalta ei leikata toisin kuin viime kauden aktiivimalli teki, ja sen Rinteen hallitus ensi töikseen myös purki. Me voimme olla tässä salissa ratkaisuihin eri mieltä, mutta edes hitunen faktoja puheeseen edesauttaisi keskustelun ansiokasta tasoa.

19.33 Ari Koponen ps: Puhemies! Edustaja Lohi nosti puheenvuorossaan tässä hetki sitten esiin hallituksen yhden ison ongelman, nimittäin johtajuuden. Hän vaatii sitä oppositiolta, mutta ei hallitukselta.

Koko hallitusohjelma lepäsi 75 prosentin työllisyystavoitteen varassa. Hallituspuolueiden puheenjohtajat myönsivät, ettei Marinin johtama hallitus tule saavuttamaan tavoiteltua työllisyysastetta.

Suomella on Euroopan vaikein huoltosuhde ja ratkaisematon kestävyysvaje. Ikäsidonnaisia menoja rahoittava työikäinen väestömme pienenee. Tilastokeskuksen tuoreimman väestöennusteen mukaan Suomessa 15 vuoden kuluttua ei ole enää yhtään maakuntaa, jos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

sa syntyy enemmän ihmisiä kuin kuolee, jos syntyvyys pysyy nyt havaitulla tasolla. Ymmärtääkö hallitus tämän ongelman laajuuden?

Hallituksen pitäisi tehdä entistä suuremmalla syyllä töitä työllisyyden vahvistamiseksi. Kuten jo debatissa nostin esiin, hallitus leikkasi esimerkiksi juuri työllisyyttä vahvistavaa kotitalousvähennystä lähes 100 miljoonalla eurolla. Tämä oli vastoin kaikkia hallituksen omia kirjauksia harmaan talouden purkamisesta ja työllisyyden parantamiseen liittyvistä tavoitteista. Kotitalousvähennyksen säätämisen keskeinen tavoite on nimenomaan ollut työllisyyden parantaminen yhteiskunnan myöntämän tuen avulla. Edulla on erityisen myönteinen vaikutus monien pienten ja keskisuurten yritysten liiketoimintaan ja palveluja tarvitsevien kotitalouksien arkeen.

Halusin pääministeri Marinilta vastauksen kysymykseeni, ja sainkin sen debatin aikana. Vastauksen viesti oli lyhykäisyydessään: yhteiskunnan vahvimmat ja vauraimmat ovat hyötynneet kotitalousvähennyksestä eniten. Todellisuudessa edun tarjoama hyöty koskettaa tavallisia työssäkäyviä perheitä ja niitä ihmisryhmiä, jotka eivät pärjää ilman apua. Muisuttaisin vielä, että kotitalousvähennyksen käyttäjistä yli 40 prosenttia on eläkeläisiä. Useimmin sitä käyttävät yli 75-vuotiaat. Kotitalousvähennys on elintärkeä tuhansille vanhuksille esimerkiksi kodin siivouksen osalta. Hallitusohjelman mukainen leikkaus tuo sadoille ja taas sadoille siivousta käyttäneille vanhuksille yli 200 euron lisälaskun vuodessa.

Mallia voisi ottaa Ruotsista, jossa kotitalousvähennyksen nosto kuuluu olennaisena osana työllisyystoimiin. Ruotsin noin 4 700 euron kotitalousvähennys nostetaan nyt noin 7 000 euroon. Tämä olisi tosiaan työllisyystoimi, joka tukisi pieniä ja keskisuuria yrityksiä, olisi avain harmaan talouden torjuntaan ja auttaisi esimerkiksi juuri eläkeläisiä.

Perussuomalaiset ajoivat kotitalousvähennyksen leikkauksen peruutusta vaihtoehtobudjetissaan 2020. Olen ehdottanut edes väliaikaisia muutoksia kotitalousvähennykseen jo kevästä lähtien, sillä ehdotin toimenpidealoitteessa huhtikuussa kotitalousvähennyksen enimmäismäärän ja korvausprosentin nostamista.

Ja kuten edustaja Kivisaari aikaisemmin sanoi, pitää nostaa valtiovarainministeri Vanhaselle hattua, että vielä istuu ministeriaitiossa. Työmaalla olisi varmasti vielä paljon tehtävää.

19.36 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Kun olen kuunnellut tätä päivän keskustelua, niin ihmettelen hieman tätä opposition linjaa. Lähiaikoina keskeisintä pitäisi olla, että tämä koronatauti pidettäisiin kurissa ja yhteiskunta avoinna.

Arvoisa puhemies! Suomi ei nouse ajamalla kunnat veronkorotusten tai leikkausten tielle. Miljardiluokan kuntapaketti tulee torjumaan peruskoulun ja terveydenhuollon leikkauksia sekä laskee painetta nostaa kuntaveroja. Vastustetaanko opposition puolella hallituksen esittämää kuntapakettia? Arvoisa oppositio, kertokaa vaihtoehtonne, kun arvostelette näinkin kovasti pakollista velanottoa. Mihin satsaaminen on tarpeetonta: koronatesteihin, hävittäjähankintoihin, kuntapalveluihin? Haluatteko te ajaa kunnat konkurssiin? Nytkö ei pidäkään laittaa infraa kuntoon teollisuuden rattaiden pyörimisen vauhdittamiseksi?

Opposition suunnalta on tullut myös mitä erikoisimpia esityksiä, joilla suurituloisimpien ansiotulojen verotusta kevennettäisiin rajusti. Tälläkö te opposition edustajat arvioitte Suomen nousevan? Tuntuu, etteivät velkahuolet pahemmin paina, kun mittavia veronalennuksia haikaillaan.

Nyt tarvitaan niitä työllisyys- ja elvytystoimia, mitä hallitus on esittänyt. Suomalaisen viennin ja yrittäjyyden edellytyksiä vahvistetaan. Yritykset investoivat ja kehittävät asiak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

kaille kaupaksi käyviä tuotteita ja palveluita, ja hallituksen tehtävä on luoda edellytyksiä. Alennamme muun muassa sähköveron kertarysäyksellä EU:n sallimaan minimiin, ja tämä on erinomainen esimerkki hallituksen teollisuutta tukevasta politiikasta. Teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmää jatketaan neljän vuoden ajan, päästökauppakompensatiota uudistetaan teollisuuden sähköistymisen ja uudistumisen tueksi. Oppositioapuolueista kokoomus on ajanut koko päästökompensaation lakkauttamista. Tällä olisi ollut raju vaikutus vientiteollisuuden kilpailukykyyn, erityisesti paperiteollisuuteen.

Arvoisa puhemies! Lähiaikojen vaikuttavinta talouspolitiikkaa on tautitilanteen pitäminen hallinnassa. Kun rokotetta, tätä koronarokotetta, ei vielä ole, niin testaa, jäljiltä, eristä ja hoida -strategian tehokkaalla toimeenpanolla yhteiskuntamme voidaan pitää mahdollisimman avoimena siitä huolimatta, että tämä viheliäs korona on keskuudessamme. Terveystiestä on huolehdittava. Hallitus varautuukin ensi vuoden budjetissa esimerkiksi mittavaan koronatestaamiseen, johon varataan 1,4 miljardia euroa. Tämä riittää 30 000 päivittäiseen testiin. Juuri nyt keskeistä on, että pidämme yllä kulutuskysyntää ja autamme yrityksiä pysymään pystyssä tämän vaikean ja sumuisen ajanjakson yli. Kriisin keskellä talouspolitiikan tulee olla elvyttävää.

Arvoisa puhemies! Tähän saakka Suomen koronastrategia on onnistunut varsin hyvin. Vaikka Suomi on ottanut rajuja iskuja koronasta vastaan, niin taloutemme on kuitenkin toistaiseksi selvinnyt moneen muuhun maahan verrattuna varsin hyvin.

19.41 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen ohjelma oli alun perinkin haulikolla ammuttu luettelo tavoitteista, joista minkään toteuttamiseen eivät hallituksen keinot ja julkisen talouden resurssit riitä. Jo ennen koronaa oli selvää, että ohjelma tulee heikentämään Suomen taloutta ja kasvattamaan kestävyysvajetta.

Ennen koronaa kävi selväksi myös, etteivät päähallituspuolueet todella usko yhteiseen ohjelmaansa. Vihreissä tiedetään, ettei heidän ilmastotavoitteitaan kyetä demokratiassa toteuttamaan. Sosiaalidemokraateissa tiedetään, että tarvittava työllisyyspolitiikka suututtaa kannattajakunnan ja tavoiteltava ilmastopolitiikka köyhdyttää sen. Keskustassa tiedetään, että hallituksen talous-, alue-, yritys-, maatalous- ja ympäristöpolitiikka syövät sen kannattajakuntaa.

Sodat pois lukien Suomi on nyt vaikeimmassa tilanteessa, eikä pelkästään koronan takia. Siinä missä hallitusohjelman seuraukset olisivat olleet Suomelle vahingollisia, hallituksen koronakriisin varjolla nyt harjoittama politiikka on suorastaan tuhoisaa. Talous murjotaan tilaan, josta nousemiseen ei nykypäättäjien elinikä enää riitä.

Arvoisa puhemies! Todellisena vaarana on verokamelin selän katkeaminen. Kaikki kaipaavat ennakoitavuutta ja näkymää tulevaisuuteen. Hallitus luo nyt koronan heikentämälle elinkeinoelämälle näkymää, joka ei todellakaan kannusta yrittämään saati investoimaan Suomeen, [Keskeltä: Ei pidä paikkaansa!] näkymää, jossa hallituksen työllisyys- ja ympäristöpolitiikka kasvattavat ennestäänkin valtavaa verokiilaa, näkymää, jossa yritykset saavat kymmeniä ja satoja turhia hakemuksia harvoin avoimiin työpaikkoihinsa — työpaikkoihin, joita yrityksillä ei ole tarjota enempää, koska verokiila on syönyt kilpailukykyä ja korona kysynnän.

Julkisen talouden paisuttaminen ei ole elvytystä, eikä perinteinen elvytys tässä tilanteessa toimisikaan. Hallituksen niin sanottu vihreä elvytys ja EU-elpymisväline tulevat osoittautumaan Suomen kalleimmiksi virheiksi ikinä. Kuluttajien ja yritysten valintoja voidaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

ohjata tekemällä elämästä vaikeampaa ja kalliimpaa, mutta lisää jaettavaa sellainen ei tuota. Tämä romuttaa kansantalouden.

Hallitukselta on itsensä ja suomalaisten pettämistä laskeskella taulukkolaskentaohjelmissa päätöspäisiä lisätyöpaikkoja, kun niitä tuolla ulkona katoaa koko ajan ihan oikeasti. Punavireiltä ei ehkä muuta voi odottaakaan, mutta keskustan toimintaa ei käsitä kohtaan enää kukaan.

Menestyksemme maailmanmarkkinoilla ja kykymme korvata tuontia kotimaisella tuotannolla määrittävät sen, mihin meillä on varaa. Meillä ei ole varaa paisuvaan julkiseen sektoriin ja sen myötä kasvavaan verokiilaan. Julkisen talouden todellisiin ongelmiin pureutuva tasapainottaminen ei todellakaan aiheuta potkuja hoitajille ja opettajille. Potkuja ja lomautuksia heille aiheuttaa sortuva kuntatalous, jota oman painonsa alle sortuva valtiontalous ei kykene pelastamaan. Hyvä hallitus, lopettakaa tuhlaaminen EU:hun, maahanmuuttoon ja ilmastoon. Lopettakaa julkisen sektorin paisuttaminen. Lopettakaa ylisääntely ja yliverotus. Pienentäkää verokiilaa.

Arvoisa puhemies! Nykyinen hallitus on osoittanut, ettei se kykene laatimaan, saati toteuttamaan todellisessa maailmassa toimivaa politiikkaa. Hallitus, joka ei edistä Suomen yhteiskunnan ja kansalaisten elämän tasapainoista ja turvallista kehittymistä, ei ansaitse suomalaisten ja eduskunnan luottamusta. Se näkymä tulevaisuuteen, jota hallitus nyt rakentaa, on sen verran lohduton, että hallituksen kaatuminen olisi siihen verrattuna huomattavasti pienempi murhe.

19.46 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Meillä on yhteinen huoli Suomen velkaantumisesta ja työttömyyden kasvusta. Tässä keskustelussa oppositiosta on vaadittu työpaikkoja nyt eikä tulevaisuudessa. Itse ajattelen niin, että tarvitaan sekä nopeasti vaikuttavia toimia että pitkäjänteisempiä toimia ja rakenteellisia uudistuksia, jotka vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen. Ajattelen erityisesti nuoria, jotka tekevät tulevaisuutemme. Heihin panostaminen on kuin panisi rahaa pankkiin korkealla korolla. Nuorten työttömyys on valitettavasti lisääntynyt viime aikoina. Suurin este heidän työllistymiselleen ovat mielenterveyden ongelmat, sanoi eräs ohjaaja minulle hiljattain. Mielenterveyden ongelmat estävät siis työllistymisen. Nyt onkin tärkeää parantaa mielen palveluja, kuntoutumisen mahdollisuuksia ja on kiinnitettävä huomiota koulupolun nivelvaiheisiin, että nuoret pääsevät elämässä eteenpäin ja löytävät itselleen sopivan työn ja tehtävän.

Hallitus on vähentänyt nuorten turhia välivuosia lisäämällä korkeakoulujen aloituspaikkoja noin 10 000 paikalla tämän hallituskauden aikana. Se vähentää tätä pääsykoerumbaana pyörimään jäämistä. Se on hyvä asia. Oppivelvollisuuden — tai oikeastaan voisi sanoa oppioikeuden — laajentamisella halutaan pitää kaikki nuoret mukana oppimisen polulla. Nivelvaiheeseen kehitetään tutkintoon valmentavaa koulutusta ja kansanopistojen pitkien linjojen koulutusta, joka antaa valmiuksia toiselle asteelle. Näin koko kansakuntamme osaamistaso nousee ja valmistaudumme siihen, että uusi työ syntyy aloille, joilla tarvitaan korkeakoulutusta. Tutkimusten mukaan ne, jotka ovat tehneet toisen asteen tutkinnon, työllistyvät alati muuttuvassa työelämässä huomattavasti paremmin kuin pelkän peruskoulun varassa olevat. Tämä uudistus helpottaa myös vähävaraisia perheitä, kun materiaalit ja osa matkoistakin muuttuvat maksuttomiksi.

Arvoisa herra puhemies! Uusi työ syntyy pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Yrityksiä on autettu koronan yli, ja nyt tarvitaan myöskin jatkuvaa oppimista, täsmäkoulutusta, että yri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

tykset saavat tarvitsemansa osaajat. Myöskin tulevaisuustaitojen oppiminen on tärkeä osa tulevaa työelämää.

19.49 Matias Marttinen kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen työllisyys- ja talouspolitiikkaa arvioitaessa on syytä palauttaa mieleen se, mistä vuosi sitten keväällä lähdettiin liikkeelle. Sipilän hallitus oli neljän vuoden ajan laittanut Suomen asioita kuntoon. Vastuullisella linjalla vahvistettiin Suomen julkista taloutta, ja Suomeen syntyi yli 140 000 uutta työpaikkaa. Neljän vuoden aikana Suomea ei saatu valmiiksi, mutta suunta oli oikea.

Tätä vastuullista linjaa olisi voitu jatkaa myös Sipilän hallituksen jälkeen. Vaalien jälkeen kurssi kuitenkin vaihtui. Rinteen vasemmistolainen hallitus käänsi kehityksen pälaelleen. Ikävintä oli, että vastuullista politiikkaa tehnyt keskusta käänsi kelkkansa ja lähti vasemmistohallituksen politiikan takuumieheksi. Hallitus lisäsi valtion menoja yli miljardilla eurolla vaalilupausten maksattamiseksi. Sen sijaan päätökset työllisyyden vahvistamisesta 60 000 työllisellä, millä nämä uudet menot oli määrä maksaa, siirrettiin valmisteltavaksi kolmikantatyöryhmiin. Siellä ne ovat nyt olleet yli vuoden, eikä konkreettisia tuloksia ole näkynyt eikä kuulunut.

Sekä pääministeri Marin että keskustan puheenjohtaja Saarikko vakuuttelivat vielä elokuussa, että kyllä budjettiriihessä hallitus tekee päätökset 30 000 uudesta työpaikasta. Näin ei tapahtunut, sillä hallitus päätti ainoastaan noin 15 000:ta uutta työllistä koskevasta päätöksestä. Lisäksi kaikki hallituksen käyttämät keinot heikentävät julkista taloutta sadoilla miljoonilla, eivät siis vahvista sitä. Velanotto jatkuu ensi vuonna ennätyksellisellä tasolla. Pelkästään tänä ja ensi vuonna uutta velkaa otetaan yli 30 miljardia euroa tulevien sukupolvien piikkiin.

Emme voi pitää tätä hallituksen talouspolitiikkaa kovin kunnianhimoisena, sillä tällä hetkellä hallitus tavoittelee sitä, että julkinen velka tasautetaan vuoteen 2030 mennessä, siis ei seuraavan, ei sitä seuraavan vaan vasta sitä seuraavan hallituksen aikana. Miten ihmeessä voi olla mahdollista, että tältä hallitukselta on tippunut nyt jo työhanskat kädestä?

Nämä odotukset budjettiriihestä olivat suuret myös esimerkiksi paikallisen sopimisen edistämisessä, jota keskusta on mielellään pitänyt puheissaan esillä. Tämän osalta tulos oli kuitenkin onneton. Kolmikantatyöryhmä ei ollut yli vuoden työnsä aikana saanut esitystä aikaiseksi. Siispä hallitus päätti siirtää valmistelun takaisin kolmikantatyöryhmään, siis siihen samaan ryhmään, joka ei vuoden aikana ollut päässyt yksimielisyyteen asiasta. Tämä on kerrassaan surullista. Ei lainsäädäntövalta kuulu edunvalvontajärjestöille vaan Suomen kansalle ja sitä kautta tälle salille. Hallituksen olisi pitänyt ottaa ohjat omiin käsiinsä ja itse tuoda eduskunnalle esitys paikallisesta sopimisesta ja ennen kaikkea, herra puhemies, tehdä päätös tässä budjettiriihessä. Koska näin ei tehty, me kokoomuksen eduskuntaryhmässä jätimme lakialoitteen paikallisen sopimisen lisäämisestä. Sen takana ovat kokoomuksen ja kristillisdemokraattien eduskuntaryhmät kokonaisuudessaan sekä useat muut edustajat yli puoluerajojen. Suomen Yrittäjät on arvioinut aloitteen luovan yli 15 000 uutta työpaikkaa Suomeen. Hyvä hallitus, tarttuka tähän toimeen, tuplatkaa budjettiriihen työllisyyspäätökset, ja se tapahtuu vain ja ainoastaan tällä yksittäisellä konkreettisella toimella.

Ensi keväänä on edessä jo hallituksen puoliväliriihi. Ei voi olla niin, että kaksi vuotta on mennyt mutta mitään suurta ja konkreettista ei ole saatu aikaiseksi. Nyt on viimeistään aika arvioida hallitusohjelman taloudellista kestävyyttä uudelleen, sillä Suomi tarvitsee vahvempaa talous- ja työllisyyspolitiikkaa, jotta suomalaisten tärkeät hyvinvointipalvelut pystytään jatkossa turvaamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Arvoisa herra puhemies! Tämän hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikalla näitä keskeisiä tavoitteita ei kyllä tulla saavuttamaan.

19.54 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Suomessa on eletty nollakasvun aikaa jo pitkään. Tästä voidaan syyttää rahapolitiikkaa, josta emme itse voi päättää. Kun ei voida tehdä rahapoliittisia päätöksiä, olisi tehtävä merkittäviä rakenteellisia uudistuksia työmarkkinoihin. Siihen ei hallituksella näytä olevan valmiuksia. Saavutetuista eduista ei haluta luopua, ja paikallista sopimista ei haluta edistää. Samaan aikaan otamme lisää lainarahaa ja lähetämme sitä muihin Euroopan maihin.

Kansainvälinen valuuttarahasto julkaisi kesällä tutkimuksen, jossa löydettiin se, että fiskaalielvytys eli valtion velkarahoitteinen investointi- ja kulutusmenojen kasvattaminen voi olla jopa negatiivista talouskasvun kannalta, kun sitä tekee maa, jonka väestö on ikääntynyt ja jolla on paljon velkaa. Esimerkiksi Italian väestörakenne on ikääntynyt, ja sillä on paljon velkaa. Suomen väestörakenne on puolestaan selkeästi Italiaa nuorempi, ja meillä on vähemmän velkaa. Ei ole mitään järkeä lähettää rahaa korkeamman tuottavuuden maihin, kuten Suomesta, heikomman tuottavuuden maihin, kuten Italiaan. Haluammeko olla nostamassa Italian vientiä, koska niin kauan kuin Italia on eurossa, se vientivetoisena maana ei pärjää vientimarkkinoilla vaikkapa Saksaa tai Ranskaa vastaan? Jos haluamme työtä suomalaisille, meidän pitää tukea omaa vientiteollisuuttamme — tämä on kiistatonta. Jos Suomi ja muut nettomaksajamaat ottaisivat velkaa kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta alhaisella korolla esimerkiksi 30 vuodeksi ja käyttäisivät rahat itse elvyttääkseen taloutta, elvytysvaikutus olisi huomattavasti suurempi ja se tukisi myös Euroopan talouskasvua.

On hyvä muistaa, että Euroopan vakausmekanismi lainaa tällä hetkellä rahaa EU:n jäsenmaille negatiivisella korolla eli niille maksetaan lainanotosta. Kaikki EU-maat myös tällä hetkellä saavat lainaa kohtuullisella korolla kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta, myös ne maat, jotka ovat hoitaneet jo paljon ennen koronaa asiansa huonosti. Ehkä he joutuvat maksamaan hieman korkeampaa korkoa huonosta luottoluokituksesta johtuen, mutta eikö se ole luonnollista, koska se on vielä itse aiheutettuakin? Heidän kuuluu hoitaa itse omat vastuunsa, se ei ole meidän tehtävämme. EU:n elpymisrahastolla ei toisin sanoen ole mitään taloudellisia perusteita. Sen tarkoitus on ainoastaan poliittinen eli lahjoa Italian kaltaisia maita pysymään vielä hetken meidän lahjarahoillamme eurossa. Nyt näyttää vahvasti siltä, että hallitus haluaa ennemmin pelastaa kroonisesti sairaan euroalueen kuin suomalaisen työn ja yrittämisen. Nämä ovat arvovalintoja.

Arvoisa herra puhemies! Hallitus on kyllä tehnyt aivan oikein, kun se on laskemassa sähköveroa EU-minimiin. Tämä on hyvä alku ja viesti myöskin teollisuudelle. Huojennus yhdessä paikassa ei kuitenkaan riitä, jos toisaalla maksuja kiristetään. Yhtä huojennusta ei voi kompensoida kiristämällä toista. Nyt pitää saada suomalaiset vientiyritykset samalle viivalle ulkolaisten kilpailijoiden kanssa. Vientituotteita ostetaan sieltä, missä ne ovat kilpailukykyisempiä. Nyt annamme liikaa etumatkaa muille maille, elvytämme muiden maiden vientisektoreita. Arvoisa hallitus, vielä on mahdollisuus ottaa järki käteen, mutta asialla on nyt tulenpalava kiire. — Kiitoksia.

19.58 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Keväällä keskityttiin koronakriisin hoitoon, ja sille oli myös yleinen hyväksyntä niin eduskunnassa kuin koko yhteiskunnassa. Kesän suvantovaiheelta ja erityisesti syksyn budjettineuvotteluilta koko kansa odotti kuitenkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

muutakin kuin kunnianhimoa työllisyyspolitiikkaa ja vastuuttomaan velanottoon perustuvaa ongelmien siirtoa liian kauaksi tulevaisuuteen ja muiden maksettavaksi. Hallituksen talouspolitiikka ei kestä enää päivänvaloa, eikä hallitusohjelmaan taida enää uskoa oikein hallitus itseään. Siltikään ohjelmaa ei ole avattu, vaan esimerkiksi työllisyystavoitteiden rimaa on vain kaikessa hiljaisuudessa hivutettu alaspäin, ja mikä pahinta, monet hallituksen toimitukset ovat jopa työllisyyttä vähentäviä. Sitä ei Suomi kestä. Siksi täällä, arvoisa puhemies ja hyvät kollegat, joudutaan nyt käymään välikysymyskeskustelua.

Rinteen ja Marinin vasemmistohallituksen ohjelmassa on paljon hyviä hankkeita. Niiden ja muiden tulevaisuusinvestoinneiksi kutsuttujen hankkeiden toteuttaminen vaatii ennennäkemättömän määrän rahaa. Hallitus sopi alun perin ohjelmassaan, että nämä hankkeet voidaan rahoittaa ja toteuttaa, jos työllisyys maassa saadaan nostettua 75 prosenttiin. Tämä tavoite on muun hallitusohjelman toteuttamisen edellytys, ja sen on pääministeri itsekin todennut.

Yleensä oppositio esittää omat ratkaisunsa taloudenhoitoon, työllisyyden parantamiseen ja monen muun ongelman hoitoon — niin nytkin. Kokoomuksen laajaa keinovalikoimaa saa hallitus kernaasti ja vapaasti käyttää. Poikkeuksellisen tästä tilanteesta tekee kuitenkin se, että samalla täytyy esittää ääneen toive, että hallituksen velkaviisikko pysyisi edes omissa tavoitteissaan. Se ei liene liikaa vaadittu. Keväällä 2019, kun hallitusohjelmaa tehtiin, Suomessa oli noin 180 000 työtöntä. Sitten hallitus asetti riman matalalle ja tavoitteekseen muutaman kymmenen tuhatta uutta työpaikkaa. Vuoden 2020 talousarvion toimet kuitenkin vähensivät maasta 5 000 työpaikkaa. Talouskriisistä johtuen kesäkuun 2020 lopussa Suomessa oli TEMin tilastojen mukaan yli 416 000 työtöntä työnhakijaa. Silti hallitus puhuu vain muutaman kymmenen tuhannen työpaikan synnyttämisen tarpeesta. Koronakriisin lopullisia seuraamuksia ei tiedä vielä kukaan, mutta ajat vain kovenevat. Siksi pitäisi olla kaikille selvää, että nykytilanne huomioon ottaen Suomen talouden ja työllisyyden hoidossa täytyy tehdä entistä enemmän ja entistä kovemmin, muuten tavoitteet karkaavat yhä kauemmaksi. Tuleen ei voida jäädä makaamaan.

Työvoima- ja elinkeinoministeriö muista organisaatioista puhumattakaan on tuottanut runsaasti raportteja ja suunnitelmia, joissa on toimia, joilla Suomen talous ja työpaikat saadaan nousuun. On pakko kysyä, miksi nämä keinot eivät kelpaa. Onko niin, että talouden toimintaan ja ihmisten ahkeruuteen ja yritteliäisyyteen nojaavat ratkaisut ovat vasemmistohallitukselle pelottavia?

Kokoomus haluaa, että Suomi selviää tästä kriisistä mahdollisimman vähin vaurioin ja että tulevaisuus luodaan synkkyyden sijaan valoisaksi ja vetovoimaiseksi. Se on mahdollista. Tehdään nyt se, mitä pitääkin: uudistetaan rakenteita, jotta hyvinvointivaltion perusta säilyisi, joustavoitetaan työmarkkinoita niin, että työn ääreen pääsee yhä useampi, elvytetään alentamalla veroja, tehdään kilpailukykyä parantavia ratkaisuja, jotta yritykset pysyvät ja tulevat tänne eikä päinvastoin, ja niin edelleen. Esimerkillä johtaminen tarkoittaa sitä, että myös maan hallitus kantaa yhteiskuntavastuunsa.

Arvoisa puhemies! Kiitän myös valtiovarainministeri Vanhasta siitä, että hän jaksaa vielä illalla tähän aikaan olla läsnä kuuntelemassa opposition näkemyksiä. Se ei aina ole ollut kaikilla ministereillä tapana, mutta tämä on erinomaista, että ministeri Vanhanen on paikalla.

20.02 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut paikallaolijat ja tätä keskustelua myös netin välityksellä seuraavat! Oppositio

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

oli pakotettu tekemään välikysymyksen, sillä tekemättä ei voinut jättää. Kun maamme tilanne on niin vaikea ja hallitus ei ole selvästikään päätöksiin kykenevä, niin oppositio ei voinut tätä enää sivusta katsoa. Meidän kritiikkimme kärki ei siis ole missään tapauksessa koronakriisin hoidossa, me olemme siinä tukeneet hallitusta aina ensimmäisistä toimenpiteistä lähtien, vaan meidän kritiikkimme kärki on siinä, että Marinin hallitusohjelmalta on pohja pudonnut. Se on rakennettu 75 prosentin työllisyysasteen tavoitteluun, ja päivällä pääministeri Marin itsekin myönsi, että se tavoite on mennyt jo pesuveden mukana pois, mutta hallitus ei siitä huolimatta ole valmis päivittämään hallitusohjelmaa ja pitää kivenkovaan kiinni sen menopuolesta. Eli tulopuoli on yksinkertaisesti romahtanut, mutta kaikista menoista, joita hallitusohjelmassa täysin erilaisessa maailmantilanteessa vasemmistohallitus keskustan tuella sopi, pidetään kivenkovaan kiinni. Valitettavasti ei edes kaikkiin hyviin ja kannatettaviin asioihin ole tulevaisuudessa varaa.

Olisin itse mielelläni nähnyt pääministeri Marinin vastaavan tähän välikysymykseen, sillä se oli selvästi hänelle, hänen johtamalleen hallitukselle osoitettu, mutta kiitosta annan valtiovarainministeri Vanhaselle, että hän täällä paikalla on. Olisin odottanut, että pääministeri Marin olisi edes siitä tänään kovin mainostamastaan kalenterista löytänyt aikaa olla tässä keskustelussa eduskunnassa paikalla. Olisi demokratian ja kansanvallan ja parlamentarismien kunnioittamista, että pääministeri osallistuisi välikysymyskeskusteluun. Mukavaa oli kuitenkin päivän keskustelussa huomata, ettei pääministerillä näytä olevan mitään henkilökohtaista kokoomusta vastaan, niin mukavasti hän täällä tänään päivällä keskusteluun osallistui.

Arvoisa puhemies! Vasemmistohallituksen toimet näyttävät selvästi siltä, että ratkaisu kaikkeen ovat veronkiristykset. Työn verotus kiristyy ensi vuonna puolella miljardilla — sen annetaan kiristyä — polttoaineverotusta kiristettiin koko 2000-luvun suurimmalla kertakorotuksella elokuussa, yrittäjyyden erilaisia veroja ollaan kiristämässä ja niin poispäin. Vasemmistolaisen vero- ja talouspolitiikan lasku on suuri suomalaisille työntekijöille ja heidän tilipussiinsa. Pois tämän vuosikymmenen aikana tämä talouspolitiikka vie tavalliselta suomalaiselta satoja euroja.

Tälle on olemassa vaihtoehto, esimerkiksi Ruotsissa toimitaan toisin. Ruotsissa valtaa pitävätkin demarit, keskusta ja vihreät. Ai niin, nehan ovat muuten täysin samat puolueet, jotka pitävät valtaa Suomessakin, mutta siellä hallitus elvyttää keventämällä verotusta. Keskituloisen palkansaajan verotus laskee Ruotsissa ensi vuonna 300 eurolla. Ruotsin talouden ennustetaan palaavan ylijäämäiseksi jo vuonna 2023. Meillä velkaantuminen on jatkumassa miltei kymmenen miljardin vuositasolla koko Sanna Marinin vaalikauden, pääministerikauden loppuun asti.

Presidentti Niinistön ohje aikanaan tässä salissa hieman toisessa vaikeassa paikassa oli, että arvon kansanedustajat, tekemättä ei voi jättää. Silloin tämä ohje otettiin vastaan ja sen mukaan toimittiin, mutta nyt pääministeri Sanna Marinin pöydissä tämä on muuttunut muotoon ”tekemättä voi jättää niin kauan kuin velkaa saa”.

Hieman tuossa päivän keskustelussa ihmettelin myös sitä, että myös työministeri Haatainen oli koko keskustelun osallistumatta siihen, käytännössä siis työministeri oli työttömänä. Olisi ollut mielenkiintoista kuulla, olisiko hänellä ollut joitain toimia työllisyyden vahvistamiseksi omassa salkussaan pöytään tuomiseksi.

Arvoisa puhemies! Tämän takia ei hallitus nauti eduskunnan luottamusta, ja tästä äänestämme perjantaina. Tämä maa ansaitsee [Puhemies koputtaa] vastuullisempaa talous- ja työllisyyspolitiikkaa. Velkarahalle rakennettu hyvinvointiyhteiskunta ei tule kestäämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

20.08 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Pitkästä aikaa tältä paikalta puhumassa. [Puhuja puhuu puhujakorokkeelta]

Oikeastaan tämä välikysymyskeskustelu on herättänyt mielessäni tällaisen ajatuksen: Olemme olleet varmasti maailmanhistorian kannalta äärimmäisen poikkeuksellisissa olosuhteissa elikkä korona riehuu, ei vain täällä Euroopassa vaan koko maailmassa, tehden hirveää jälkeä. Edustaja Heinosen mainitsema Ruotsi lienee jollakin lailla ihannevaltio hänelle, enkä häntä siitä moiti — korkeasti arvostamani edustaja Heinonen osaa kyllä asioihin suhtautua oikealla tavalla — mutta se, mikä siinä on erikoista, on se, että Ruotsissa tämä korona-asian hoitaminen tehtiin vähän eri tavalla ja jälki oli sitten sen näköistä. En tiedä, mikä on paras tapa, mutta meidän poliitikkojen ja varsinkin kansanedustajien tehtävänä on pitää huoli siitä, että kansalaisten hyvinvointi turvataan ja henki ja terveys on turvattu kaikissa olosuhteissa. Siinä hallitus on onnistunut hyvin. Sitten voimme toki loputtomasti väitellä siitä, jätettiinkö jotain tekemättä.

Mutta kaikki me sen tiedämme, että kun esimerkiksi heinäkuussa vienti tipahti tässä maassa pitkälti yli 10 prosenttia ja vientiteollisuuden kauppa väheni niin rajulla lailla — se näkyi satamissa ja kaikkialla Suomen rajoilla, missä kauppaan liittyvää vientiä harjoitettiin, tavaraa kulki yli rajan paljon, paljon vähemmän kuin aikaisemmin — niin se johtuu aivan varmasti koronakriisistä kaikki. Sen takia niitä moitteita, mitä hallitukselle on esitetty, ja ennen kaikkea sitä, mitä kokoomus on esittänyt — verohelpotuksia niille henkilöille, joille sitä maallista mammonaa on jo entisestään päässyt kertymään ja joilla menee taloudellisesti ottaen parhaiten tässä maassa — en pidä vastuullisena politiikkana, koska sivistysvaltion ensimmäinen edellytys on se, että pidämme huolen siitä, että kaikilla menee kohtalaisen hyvin ja tarjoamme... Siihen, että työllisyystilanne on näin huono kuin tällä hetkellä on, syynkin me kaikki tiedämme, ja siitä tuskin kannattaa sen pitempään puhua.

Äsken tulleiden tietojen mukaan — se on oikeastaan se syy, miksi tulin tänne puhumaan — Venäjä on rajoittamassa Suomeen puun tuontia vuodesta 22 alkaen niin, että Venäjän hallitus on esittänyt, ja presidentti Putin hyväksynyt sen, että Suomeen tulevan puun tuonti, tämä runkopuun, raakapuun tuonti, vähenee tai lopetetaan kokonaan vuoden 22 alusta. Se ei koske kuulemma koivukuitupuuta, äsken saatujen lehtitietojen mukaan, ja se tarkoittaa Suomessa sitä, että hallituksella on nyt sitten ihan todellakin tiukka paikka, koska — uskallan sanoa sen ääneen, kun kansanedustajan valtakirjaa kannan — turpeen veronkiristys tuli tehtyä sellaisena aikana, jona sitä missään nimessä ei olisi saanut tehdä. Vuosittain käytämme runkopuuta ehkä semmoisen... Nyt tänä vuonna menee varmaan 68 miljoonaa mottia jalostukseen, mutta yhä kiihtyvä määrä menee turpeen korvaamisen takia polttokattiloihin energiaksi poltettavaksi, ja sehän on hallitusohjelman vastainen teko se.

Toivon maan hallitukselta — nyt kun valtiovarainministeri Matti Vanhanen on paikalla: Tähän asiaan on meidän pakko puuttua. Ei voi olla niin, että koko turpeen käyttömäärä, joka... Jos korvataan koko se 15 terawattituntia, mikä turvetta keskimäärin on Suomessa poltettu, se tarkoittaisi puun polttamista 10 miljoonaa mottia tässä maassa. Ja se on aivan varmaa, että lähes kaikki on sitä runkopuuta. Se energiapuu, mikä poltetaan tänä päivänä, noin 7—8 miljoonaa mottia vuoteen, on ihan eri asia, mutta nyt poltetaan raakasti runkopuuta miljoonia motteja ensi talvena. Ja sitten kun päälle lyödään vielä se, että jos ja kun Venäjä ihan varmasti toteuttaa tekemänsä lupauksen raakapuuviennin kieltämisestä, pois lukien koivukuitu, niin sieltä tulee se toinen 10 miljoonaa mottia. Ja silloin on Suomi sellaisessa tilanteessa, että meillä on energiahuolto kriisissä, ja sama koskee metsäteollisuutta. Toivon, että tämä asia otetaan vakavasti. Se on se syy, miksi tulin tänne pitämään tätä puhetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Arvoisa herra puhemies! Ja arvoisa valtiovarainministeri, toivon hartaasti, että tähän tilanteeseen reagoidaan. Tilanne on semmoinen, että jos me tällä keinoin menemme, lakkautamme kotimaisen energiaturpeen käytön ja sitten meiltä loppuu Venäjältä tuleva hake, ja varmaan siinä paljon muutakin loppuu, niin se olisi vastuutonta, että siihen ei reagoitaisi. Uskon, että hallitus reagoi siihen, en sitä hetkeäkään epäile, mutta tilanne on nyt semmoinen, että vuoden 22 tammikuun 1. päivä tulee hurjalla vauhdilla vastaan, ja nyt, jos me emme tähän turvapäätökseen reagoi, niin tästä maasta ajetaan se kalusto, millä homma hoidetaan, urakoitsijat lopettavat ja työntekijät ovat kortistossa. Silloin ollaan vaikeuksissa, mitä kukaan ei halua. Tämä tuli tänä päivänä, pahoittelen, eihän tähän kukaan ole voinut varautua, mutta tulin sen teille kertomaan, koska asia on sen verran vakava.

20.13 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Pyysin nyt puheenvuoron, kun huomaa, että tästä tulee toiselle kierrokselle erityisesti noita takapenkin ryhmätovereitani, joista tiedän, että he eivät ihan heti lopeta tätä keskustelua, [Naurua] niin että minä omalta osaltani päätän tähän. En edes yritä tehdä yhteenvetoa tästä keskustelusta — jokainen meistä tekee sen omalla tavallaan — mutta muutama huomio.

Meillä on näistä työllisyystoimista tämän keskustelun perusteella eriävää näkemystä siitä, miten toimien vaikutusta lasketaan, mikä merkitys tällä parin kolmen kuukauden viiveellä osassa näitä työllisyystoimia on ja millä aikataululla erilaiset reformit tulevat vaikuttamaan. Siinä olen korostanut sitä, että kun tehdään ratkaisuja, jotka astuvat voimaan ikäluokka kerrallaan, niin vaikutus ei tule vuoteen 23 mennessä, vaan se kestää ja kasvaa vuosien mittaan. Erot ovat selviä.

Hallituksen puolelta on peräänkuulutettu sitä, että tällaisena aikana, jolloin me tarvitsemme poliittisen hallituksen... Esimerkiksi tämän viikon koronapäätöksiä tai viime viikon lisäbudjettipäätöksiä ei millään toimitusministeristöllä ole oikeus tehdä, vaan tarvitaan poliittinen hallitus, joko enemmistöhallitus tai vähemmistöhallitus. Siksi silloin, kun pyritään kaatamaan hallitus, on oikein peräänkuuluttaa, että valmius muutamassa päivässä perustaa uusi poliittinen hallitus olisi olemassa. Minun silmissäni tämä keskustelu ei ole antanut kuvaa siitä, että välikysymyksen tekijöillä olisi edes alustavaa yhteistä käsitystä siitä, minkälaisista yhteisistä työllisyystoimista uusi linja voisi löytyä.

Verotuksen kohdalla on selvästi analyysiero. Hallituksen käsitys ja arvio on se, että nämä kotitalouksien ja kuluttajien kysynnässä olevat vaikeudet eivät ensi sijassa johdu tulojen määrästä tai tasosta, vaan sittenkin suuri rajoittava tekijä on se, että tätä yhteiskunnan toimintaa on rajoitettu, ihmiset epäilevät turvallisuutta, ja silloin ihmisten käyttäytyminen on hyvin varovaista. Meidän analyysimme on se, että tätä ei veroratkaisuilla pystytä muuttamaan. Tässä on ero Ruotsiin, mutta me olemme tehneet oman arvion tästä.

Samoin olen huomannut, että oppositiolla on verotukseen liittyen pitkät listat. Perussuomalaiset työllisyystoimia luetellessaan... Voisin edustaja Juvosen kohdalta laskea: hän esitti yhteen pötköön yhdeksän erilaista veronalennusta ja sitten hoitajien palkkauksen. Tämä oli se peruslogiikka tässä työllistämisessä, hallitus ei ole pystynyt tällaista verolinjaa omaksumaan. Yritämme huolehtia myös valtion verotuloista tänä vaikeana aikana.

Mutta omalta osaltani kiitän tästä keskustelusta, jota ehdottomasti tarvittiin näitten koronakuukausien jälkeen. Sen verran on patoutunut myös erilaisia käsityksiä ja erimielisyyttä siitä, mikä Suomelle olisi oikea strategia. Meillä on perusteltu oikeus, kaikilla, olla omalla kannallamme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

20.17 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän itsekin ministeri Vanhasta puheenvuorosta ja selvennyksestä. Nyt kun olemme tänään päässeet keskustelemaan tästä tärkeästä aiheesta, talous- ja työllisyyspolitiikasta, niin minulle on edelleen jäänyt hiukan epäselväksi, mikä on oikeisto-opposition tarjoama todellinen vaihtoehto hallituksen toiminnalle. Huonosti käy, kun sokea taluttaa sokeaa. Nyt kun ministerit ovat tässä istunnossa antaneet vastauksia, kuulimme, kuinka ainakin kristillisdemokraatit alkoivat jo perua sitoutumistaan tähän välikysymykseen, jonka perusteista ilmenee, että se olisi todella kylmää kyytiä esimerkiksi lapsiperheille ja opiskelijoille. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!] Ovatko perussuomalaiset ja kokoomuskaan enää sitoutuneita tähän välikysymykseen? Jännityksellä odotan, äänestääkö edes edustaja Heinonen perjantaina tämän välikysymyksen puolesta. Nyt on vielä aikaa miettiä ja tehdä ratkaisuja. [Timo Heinosen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Kuten todettu, opposition välikysymyksen perusteet on tässä keskustelussa osoitettu kovin vesittyneiksi. Kokoomuksen linja on kova. Se tarkoittaa, niin kuin tässä on todettu, niin sanottua keppiä köyhille ja rahaa vain rikkaille. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa! Tehän otitte aktiivimallin käyttöön!] Eikö nyt pidä tarjota suomalaisille toivoa eikä kotien itkua ja kuntien hautajaisia, joita kokoomuksen Orpo erityisesti on maa-laillut silmiemme eteen?

Arvoisa puhemies! Ihmettelen sitä ohipuhumista, jota täällä kansanvallan temppelissäkin, eduskunnan istuntosalissa, ilmenee. Ministerit tänään yhä uudelleen ja uudelleen kertoivat, minkälaisia työllisyystoimia hallitus on tehnyt, mutta oppositio toistaa toistamisen perään, että mitään ei ole tehty. Kuitenkin meillä on nyt valtiovarainministeriön todentama 30 000 työlliseen vaikuttavat toimet ja hallitus nosti tavoitettaan 80 000:een. On tehty työllisyystoimia ja on tehty paljon muutakin hyvää.

Arvoisa puhemies! Hallituksen toimet ovat kokonaisuutena vahvistaneet suomalaisten luottamusta, ja erilaisissa kyselyissä ja gallupeissa on tullut esille se, että suomalaiset ovat varsin tyytyväisiä siihen, miten hallitus on koronakriisiä hoitanut. Olen iloinen siitä, että sitä on voitu myöskin opposition kanssa yhteistyössä tehdä, ja samanlaista yhteistyöhön-keä me tarvitsimme talous- ja työllisyyspolitiikkaan. Jaan itsekin opposition huolen siitä, että me tarvitsemme rakenteellisia uudistuksia työllisyyden lisäämiseksi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen toteuttama elvytyspolitiikka on tehty vastuullisesti, ja se on edellyttänyt muun muassa kuntien tukemista. Suomalaisten peruspalvelut on aivan välttämättä turvattava. Tärkeintä työllisyyspolitiikkaa tässä akuutissa, parhaillaan päällä olevassa kriisitilanteessa on se, että me saamme ensinnäkin säilytettyä nykyiset työpaikat. Sekään ei ole itsestäänselvyys, vaan huolestuttavia merkkejä kuuluu eri puolilta Suomea.

Arvoisa puhemies! Ministeri Vanhanen nosti vastauksessaan esille huoltosuhteen kehityksen. Tarvitsemme päätöksiä, jotka kannustavat perheen perustamiseen ja lapsen vastaanottamiseen. Onneksi hallituksen linja onkin juuri tällainen, että pyrimme vahvistamaan suomalaisten luottamusta ja tekemään sellaista perhepolitiikkaa ja myöskin työllisyyspolitiikkaa, joka kannustaa perheitä ja rohkaisee ja luo sellaista tulevaisuuden ja toivon näköalaa, että tässä maassa on hyvä elää myöskin tulevaisuudessa. Kaikkiaan punamultahallituksen linja on toivoa ja luottamusta herättävä.

20.21 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Jaan kyllä saman huolen opposition edustajien kanssa siitä, että velkaantuminen ei ole koskaan hyvä asia, mutta kuten kaikki me hyvin tiedämme, tämä globaali terveyskriisi on meneillään ja meidän on pakko, siis pakko, tehdä hyvin oppikirjamaista elvytystoimintaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

Mutta kyllä tässä saa hieman ihmetellä tätä opposition edustajien pelottelua tästä nykytilasta. Budjetin alijäämähän koostuu koronan takia alentuneen verokertymän sekä kasva-neiden työttömyysmenojen lisäksi pääasiassa muista koronaan liittyvistä menoista: testeistä, kuntapaketista ja jo aiemmin tehdyistä elvytyspäätöksistä. Nämä ovat sellaisia päätöksiä, joita myös arvoisat opposition edustajat valitsisivat, jos olisivat hallituksessa. Ymmärrättehän, arvoisat opposition edustajat, etteivät nämä ole mukavia päätöksiä mutta pakollisia tässä tilanteessa?

Samalla hallitus on määrätietoisesti luomassa uutta työtä vaikeassa tilanteessa. Nyt sovituuilla ratkaisuilla turvataan nykyisiä työpaikkoja ja etenkin tuetaan vienti- ja teollisuusyritysten pärjäämistä epävarmuuden aikakauden keskellä. Yhtä aikaa luodaan myös mahdollisuuksia uusiin työpaikkoihin koko Suomea ajatellen. Budjettiriihen päätöksillä on positiiviset vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun, ja, arvoisa puhemies, omassa kotikaupungissani Kuhmossa paikallinen sahayhtiö investoi tällä hetkellä 7 miljoonalla, paikallinen höyläämöyritys investoi yli 2 miljoonalla.

Katse on tulevaisuuteen, ja olisi aika edesvastuutonta, jos nyt hallitus lähdetäisiin kaatamaan. Ja tässä onkin hyvä kysyä edustaja Heinosenelta, onko teillä takataskussa uusi hallitusohjelma. — Näköjään on, kerta jos ylihuomenna hallitus kaatuu, niin näinkö siinä sitten käy? Mikä on se teidän linjanne? [Timo Heinonen: Se tulee kohta!]

20.23 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä muutama ajatus yrittäjyyteen liittyen: Tehtävämme on luoda puitteita uuden työn syntymiselle, ja se liittyy yrittäjyyden tukemiseen. Uusi työ syntyy tutkimusten mukaan pieniin ja mikroyrityksiin eli alle kymmenen hengen yrityksiin. Valmisteilla onkin kustannustuen laajennus, joka ottaa aikaisempaa paremmin huomioon pienet ja keskisuuret ja mikroyritykset.

Merkillepantavaa on myös se, että on menossa jatkuvan oppimisen uudistus. Kun entinen työ lähtee alta, on hienoa ja tarpeellista, että voi kouluttautua saman tien uuteen. Yritykset tarvitsevat osaavaa työvoimaa. Kun lasten ja koululaisten määrä vähenee, koulujen resursseja vapautuu jatkuvan oppimisen toteuttamiseen. Tällä ratkaisemme myös kohtaantongelmaa.

Hallitus on ohjannut resursseja myös mikroyrittäjyyden kehittämiseen. Esimerkiksi Niivalassa toimiva Oulun yliopiston alainen Kerttu Saalasti Instituutti saa ensi vuoden alusta valtakunnallisen tehtävän tutkia, kehittää ja kouluttaa mikroyrittäjyyttä. Alueen ihmiset saavat työllistää itsensä, perheensä ja naapurinsa, ja pienissä mikroyrityksissä on aina myös kasvun mahdollisuus, eli tähän on satsattu.

On myönteinen asia, että enemmistö nuorista, 71 prosenttia, on sitä mieltä, että yrittäjämäistä asennetta ja taitoa tarvitaan kaikessa työssä. Yrittäjähenkisyys on kyselyjen mukaan kasvussa. Onkin tarpeen, että tulevina vuosina yrittäjyyskasvatusta edistetään kaikilla kouluasteilla. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla on aivan erinomainen yrittäjyyskasvatuksen strategia, ja tätä olisi hyvä levittää koko maahan. Meidän tulee tukea koulujen ja yritysten välistä yhteistyötä. Opiskelijat tulee saada jo koulun aikana kiinni työelämään, ja näin koulujen ja työpaikkojen välistä kuilua saadaan kiinni.

Tehdään nuoristamme yrittäjyyden sukupolvi ja toimitaan myös me päättäjät esimerkiksi yrittäjämäisellä asenteella ja luodaan nuorisolle toivoa.

20.26 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Marinin puheenvuorot liittyen yrittäjiin ovat kummastuttaneet kentällä. Hänen kuvauksensa yrittäjistä, että nämä oli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

sivat sikaria polttelevia ja kaviaaria maistelevia työntekijöidensä riistäjiä, ei pidä paikkaansa. Työntekijä on yrittäjälle parasta pääomaa. Yrittäjän on järkevää satsata työntekijän hyvinvointiin ja jaksamiseen. Työntekijä on yrityksen sydän ja paras mahdollinen voimavara. Etenkin pienissä ja keskisuurissa yrityksissä työnantaja ja työntekijä ymmärtävät yhteistyön merkityksen.

Saan päivittäin yhteydenottoja pk-yrityksistä. Liian moni yrittäjä kokee, että yritystysten jakaminen epäonnistui. Vastuullisina yritykset kuitenkin suomalaisen mentaliteetin mukaan sinnittelevät kaikin tavoin viimeiseen hikipisaraan asti. Nyt valitettavasti puskurit on liian monessa pk-yrityksessä syöty. Arvoisa hallitus, työtä pitää saada suomalaisille, ja ensisijaisesti pitää pelastaa olemassa olevat yritykset.

Arvoisa puhemies! Ja nyt sitä toivoo sitten edustaja Aittakummun peräänkuuluttamana: Yksi tapa pitää talouden rattaita pyörimässä on panostaa vientiteollisuuden lisäksi kotimaiseen elvytykseen, esimerkiksi rakennus- ja infrainvestoinneilla. Bitumi on nyt halpaa, joten tieverkkoa kannattaa nyt korjata vielä enemmän. Korjausvelkaa on jäänyt kuluneilta vuosikymmeniltä kyllä ihan mittavasti. Alempaan tieverkkoon panostaminen ylläpitää maaseudun ja maakuntien elinvoimaa, ja tiestön hyvästä kunnosta hyötyvät henkilöliikenteen lisäksi niin maatalous kuin raskaat teollisuuskuljetuksetkin. On vain tehtävä sellaista politiikkaa, että maassamme on tätä teollisuutta. Nyt ei pidä tehdä politiikkaa, jolla tehtaita suljetaan tai siirretään ulkomaille.

Työttömyysluvut tulevat taas syksyn aikana valitettavasti kasvamaan. Nyt olisi hyvä aika panostaa korjaus- ja uudisrakentamiseen. Valitettavasti keväällä vielä täynnä olleet tilauskirjat ovat uhkaavasti tyhjentyneet. Rakennusosalalla on vapaata työvoimaa saatavilla. Vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna talonrakennus-, lvi- ja infrapuolella työttömyys on valitettavasti noussut 34 prosenttia, eli 7 000 henkilöä on vailla työtä 31.8.20 olleen tilanteen mukaan. Näitä lukuja ei kyllä ole valitettavasti julkisuudessa paljon kommentoitu. Nyt hallituksen pitää panostaa voimallisemmin julkisen puolen uudis- ja korjausrakentamiseen. Nyt on oikea hetki.

Eilen tiedotetut uudet ravintola-alan rajoitukset tulevat pistämään alan ahtaalle, entistä ahtaammalle. Ravintola-alan lisäksi korona on suuresti kärsinyt myös tapahtuma-ala. Siellä työskentelee 20 000 kokoaikaista ja jopa 175 000 tilapäistä työntekijää. Emme tiedä, kuinka kauan korona on riesanamme, joten tapahtuma-ala voi tulla tarvitsemaan merkittävää tukea myös tulevina vuosina.

Arvoisa herra puhemies! Paljon kunnioittamani edustaja Hoskonen otti tärkeän aiheen hetki sitten esille. Itsekin olen aivan ymmällä tässä taloudellisessa tilanteessa. On vaikea ymmärtää hallituksen linjausta elikkä turvetuotannon alasajon nopeuttamista. Samaan aikaan, kun yritykset ilmoittavat isoista irtisanomisista, hallitus on ajamassa kokonaista tuotantosektoria kokonaan alas. Turvetuotannon alasajo tulee aiheuttamaan moninkertaisen määrän työttömiä, tuhansia työttömiä siis. Valitettavasti nyt valtiovarainministeri meni pois, emme pääse keskustelemaan aiheesta, mutta päästökaupan hintojen nousun myötä tämä vero tulee olemaan piste i:n päälle. Elikkä saattaa käydä näin, että tässä valot sammuvat jo huomattavasti aikaisemmin kuin hallitusohjelmassa olevana vuonna 2030. Se voi olla se 2025. Me tiedämme kaikki, että turvetuotannossa työskentelevien uudelleentyöllistyminen tulee olemaan erittäin vaikeaa. Täälläkin salissa on tuotu esiin, että koulutetaan heidät uudelleen johonkin toiseen tehtävään, siis henkilöt, joista moni on ollut koko elämänsä vain tällä yhdellä alalla. Siksi uudelleen koulutus pienissä maaseutupitäjissä on helpommin sanottu kuin toteutettu. Turvetuotantoa kaiken lisäksi tultaneen korvaamaan tuon-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

tienergialla, vaikka kuulumme juuri, että siellä itärajalla menee rajat kiinni. Mutta sitä ha-ketta tuodaan jostain muualta. Tälläkin hetkellä sitä tuodaan tuolta Keski-Euroopasta, ja se ei ole kyllä hyvä asia Suomelle.

Suomi on tällä hallituskaudella käsittämättömän paljon tehnyt työtä muiden maiden työllisyyden kohentamiseksi, ja siksi toivonkin, että tätä samaa intoa saataisiin suunnattua myöskin kotimaahan. — Kiitoksia.

20.32 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies, hyvät edustajakollegat! Olin ajatel-lut, että en enää puhujakorokkeelle tule, mutta täällä nyt tänään vähän näyttää vaivaavan sellainen tahallinen väärinymmärtäminen.

Ajattelin, että aloitan siitä, että jos oikeasti korkeat verot olisivat ratkaisu Suomen on-gelmiin, niin ei, arvon keskustalaiset, tässä maassa ongelmia olisi. Ja teidän ratkaisunne nyt, vasemmistohallituksen pönkäpuolueena, näyttää olevan kaikkiin tämän maan ongel-miin se, että otetaan velkarahaa ja kiristetään kaikkia veroja. Kaikkia veroja te kiristätte va-semmistohallituksen kanssa.

Tuossa hetki sitten, kun valtiovarainministeri Vanhanen oli vielä salissa, hän kyllä pu-hui viime vaalikaudesta, mutta tuntui, että ei hän oikein edes viime kauden pääministerin nimeä muistanut. Se oli muuten Juha Sipilä. Tuntuu, että keskustalaiset eivät Juha Sipilää enää oikeastaan muuten tunne kuin nimeltä ehkä, jos edes sitä.

Edustaja Hoskonenkin omassa puheenvuorossaan viittasi minun puheenvuorooni ja loi sellaista kuvaa, että olisin ihannoinut Ruotsia koronan hoidossa. En, edustaja Hoskonen, niin tehnyt, toin täysin selvästi esille, että minä puhuin taloudesta ja taloudenhoidosta. En kiitellyt Ruotsia koronan hoidosta — minun mielestäni Ruotsissa korona on hoidettu huo-nosti, siellä on valtavasti kuolleita ja koronan hoidossa taudin näkökulmasta ei ole onnis-tuttu. Olen, arvoisat edustajakollegat, sen sijaan usein kiitellyt Suomen hallitusta koronan hoidosta. Minun mielestäni Suomessa itse taudin hoidossa on onnistuttu varsin hyvin. Se ei sitä tarkoita, että emme olisi jotain tehneet toisin, mutta isossa kuvassa Suomessa on on-nistuttu varsin hyvin. Mutta taloudessa tilanne on täysin toisin. Ruotsi on onnistunut talou-denhoidossa Suomea paremmin ja valinnut keskustaoikeistolaisen talouspolitiikan linjan myös ensi vuodelle, vaikka sielläkin hallituksessa ovat sosiaalidemokraatit, vihreät ja kes-kusta, kuten Suomessakin.

Jos viime kautta vielä katsotaan sen verran, että oliko se silloin, kun muuan Juha Sipilä oli Suomen pääministeri, niin holtitonta ja vastuutonta, kun työn verotusta kevennettiin 1,5 miljardia. Viime kaudella muuten tähän maahan syntyi yli 140 000 työpaikkaa, ja vaikka veroja laskettiin, niin verotulot paranivat, kasvoivat. Veroeuroja tuli kassaan enempi pie-nemmällä veroprosentilla sen takia, että siinä oli dynaamiset vaikutukset ja tähän maahan syntyi uusia työpaikkoja. Viime kaudella kokonaisveroaste laski. Nyt tällä kaudella va-semmistohallitus keskustan pöngällä on päättänyt, että kaikkia veroja kiristetään. Ensi vuonna työn verotus kiristyy puolella miljardilla, polttoaineveroa, dieseliä ja bensaa, kiris-tettiin ennätysuuresti elokuussa ja lukuisia muita yrittäjyyteen ja työllisyyteen vaikutta-via veroja kiristetään, kotitalousvähennystä leikataan. Kaikki toimenpiteet eivät paranna työllisyyttä, vaan jotkut heikentävät sitä.

Lyhyesti kokoomuksen veropolitiikka. Kokoomuksen veropolitiikan peruskulmakivi on se, että kokonaisveroaste ei saa nousta, vaan sen pitää mieluummin laskea. Kaksi: Kaikki veropäätökset pitää tehdä työn kautta, katsoa lisäävätkö ne työtä ja työllisyyttä tähän maa-han vai vähentävätkö ne työtä ja työpaikkoja ja työllisyyttä tästä maasta. Kolme: Työnve-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

rotusta on järkevää keventää ja tehdä se pieni- ja keskituloisiin painottaen. Keskusta on halunnut siitäkin väärää tietoa levittää. Autoverosta me olemme valmiita luopumaan, mutta emme toki niin, että se hukkuu ja mitään ei tulisi tilalle. Perintöverosta me olemme valmiita luopumaan, sillä ihmiselle ei sillä hetkellä tule maksukykyä, kun puoliso kuolee, vaan siinä vaiheessa, kun omaisuutta myydään. Me siirtyisimme siinä Ruotsin malliin. Kotitalousvähennystä me parantaisimme, se poistaa harmaata taloutta ja vahvistaa työllisyyttä. Yrittäjyyden verotuksia me keventäisimme, kannustaisimme sijoittamaan tähän maahan.

Arvoisa puhemies! Tämä erottaa kokoomuksen vasemmistohallituksen talouspolitiikasta, jonka pönkänä keskusta nyt tiukasti on.

20.37 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Pari asiaa lyhyesti.

Edustaja Koskela kaipaili äsken puheenvuorossaan lisäasfaltointeja Suomen teille. Tämän hallituksen asfaltointiohjelma on suurin piirtein kaksi kertaa suurempi kuin edellisen. [Jari Koskela: Pikkuteille, alempaan verkostoon!] Eli kyllä bitumin halpuuden ja osaaamisen ja tiedon ja taidon suhteen teiden asfaltointi on näkynyt kaikkialla Suomessa. Taitaa olla ensimmäinen kesä pitkään, pitkään aikaan, kun jonkun verran olen Suomen teillä liikunut ja joutunut jonottamaan liikennevalojen takia tuolla kesken ajomatkaa, kun siellä on asfaltointi menossa. On joutunut jonottamaan omaa vuoroaan, milloin pääsee jatkamaan omaa matkaa, kun asfalttikoneet ovat katkaisseet liikenteen. Se on ihan miellyttävää odottamista tuolla tien päällä.

Toinen asia on sitten tämä edustaja Kettusen mainitsema hyvä esimerkki Kuhmosta, jossa paikallinen saha investoi paljon ja myös höyläämö investoi paljon. Siellä rakennetaan suomalaisia puutaloelementtejä korkealla ammattitaidolla. Pieni itärajan kaupunki pystyy pärjäämään siellä erinomaisesti. Kannattaa kiinnittää huomio — toki Kuhmon hyviin päätäjiin, siellä osaltaan hommat hoitaa, yrittäjiin totta kai, koska he ovat se primus motor, joka sitä hommaa siellä pyörittää — siihen syhyyn, minkä tautta siellä näin hyvin menee, uusia investointeja tulee. Se on nimenomaan metsät. Suomen luonnonvarojen käyttö on se moottori, joka pitää sen seutukunnan hyvinvointia yllä, ja Suomen metsät on semmoinen moottori, joka uusiutuu joka vuosi. En mitenkään pysty ymmärtämään sitä ajattelumallia, jolla pyritään museoimaan Suomen metsät ja kieltämään niiden käyttö kaikennäköisillä verukkeilla. Suomi olkoon esimerkkinä kaikkialla maailmassa tässä, miten hyvin homma on osattu hoitaa. Mitään ilmastonmuutoksen kauheutta ei tapahdu Suomen metsille. Nimenomaan Suomen metsät on se mahdollisuus, millä sitä hommaa hoidetaan, myös ilmastomuutoksen torjunnassa ja ennen kaikkea kotimaisen työllisyyden parantamisessa.

Kotikunnassani Ilomantsissa lähtee käyntiin kohtapuolin aktiivihiilitehdas, koeajot ovat parhaillaan käynnissä ja uutta tulevaisuutta suunnitellaan. Monta muuta asiaa on siellä onnistunut. Olemme ehkä hyvän tien alussa, mutta emme ole kulkeneet sitä vielä kovin pitkään. Lisää uusia ideoita kaivataan, ja kaikkien niiden takana ovat kotimaiset maaperästä, metsästä tai pellosta saatavat rikkaudet. Meidän pitää tässä eduskunnassa ymmärtää se, että me emme voi tätä maata museoida, vaan meidän pitää antaa mahdollisuus käyttää raaka-aineita niin, että kansakunta rikastuu. Verotulot valtiolle eivät kerry minkään simsalabimtempun takia vaan sen takia, että olemme tehneet työllä lisäarvoa tähän yhteiskuntaan. Tämä on syytä muistaa.

Arvoisa puhemies! Toivon, että eduskunta huomaa ne mahdollisuudet, mitkä tässä maassa ovat, koska sinä päivänä, kun esimerkiksi Vuosaaren satamassa hiljenee, niin siinä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 121/2020 vp

menee paljon muutakin, koska se on se paikka, missä Suomen menestyminen parhaiten mitataan. Kun vientisatamissa tapahtuu, Suomella menee hyvin.

20.40 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan vielä kiittää edustajia hyvästä keskustelusta, mutta haluan vielä todeta edustaja Heinospelte, että me emme tässä hallituksessa ole pönkäpuolueena. Me olemme tässä hallituksessa hyvän hallitusohjelman myötä, jonka yhtenä isona sanana on aluepolitiikka, alueellinen tasa-arvoisuus.

Edustaja Koskela, kysyitte ja totesitte, että nyt on tehtävä sellaista politiikkaa, millä luodaan teollisuutta tähän maahan — koko maahan. Kiitänkin tästä arvokkaasta, hyvästä puheenvuorosta. Kiitän myös edustaja Lepomäkeä. Päivän keskustelun myötä hän toi sanan ”kansankapitalismi”. Hän taisi puhua vireästä kansankapitalismista, ja tässä haluan nyt kiinnittää huomiota siihen, että kun edellisellä vaalikaudella Sipilän hallituksen myötä käynnistettiin tämä Valtion kehitysyhtiö Vake Oy ja nyt kun se siirretään työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjaukseen ja keskustan toimesta Vakesta tehdään Ilmastorahasto Oy, niin tämän osakeyhtiön tase on laitettava töihin luomalla teollisuuspolitiikkaa.

Edustaja Hoskonen toi tässä ansiokkaasti esille metsäteollisuuden toimialoja. Selluteollisuus on kasvava teollisuudenala yhdessä kaiken muunkin mekaanisen ja muun puutuote-teollisuudenalan myötä. Jos meillä on pohjoiseen Suomeen tulossa teollisuusinvestointeja, niin miksi me emme ota tätä kansankapitalismia käyttöön luomalla lisää vientiteollisuutta, millä me tulemme paikkaamaan valtiontaloutta ja valtion kassaa? Nimittäin, arvoisa puhemies, vahva valtion kassa on köyhän paras ystävä.

Kiitoksia hyvästä keskustelusta.

20.42 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Tuossa ovea kohti kävelevä, syvästi arvostamani edustaja Hoskonen kiihotti minua tulemaan tänne saliin vielä sanomaan jotakin turpeesta, oli sen verran ansiokas puheenvuoro.

Turpeen osalta nimittäin on tapahtumassa se pahin mahdollinen. Kun verotusta korotetaan, se tarkoittaa sitä, että turpeen käyttö luultavasti vähenee, mutta energian tarve ei katoa mihinkään. Jollakinhan se turve on korvattava, ja se korvataan kolmella vaihtoehdolla: puulla, öljyllä ja/tai kivihiiilellä.

Energiatuotannon osalta syvä toivomus oli, että tilanteen olisi annettu olla. Turpeen käyttö olisi vähentynyt hallitusti, ja päästöjen osalta oltaisiin päästy tavoitteisiin aiemmin kuin mitä hallitus oli itse asettanut. Nyt me vaivumme hallitsemattomaan tilaan, korvaavia menetelmiä kun ei ole, mikä tarkoittaa sitä, että energian hinta nousee ja päästöt eivät vähene.

Sanomattakin on selvää, että puusta tulee pulaa ja siitä tullaan tappelemaan metsäteollisuuden kanssa verissä päin. Siinä tappelussahan energiateollisuus, ikävä kyllä, sitten häviää. Kun Venäjä on päättänyt vähentää puunvientiä Suomeen, niin pahimmillaanhan tämä tarkoittaa sitä, että ruvetaan tuomaan puuta tropiikista asti. Ja sekö tässä nyt oli sitten järkevä asia? Elinkaariajattelu on tärkeätä päästöissäänkin, ja turpeessa elinkaari on semmoinen 100 vuotta, kivihiilessä vähintään 200 miljoonaa vuotta, ja elinkaariajattelussa puunpoltto on kaikista haitallisinta.

Puhemies! En voi käsittää tällaisia päätöksiä, en millään. Ja tässäkin tapauksessa loppulasku lankeaa tavalliselle suomalaiselle. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.